

Rigsdagstidende.

Forhandlinger i Folketinget.

99de ordentlige Samling 1947—48.

II.

---

^{172 370}
N° 71—359.
Sp. 1109 — 5728.

København.

A/s J. H. Schultz Bogtrykkeri.

1948.

[Formanden.]1) *Valg af 17 Medlemmer til et Udvalg angaaende:*

Forslag til Lov om Forlængelse og Ændring af Lov om Priser m. v., jfr. Lovbekendtgørelse Nr. 394 af 19. September 1947.

2) *Valg af 17 Medlemmer til et Udvalg angaaende:*

Forslag til Lov om Ændring i og Tillæg til Lov Nr. 132 af 30. Marts 1946 om Konfiskation af tysk og japansk Ejendom.

3) *Forespørgsel til Udenrigsministeren [om, hvilke Meddelelser Udenrigsministeren kan give Tinget om den udenrigspolitiske Situation].*

Mødet hævet Kl. 17⁵⁰.

61. Møde.

Onsdag den 10. Marts Kl. 10.

Formanden: De to første Sager paa Dagsordenen skal jeg foreløbig forbigaa.

Punkt 3 paa Dagsordenen var:

Forespørgsel til Udenrigsministeren [om, hvilke Meddelelser Udenrigsministeren kan give Tinget om den udenrigspolitiske Situation].

(Forespørgselen findes i Tidenden Sp. 2415).

Formanden: Da jeg har skønnet, at Taletiden en halv Time for Ordførere er vel knap ved denne Lejlighed, har jeg med-

delt Ordførerne, at jeg vil finde det rimeligt, at den forlænges med 1 Kvarter. Jeg udbeder mig Tingets Godkendelse heraf. Hvis ingen gør Indsigelse, betragter jeg Godkendelsen som givet. (Ophold). Den er givet.

Udenrigsministeren (Gustav Rasmussen): De ærede Medlemmer Hr. Gustav Pedersen, Hr. Edvard Sørensen, Hr. Ole Bjørn Kraft, Hr. Jørgen Jørgensen og Hr. Bjørner har stillet Forespørgsel til mig om, hvilke Meddelelser jeg kan give Tinget om den udenrigspolitiske Situation.

Jeg vil gerne takke de ærede Medlemmer og deres Partier for den Lejlighed, der her ved gives mig til at fremsætte nogle Betragtninger om den udenrigspolitiske Situation og Danmarks Stilling i den.

Maa jeg først nævne, at der siden Regeringsskiftet er afsluttet en Række *Handelsaftaler* med andre Lande af stor Betydning for vor Økonomi. Vi har i de forløbne fire Maaneder sluttet Aftaler, hvoraf flere meget omfattende, med Polen, Storbritannien, Belgien-Luxembourg, Sverige, Frankrig, Jugoslavien og Schweiz, og Forhandlinger er begyndt eller nær forestaaende med Finland, Norge, Spanien, Sovjetunionen, Holland og Italien.

Jeg skal ikke ved denne Lejlighed komme ind paa Indholdet af disse Overenskomster, men vil gerne anføre, at det under Forhandlingerne om dem, der er afsluttet, og om dem, vi haaber at indgaa, har været og vil være Regeringens Hovedbestræbelse at sikre Landet de nødvendige Raavarer og Landbruget og de andre Erhverv de bedste Priser og i det hele de gunstigste Afsætningsvilkår.

Men med de økonomiske Tilstande, der hersker i Europa efter Krigens Ødelæggelser og Tab, vilde selv de bedste Handelsaftaler ikke være nok til at bringe Europas Økonomi paa Fode. Uden betydelig Hjælp vilde vor Verdensdels Økonomi yderligere forværres og Genopbygningen gaa i Staa.

Det er derfor, vi med saa stor Forventning ser hen til *Marshall-Hjælpen*s snarlige Vedtagelse og Gennemførelse.

Vi havde haabet, at alle europæiske Magter vilde have taget imod De forenede Staters konstruktive Tilbud, og vi beklager, at kun en Del af dem indtil nu deltager i Arbejdet for at tilrettelægge og virkeliggøre

Den sikkerhedspolitiske del af talen begynder spalte 2736

[Udenrigsministeren.]

denne storstilede Plan, som vi venter skal muliggøre nyt Initiativ i europæiske Lande og bringe dem fornyet økonomisk Kraft ved at tilføre dem det afgørende Bidrag til Genrejsningen af Økonomien paa vort gamle Kontinent.

Paa det nordiske Ministermøde i Oslo den 23. og 24. Februar drøftede de fire Landes Ministre bl. a. Nordens fortsatte Medvirken i Arbejdet for Marshall-Planens Gennemførelse. Et andet Hovedpunkt i Drøftelserne var Spørgsmaalet om en Udvidelse af det nordiske økonomiske Samarbejde, hvorom der blev truffet Beslutning ved Udenrigsministermødet i København den 27. og 28. August i Fjor. Det lykkedes under Mødet i Oslo i Februar at naa til en mere præcis Formulering af de Opgaver, som *det fælles-nordiske økonomiske Udvalg* skal søge at løse, og der var Enighed om, at dette Udvalg skal træde sammen i København i Marts eller senest i April Maaned i Aar.

De Undersøgelser, Udvalget skal iværksætte, falder i fire Grupper, hvoraf de to særlig har Relation til Nordens Samhandel med andre Lande og de to øvrige til Samhandelen mellem de nordiske Lande indbyrdes. Hvad angaar Nordens Samhandel med andre Lande skal Udvalget undersøge Mulighederne for at tilvejebringe en fælles nordisk Toldtarif som Forudsætning for fortsat Arbejde henimod en nordisk Toldunion. Der skulde være gode Muligheder for at naa frem til en saadan Toldtarif paa et forholdsvis lavt Niveau, naar man træffer en særlig Ordning for Landbruget i de Lande, der har Interesse deraf. Alle de nordiske Lande har jo forholdsvis lave Toldtariffer.

Udvalget skal endvidere undersøge Mulighederne for en Udbygning af Samarbejdet paa det handelspolitiske Omraade udadtil. Som bekendt finder der allerede nu et vist Samarbejde Sted paa dette Omraade, bl. a. derved, at Cheferne for de økonomisk-politiske Afdelinger i de forskellige Landes Udenrigsministerier regelmæssigt mødes til indbyrdes Drøftelser.

Disse Forhold peger udad, men det er Hensigten samtidig at iværksætte en Række Undersøgelser af Samhandelen mellem de nordiske Lande indbyrdes, idet man paa den ene Side vil undersøge Mulighederne for en indbyrdes Nedsættelse af Toldsatserne og en Begrænsning af de kvantitative Handelsrestriktioner mellem de nordiske Lande og paa den anden Side vil undersøge Mulighederne for en udvidet Arbejdsdeling

og øget Specialisering, herunder ogsaa Spørgsmaalet om Fremme af nye Produktioner til Komplettering af de nordiske Landes Erhvervsliv.

Det er med andre Ord Tanken baade ved Forholdsregler af mere almindelig Karakter, nemlig Toldnedsættelser o. lign., og mere direkte efter Forhandling med de interesserede Erhvervsgrene at søge gennemført den bedst mulige Arbejdsdeling mellem de nordiske Lande.

Jeg betragter det som meget betydningsfuldt, at det nu er lykkedes at naa frem til Enighed om de konkrete Opgaver, som det fællesnordiske økonomiske Udvalg skal tage sig af. Efter mit Skøn maa de nordiske Lande have gode Muligheder for at naa videre frem ad Samarbejdets Vej til Gavn ikke blot for Produktion og Levestandard i de nordiske Lande selv, men ogsaa som Led i Genrejsningen af Europas Økonomi.

Efter disse Bemærkninger om økonomiske Problemer vil jeg nu gaa over til at omtale nogle politiske Spørgsmaal af særlig Interesse for Danmark.

Hvad angaar Afviklingen af den dansk-amerikanske Overenskomst af 9. April 1941 om *Grønlands Forsvar* er det det høje Ting bekendt, at Forhandlinger herom er i Gang.

Jeg vil herved bemærke, at den inter-amerikanske Bistandspagt, der den 2. September 1947 blev indgaaet i Rio de Janeiro, ikke berører Afviklingen af Overenskomsten om Grønlands Forsvar. Den danske Regering fik samtidig med Rio-Pagtens Afslutning officiel Meddelelse fra den amerikanske Regering om, at der paa dennes Foranledning var blevet tilført Konferencens Protokol en udtrykkelig Erklæring om, at Traktaten ikke berører Suveræniteten eller den nationale eller internationale Stilling for saa vidt angaar noget af de i Traktaten nævnte Territorier, hvoriblandt Grønland er.

Det er Regeringens Agt at fortsætte de paabegyndte Forhandlinger med den amerikanske Regering med det Formaal at bringe Traktaten af 9. April til Ophør i Overensstemmelse med dens eget Indhold.

Der opstaar af og til Forlydender om en forestaaende Afhændelse af Grønland. Jeg vil derfor gerne ved denne Lejlighed henvise til en Udtalelse, jeg fremsatte i dette høje Ting for et Aar siden, den 12. Marts 1947. Jeg sagde da, at jeg var vis paa at have hele Rigsdagens Tilslutning, naar jeg paa den kongelige danske Regerings Vegne fastslog, at Danmark ikke er villig til at sælge eller paa anden Maade afstaa Grønland til nogen fremmed Magt.

[Udenrigsministeren.]

Om *Sydslesvig* vil jeg gerne sige følgende:

Siden jeg sidst, den 3. Oktober i Fjor, havde Lejlighed til her i dette høje Ting at give en mere omfattende Redegørelse for det sydslesvigske Spørgsmaal og Danmarks Stilling dertil, har vi faaet den britiske Note af 5. December 1947. Efter Notens Offentliggørelse i Dagspressen er det fra forskellig Side blevet hævdet, at vore Memoranda af 19. Oktober 1946 og 31. Januar 1947 ikke længere skulde være egnede til at danne Grundlag for vor Politik, fordi den britiske Note skulde være et Afslag paa den danske Oktobernote. Denne Slutning er imidlertid ikke rigtig.

Sagen forholder sig saaledes:

Noten af 19. Oktober var det danske Svar paa den britiske Note af 9. September 1946. Kort efter, at vi havde afgivet dette vort Svar til England, fik vi fra de allierede Stormagter Opfordring til at fremsætte de danske Synspunkter med Hensyn til den fremtidige Ordning af Tysklands Forhold.

Det gjorde vi i det danske Memorandum af 31. Januar 1947, hvori vi fremførte de samme Synspunkter, som er nedfældet i Oktobernote. Sagen er dermed indbragt for et nyt Forum, nemlig de fire Stormagter, der er ansvarlige for Tysklands Besættelse, og det er derfor ikke den britiske Regering alene, men alle fire Stormagter, der skal tage Stilling til de danske Hovedønsker med Hensyn til den fremtidige Ordning af Forholdene i Sydslesvig, Ønsker, som ikke er blevet behandlet endnu.

Efter at det sydslesvigske Spørgsmaal var blevet indbragt for de fire Stormagter, maatte Regeringen — saa længe en endelig Ordning af Tysklands Forhold ikke er rykket væsentligt nærmere — anse det for sin Opgave ved Forhandling med den britiske Regering at medvirke til at faa fastlagt en midlertidig Status for Danskheden i Sydslesvig med Gyldighed for, hvad man kan kalde den Overgangsperiode, der foreløber, indtil Fredsordningen for Tyskland kommer i Stand. Som Led heri overgav den danske Ambassadør i London efter Udenrigsministeriets Instruktion den 7. og den 10. Juli 1947 den britiske Regering to Noter, hvori vi bl. a. fremhævede Ønskeligheden af, at Sydslesvigsk Forening blev anerkendt som politisk Parti paa lige Fod med de øvrige tyske Partier — et Ønske, som ogsaa var blevet fremsat tidligere.

Den britiske Note af 5. December 1947 er Svaret paa disse to danske Noter af 7. og 10. Juli. Da Noter af 5. December er

saavel de ærede Medlemmer som Offentligheden bekendt, vil jeg her blot nøjes med at minde om, at det i den udtales, at en politisk Anerkendelse vilde medføre, at Sydslesvigsk Forening til Gengæld for de politiske Rettigheder, den maatte faa, ogsaa maatte give sig ind under de Forpligtelser og det Ansvar, som paahviler ethvert tysk politisk Parti, og at det maa anses for utilbørligt for et politisk Parti i Tyskland under de nuværende Omstændigheder at tilstræbe Overdragelse af tysk Territorium til et andet Land eller Oprettelse af et nyt uafhængigt Territorium i en Del af det nuværende tyske Omraade. Yderligere vilde Sydslesvigsk Forening ifølge den britiske Note i Tilfælde af en politisk Anerkendelse ikke fremtidig kunne opretholde sin nuværende nære Forbindelse med Personer eller Organisationer i Udlandet, det vil sige i Danmark, eller modtage særlig Hjælp, herunder Levnedsmidler, herfra.

For os staar det som en ganske naturlig og selvfølgelig Ting under demokratisk Styre, at de dansksindede Sydslesvigere bør have Ret til at danne deres eget politiske Parti under Iagttagelse af den Loyalitet, de skylder deres lovlige Myndigheder.

Det forekommer mig iøvrigt uheldigt, at een og samme Organisation, Sydslesvigsk Forening, der efter britisk Forlangende er oprettet som en Slags Rammeorganisation for *alt* dansk Arbejde i Sydslesvig, skal være et samlende Organ for de dansksindedes Bestræbelser af vidt forskellig Art, saasom politiske, faglige, kulturelle, kirkelige, humanitære og sportslige, altsaa de mest forskellige Interesser. Det vilde sikkert bidrage til en Klaring af Forholdene, ogsaa over for de britiske og de tyske Myndigheder, hvis det blev tilladt, at de dansksindede Sydslesvigere fik en særlig politisk Organisation, der kun havde politiske Opgaver, medens de kulturelle og andre Formaal blev varetaget af særskilte Foreninger, saaledes som det ellers er Tilfældet i demokratiske Lande. Ja, man kan ligefrem sige, at det vilde være en naturlig Konsekvens af det britiske Krav om Ligestilling med tyske Partier, at Sydslesvigsk Forening ikke tillige skulde tage sig af kulturelle, kirkelige og andre Formaal, idet tyske Partier jo ikke har saadanne Opgaver.

Rækkevidden af de britiske Betingelser for Anerkendelsen af Sydslesvigsk Forening er ikke fuldstændig klar. Det er derfor meget naturligt, at Sydslesvigsk Forening har ønsket Oplysning om de Konsekvenser, en eventuel Anerkendelse vil faa for det danske Arbejde som Helhed.

[Udenrigsministeren.]

Den endelige Afgørelse af Spørgsmaalet om, hvorvidt Sydslesvigsk Forening vil søge at opnaa politisk Anerkendelse paa de givne Vilkaar, ligger i Sydslesvigernes egne Hænder. Udenrigsministeriet har, som det efter den britiske Note af 5. December var naturligt, holdt sig i Kontakt med Sydslesvigsk Forenings Ledelse og vil yde sin Støtte til at opnaa den bedst mulige Ordning.

I Anledning af de Drøftelser, der den 23. Februar begyndte i London om Vesttysklands Forhold, mente fremtrædende Sydslesvigere, som det vil være bekendt fra en Meddelelse, Udenrigsministeriet den 2. Marts udsendte til Offentligheden, at det var ønskeligt, at de fik Adgang til at fremføre deres Ønsker for Konferencen. Regeringen støttede, som det ogsaa har været meddelt Offentligheden, de paagældende Sydslesvigeres Ansøgning om Rejsetilladelse, baade ved en Henvendelse, jeg foretog til den britiske Ambassadør i København, og gennem den danske Ambassadør i London. Den britiske Regering mente imidlertid ikke at kunne imødekomme Visumansøgningen, fordi der efter London-Konferencens Dagsorden ikke var Mulighed for at modtage en Delegation til Drøftelse af Sydslesvigernes Ønsker.

De ærede Medlemmer vil ligeledes være bekendt med, at Regeringen har ment at burde efterkomme en Anmodning om at viderebefordre en af fremtrædende Sydslesvigere affattet og underskrevet, til den britiske Regering stilet Henvendelse, hvori Sydslesvigerne har fremsat deres Ønsker om at opnaa en administrativ Adskillelse af Sydslesvig fra Holsten og en Lettelse af Flygtningepresset i Sydslesvig, og hvori de bad om, at deres Henvendelse maatte blive forelagt for Deltagerne i Mødet om Vesttyskland. Som bekendt har Regeringen — bl. a. i vore Memoranda af 19. Oktober 1946 til den britiske Regering og det af 31. Januar 1947 til de fire Stormagter — fremsat de samme Ønsker. Henvendelsen blev den 1. Marts af vor Ambassadør i London overrakt Konferencens Formand, Sir William Strang, med en Note, hvori Ambassadøren henledte Opmærksomheden paa de Afsnit i Memorandummet af 31. Januar 1947, hvori vi har bedt om de samme Ting.

Afskrift af den sydslesvigske Henvendelse er af Grev Reventlow givet de diplomatiske Repræsentanter i London for de andre Lande, der deltog i Konferencen. Endvidere har sydslesvigske Repræsentanter, ledsaget af Oberstløjtnant Lunding, i Kiel overgivet den britiske Guvernør for Slesvig-Holsten en Afskrift.

Med den tyske Skoleordning af 1. August 1947 blev der skabt et Grundlag for det danske Skolevæsen i Sydslesvig. Grundlaget er vel ikke fuldt tilfredsstillende, men det er dog en Forbedring fra den usikre Tilstand, der forelaa tidligere. Det er med Beklagelse, at jeg i Dag maa sige, at der gennem længere Tid ikke er givet Tilladelse til Oprettelse af nye Privatskoler. Aarsagen hertil maa imidlertid delvis søges i, at der ved den tyske Skoleforordning paa lagdes Sydslesvigsk Forening et meget stort Kontorarbejde med Fremskaffelse af Oplysninger om hvert enkelt Barn, om Lærerne og om Skolelokalerne, og at Foreningen derfor ikke saa sig i Stand til at indgive fornyede Ansøgninger om Oprettelse af danske Skoler førend i Slutningen af Oktober og i November Maaned 1947. I disse to Maaneder blev der indgivet Ansøgning om Tilladelse til at oprette i alt 7 danske Skoler, og i December Maaned indgav man Ansøgning om en ottende, hvortil efter det foreliggende er kommet yderligere fire Ansøgninger i Januar. Det er mit Haab, at de forskellige administrative Vanskeligheder nu endelig kan blive overvundet, saaledes at de ønskede Tilladelser snarest vil blive meddelt. Disse Skoler, hvorom der er indgivet Ansøgning, er kun en Brøkdel af dem, de dansksindede ønsker oprettet.

Mellem Flensborg og Slesvig By paa den ene Side og Landsregeringen i Kiel paa den anden Side har der været ført Forhandlinger om de danske Kommuneskoler i de nævnte Byer, og disse Forhandlinger har, efter hvad der foreligger, ført til det Resultat, at Kommuneskolerne opretholdes i hvert Fald et Aar endnu.

Ved denne Lejlighed ligger det mig paa Sinde at fremdrage det stadig voksende Flygtningeproblem i Sydslesvig. Som de ærede Medlemmer vil vide, har dette Spørgsmaal lige siden den tyske Kapitulation spillet en afgørende Rolle i de danske Overvejelser. Allerede i August 1945 rejste min Forgænger Spørgsmaalet officielt over for den britiske Udenrigsminister og over for den britiske og den amerikanske Gesandt i København. Siden da er Problemet ikke blevet mindre aktuelt og har da ogsaa været Genstand for Udenrigsministeriets stadige Opmærksomhed.

Efter de for os foreliggende Tal havde Sydslesvig ved Folketællingen den 17. Maj 1939 et samlet Befolkningstal paa knap 355 000 Personer over for Holstens ca. 1 234 000. Ved den sidste større Folketælling, den 29. Oktober 1946, var Sydslesvigs Befolkning øget til godt 627 000, medens

[Udenrigsministeren.]

Holstens var foreøget til knap 1 948 000. Efter de foreliggende Tal var der i Oktober 1946 godt 291 000 Flygtninge, evakuerede o. lign. i Sydslesvig over for en hjemmehørende Befolkning paa 336 000. Det vil sige, at Flygtningene udgør næsten 87 pCt. af den hjemmehørende Befolkning.

Det tilsvarende Tal for Holsten alene er ca. 77 pCt., og Sydslesvig er saaledes haardere belastet med Flygtninge, end Holsten er. Jeg gør udtrykkeligt opmærksom paa, at det ikke er muligt at give helt nøjagtige Flygtningetal, hvorfor alle Beregninger af den Art, jeg lige har nævnt, til en vis Grad er skønsmæssige. De Tal, jeg har meddelt, stammer fra Oktober 1946, og der er derfor ikke taget Hensyn til Flygtningebevægelserne efter dette Tidspunkt.

Sammenligner man disse Tal med tilsvarende Tal fra det øvrige Tyskland, viser det sig, at et Land som Niedersachsen efter en forsigtig Beregning har en Flygtningebelægning paa kun 55 pCt., og den øvrige Del af den britiske Zone opviser endnu lavere Tal. De sydtyske Lande i den amerikanske Zone, Bayern, Württemberg-Baden og Hessen, har en Flygtningebelægning paa mellem 26 og 33 pCt. I den franske Zone er Procenttallet endda meget væsentligt lavere.

Som man vil huske, har den danske Regering ved mange Lejligheder bragt Flygtningespørgsmaalet paa Bane. Jeg kan her under Forbigaaelse af tidligere Henvedelser nøjes med at erindre om, at dette Spørgsmaal indtager en betydelig Plads i vort Memorandum af 31. Januar 1947, der er forelagt Stormagterne. Det kan ikke fremhæves stærkt nok, at det for os er af yderste Vigtighed at undgaa det Folkepres, som et overbefolket Sydslesvig naturligt vil udøve mod Danmark. Som det siges i vort Memorandum af 31. Januar i Fjor — jeg beder om Tilladelse til et kort Citat—:

„Om end Grænsen ikke i Øjeblikket er i Fare, er der Grund til at frygte, at den store Forøgelse af Grænseegnenes Befolkning med tyske Elementer i Løbet af en Aarreække vil afgive en gunstig Jordbund for tysk ekspansionistisk Propaganda og Politik“,
og videre:

„Danmarks fremtidige Sikkerhed vil i væsentlig Grad afhænge af, at Flygtningepresset i Grænseegnene ophører.“

Et enkelt lille Lyspunkt i Sagen er, at man fra tysk Side i egen Interesse har udarbejdet Planer om en mere ligelig Fordeling af Flygtningene mellem de tyske Lande.

Herefter skulde 140 000 Flygtninge fra Sydslesvig og Holsten fjernes fra dette Omraade for at bringes Syd paa, men en saadan Flytning af Flygtningene synes at stille saa store Krav bl. a. til det tyske Transportvæsen, at Planens Gennemførelse støder paa Vanskeligheder.

I denne Situation har man i Tyskland grebet til nogle set fra vort Synspunkt beklagelige Forsøg paa at gøre Flygtningene bofaste paa de Steder, hvor de nu har Ophold. Det saakaldte Flygtningeraad for den britiske Zone har vedtaget et Forslag til en Flygtningelov, ifølge hvilken der bl. a. skal sikres Flygtningene Ligeberettigelse med den hjemmehørende Befolkning i Erhvervslivet og gives dem Fortrinsbehandling ved Forsyninger med Beklædnings- og Husholdningsgenstande. Det bestemmes videre, at Halvdelen af alle Stillinger i offentlig Tjeneste, der bliver ledige, skal besættes med Flygtninge. Denne „Flygtningenødlov“, som den kaldes, er ifølge Meddelelser i Dagspressen blevet godkendt af den britiske Militærregering. Endvidere har Landdagen i Kiel under Protest fra Repræsentanterne for Sydslesvigsk Forening for nylig vedtaget en Lov, hvorved der stilles et Beløb paa 5 Mill. Mark til Raadighed som Finansieringshjælp til Oprettelse af nye eller Fremme af bestaaende Erhvervsvirksomheder med det Formaal at søge Flygtningene optaget i det slesvig-holstenske Erhvervsliv.

Den eneste virkelige Vej til Flygtningespørgsmaalets Løsning vil være at skabe Beskæftigelsesmuligheder og anstændige Levevilkaar for Flygtningene andetsteds end i den Hjemstavn, de har forladt, og uden at der sker nogen Sammenhobning i Tysklands Grænseomraader.

Det er vort Haab, at Tyskland og i denne Forbindelse navnlig de tyske Industriadistrikter økonomisk hjælpes saaledes paa Fode — dog uden at fortsætte som Vaabensmedier —, at der i disse Egne kan findes Plads til i hvert Fald en væsentlig Del af de Flygtninge, der nu er i Sydslesvig, og som dette lille Omraade uden Minedrift eller Industri af Betydning aldrig vil kunne byde tilfredsstillende Livsvilkaar.

Samtidig med at arbejde for dette maa vi fortsat henlede Stormagternes Opmærksomhed paa Spørgsmaalets for Danmark saa alvorlige Karakter og søge opnaaet, at saadanne Lettelser af Flygtningepresset, som det maatte være muligt at gennemføre, i første Række kommer de egentlige Grænseegne til gode.

Det andet Flygtningeproblem, hvis Løsning Regeringen er optaget af, er de

[Udenrigsministeren.]

tyske Flygtninge i Danmark selv, af hvilke der endnu i Dag findes ca. 60 000 her i Landet.

Jeg har for fire Uger siden, den 11. Februar, paa Foranledning af et Spørgsmaal fra det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft, haft Lejlighed til her i det høje Ting at give nogle Oplysninger om denne Sags nuværende Standpunkt og kan i Hovedsagen henvise dertil.

Ved Kapitulationen var der godt 200 000 tyske Flygtninge i Danmark. Det er saaledes lykkedes i den forløbne Tid at faa hjemsendt over 140 000 eller ca. 70 pCt., og Bestræbelserne for at fjerne Resten fortsættes. Det er klart udtalt over for Stormagterne, at Danmark ikke er villig til at absorbere disse Flygtninge.

Spørgsmaalet om Hjemsendelsen af de tilbageværende ca. 60 000 er for nogle Maa-neder siden paa vor Foranledning blevet taget op til Behandling af de fire Besættelsesmagters Myndigheder i Berlin med det Formaal for Øje, at vi kan blive frigjort for denne alvorlige Byrde, der indtil nu alene i Penge har kostet os henved 500 Mill. Kr.

Med Udgangspunkt i den Forsikring, den britiske Regering i en Note af 10. Februar 1947 i Forbindelse med Udsendelsen af den danske Brigade til Tyskland har givet om at ville gøre sit yderste for at sikre en snarlig og fuldstændig Fjernelse af de tyske Flygtninge i Danmark, har vor Ambassadør i London nylig over for det britiske Udenrigsministerium atter understreget det urimelige, ja, det absurde i, at Danmark i snart tre Aar har maattet bære de enorme Byrder, som Tilstedeværelsen af de tyske Flygtninge har paaført os, og at vi endnu den Dag i Dag maa finde os i paa Landets egen Bekostning at huse Titusinder af Tyskere og skaffe dem Mad og Klæder. Før Krigen var det en anerkendt Ret for ethvert Land ganske simpelt at sende fremmede Statsborgere, som faldt det offentlige til Byrde, tilbage til deres Hjemland. En saadan fuldstændig naturlig Ret er blevet nægtet os, alene fordi Tyskland er besat af fire Stormagter, der forlanger, at Hjemsendelsen skal afvente snart sagt endeløse Forhandlinger om Fordelingen mellem og Modtagelsen i de fire Besættelseszoner.

Der er nu gaaet over et Aar, siden vi fik det britiske Tilsagn om Støtte til en hurtig Løsning af Flygtningeproblemet. Regeringen har derfor nu besluttet som et ekstraordinært Skridt at sende særlige Forhandlere til London, for at de sammen med Ambassadøren kan tage nye Drøftelser op med den

britiske Regering. Den britiske Regering har erklæret sig rede til at tage imod vore Udsendinge.

Naar vi lægger saa stor Vægt paa at føre denne Sag igennem, skyldes det ikke alene Hensynet til os selv, det er ikke blot Ønsket om at blive frigjort for de Byrder, der er os paatvungne, men ogsaa Hensynet til Flygtningene, som nu i næsten tre Aar har været berøvet deres Frihed, og som imod vort Ønske stadig er forhindret i at vende tilbage til det Land, hvor de hører hjemme.

Der er endnu ikke sluttet Fred med Tyskland og Japan. Og trods den nye Verdenssammenslutning, De Forenede Nationer, er det endnu ikke lykkedes at skabe Harmoni i den politiske og økonomiske Stilling i Verden og dermed sikre den enkelte den Tryghed og Frihed, som under Krigen var det Maal, Millioner af Mennesker bragte de tungeste Ofre for.

Kampen mod Hitlers Tyskland fandt sin Afslutning med Hitlerismens Nederlag. Vi vil ikke glemme de Lidelser og Tab, som vore store Allierede og ikke mindst Sovjetunionens Folkeslag bar for at befri Verden, og dermed ogsaa vort Land, for Nazismen.

Vi haaber paa en videre Fortsættelse af det venskabelige Forhold til Sovjetunionen, som besegledes i Krigens Aar, og vi ser i det fornyede økonomiske Samkvem mellem Danmark og Sovjetunionen, der blev indledet med de dansk-russiske Handelsaftaler i Sommeren 1946, et gunstigt Tegn paa en saadan Udvikling.

Danmark har forsøgt efter Evne at bidrage til en Lindring af den Nød, som fulgte i Krigens Spor i de tidligere besatte Lande i Øst og Vest.

Vort gamle Venskab og vort aandelige Slægtskab med Storbritannien og de andre vesteuropæiske Lande er kendt af alle.

Vor Kultur, vore politiske Idealer, vore Forestillinger om Demokrati og Folkestyre, hvis Grundvold er den lige og almindelige Valgret til Landets Rigsdag, og vort Syn paa Forholdet mellem Statsmagten og det enkelte Menneske — hele vort Livssyn er det samme som i de øvrige nordiske Riger, det samme som i Benelux-Landene, Frankrig og Schweiz og i de angelsaksiske Stater.

Vi Danske er imod enhver Form for Tvang og foreskreven Ensretning i Tanke og Tale, i Tro og Livsform. Vi kan ikke tænke os en taalelig Tilværelse uden vor Ytringsfrihed, vore demokratiske Institutioner og vort Folkestyre, saaledes som det har udviklet sig gennem de sidste hundrede Aar. Krigens Prøvelser gjorde disse Værdier mere dyrebare for os end nogen Sinde. Krigs-

Her
begynder
den
sikkerheds-
politiske del
af talen

[Udenrigsministeren.]

aarene var de Aar af vor Historie, da disse Goder var allermest truet, under Tysklands Besættelse af vort Land. Da blev deres Værdi os mere klar end nogen Sinde før.

At bevare disse Goder er for os aldeles afgørende, og det vil præge vore Tanker, naar vi næste Aar fejrer vor hundredeaarige Grundlov, Grundloven for vort folkestyrede Samfund.

Allerede kort efter Tysklands og Japans endelige Nederlag viste der sig Modsætninger mellem de tidligere Vaabenfæller i Øst og Vest. Divergenserne har sat deres Præg paa internationale Forhandlinger, hvad enten disse er foregaaet inden for De Forenede Nationer eller har drejet sig om Spørgsmaal om Fredsslutning med den fælles Fjende eller om Europas økonomiske Genrejsning.

Medens det nu desværre er en Kendsgerning, at Mening staar mod Mening i de store Magters Forhold, maa det ikke overses, at disse Modsætninger dog ikke har været til Hinder for at fortsætte det internationale Samarbejde inden for De Forenede Nationer. I Fredens Aand har endvidere Stormagterne ratificeret alle Fredstraktaterne mellem de Allierede og Finland, Italien, Bulgarien, Rumænien og Ungarn. Og betydningsfulde Handelsaftaler afsluttes og gennemføres stadig mellem østlige og vestlige Lande.

Ved en Række Traktater og Bistandspagter er Grundlaget skabt for et særligt økonomisk og politisk Samarbejde mellem de østeuropæiske Lande. Den Gruppering af Stater, som herved er tilvejebragt, kaldes ofte Østblokken.

For Tiden udfolder den østlige Hovedmagt, Sovjetunionen, Bestræbelser, der synes at tage Sigte paa at knytte ogsaa Finland til dette System. Vore Tanker gaar i disse Dage til Finland med Haabet om, at det under de forestaaende Forhandlinger maa lykkes Finlands ansvarlige Regering at naa til en Ordning, som dette det femte nordiske Land selv finder betryggende.

Der forhandles, efter hvad der meddeles, mellem nogle af de vestlige Magter, Kanalstaterne, om en Aftale, der efter det foreliggende ogsaa synes at skulle indeholde Bestemmelser om gensidig militær Bistand. Men et særligt organiseret Samarbejde mellem Europas vestlige Magter svarende til de østlige Landes eksisterer ikke. I denne Sammenhæng kan ikke anføres det Arbejde, der i Fællesskab gøres for at forberede Gennemførelsen af De forenede Staters Plan om økonomisk Hjælp til Europa. Dette økonomiske Samarbejde er noget helt andet end en Militær-Alliance eller en Blok.

Der er en Væsensforskel mellem de politiske Systemer, som raader i de østlige Lande, og dem i de vestlige. Oprettelsen af det kommunistiske Informationskontor i Belgrad, Kominform, hvis Virksomhed ikke begrænser sig til de østeuropæiske Lande, hvor det har sit Tyngdepunkt, spores ogsaa i visse vestlige Lande som forstærket Agitation for et ensrettet kommunistisk Styre.

Senest har Tjekkosllovakiet forladt et Demokrati med grundlovshjemlede Friheder, som vi kender dem her, og antaget en politisk Form, der er fremmed for os.

I en Verden, hvor Bekymring og Frygt mange Steder behersker Sindene, giver det os Styrke, at vi kan tale aabent om vore Ønsker og Haab, og at vore Handlinger og Bestræbelser ligger fremme i Dagens Lys.

Der er for kort Tid siden i udenlandsk Presse fremkommet Paastande om, at Danmark skulde have indgaaet hemmelige militære Aftaler eller Arrangementer med andre Magter, Paastande, som ogsaa er blevet fremført i et enkelt Blad, der trykkes her i Landet.

Skønt disse Paastande, efterhaanden som de fremkom, er blevet tilbagevist baade af Statsministeren, af Forsvarsministeren og ogsaa af mig, vil jeg gerne benytte Lejligheden til her i dette høje Ting paa ny kategorisk at erklære, at de savner ethvert Grundlag.

De nordiske Landes aandelige Union og Slægtskab hviler paa fælles Udvikling i Kultur og Samfundsliv, fælles Livsindstilling og fælles Opfattelse af det enkelte Menneskes Værd og af, hvad der er Frihed og Ret.

Det er muligt, at ikke alle i Udlandet umiddelbart forstaaer det naturlige Grundlag for Samarbejdet mellem de nordiske Lande eller vort Ønske om at bevare og udvikle det. Men vi kan ikke af den Grund give Afkald paa det. Vi kan ikke fornægte vor historisk bestemte Samhørighed, fordi der udefra tillægges os Hensigter og Planer, vi ikke har.

Samfølelsen mellem Danmark og de øvrige nordiske Lande og Værdsættelsen af vort nordiske Demokrati gik styrket ud af Krigens Aar.

Men at Krigen og Forholdene har medført, at Danmark endnu stærkere end før føler sig knyttet til sine nordiske Broderfolk, betyder ikke, at vi ønsker Isolering i Forhold til den øvrige Verden. Danmark vil ligesom andre nordiske Lande inden for De Forenede Nationers Ramme yde sit Bidrag til internationalt Arbejde for det store fælles Maal: en Verden, hvor det enkelte Menneske, hvis Livslykke maa være

[Udenrigsministeren.]

Formaalet for al Politik, kan leve i Tryghed, i Frihed og Fred.

Med den største Agtpaaivenhed følger vi den internationale Situation og dens Udvikling, der kan komme til at forme sig paa en Maade, som vi i Dag ikke kan forudse.

Det kan ikke nægtes, at der knap tre Aar efter, at den største Krig i Verdenshistorien fandt sin Afslutning, atter hviler mørke Skyer over Verden, og at mange er grebet af Uro, men jeg tror ikke, at der er nogen Regering i Verden, som ønsker Krig.

Ingen er dog i Stand til at garantere, at der ikke kan komme Krig. Den kan bryde ud paa Steder, vi ikke venter, og under Forhold, vi ikke kender.

Danmark vil opfylde de Forpligtelser, vi har paataget os ved De Forenede Nationers Pagt, men i det Tilfælde, som forhaabentlig ikke indtræder, at denne Organisation bryder sammen, vil vore Bestræbelser være rettet paa at skaane vort Land for en fremtidig Krigs Ulykker.

I denne Tid med stærke internationale Brydninger tror vi at gavne Danmark og tjene Fredens Sag ved inden for vor Evne og Mulighed at udbygge vort Værn.

Skulde Danmark imod al Ret og paa Trods af alle Pagter og Traktater blive angrebet, da vil vi af al vor Kraft forsvare det højeste Gode, vi har, Danmarks Selvstændighed, vor Frihed og vort Demokrati.

socialdemokrat

Alsing Andersen: De Forenede Nationers Opgave skulde være at bygge et Verdenssamfund paa den internationale Solidaritet mellem alle Folk. Een Verden er Maalet. De 3 Aar, der er gaaet siden Krigens Afslutning, har desværre ikke vist væsentlige Fremskridt hen imod dette Maal. I Øjeblikket er Spændingen mellem Stormagterne aabenbar. Der tales om „kold“ Krig og „varm“ Krig, skønt ganske sikkert ingen af de paagældende Magter ønsker en ny Krig. Men Erfaringerne fra den sidste Krig og de Begivenheder, vi har oplevet i de sidste 3 Aar, viser os i alt Fald ganske klart, at i een Situation vil Verden allerede i Dag være en Enhed, nemlig hvis Krigens Ulykke paa ny skulde blive en Kendsgerning. I saa Fald vil intet Land kunne undgaa paa den ene eller anden Maade at mærke Følgerne.

Derfor er Udenrigspolitik i Dag ikke blot et Regeringsanliggende eller et Rigsdagsanliggende. Det er noget, der angaar hver enkelt Borger. Bortset fra særlige Situationer — jeg tænker paa Grænsespørgsmaalet i 1920 og det sydslesvigske Spørgsmaal i Øjeblikket — har det heldigvis været

saaledes, at den danske Rigsdags Medlemmer og det danske Folk uanset Partifarve i det store og hele har været enige om vort Lands udenrigspolitiske Linie. Det anser jeg for noget meget betydningsfuldt. Erfaringerne har vist, at en saadan Enighed i Folket paa dette Punkt kan være af afgørende Betydning for et Land. Jeg haaber derfor, at denne Enighed ikke alene kan bevares, men ogsaa uddybes.

Mit Parti erklærer sig rede til at medvirke hertil, og jeg takker i denne Forbindelse den højtærede Udenrigsminister for hans Redegørelse i Dag over for Folketinget og dermed over for dansk Offentlighed. Jeg kan udtale min Tilfredshed med de Udtalelser, den højtærede Udenrigsminister fremsatte om Grønland, og det samme gælder de Udtalelser, han fremsatte om de sydslesvigske Forhold. Jeg finder derfor ingen Anledning til i Øjeblikket at gøre yderligere Bemærkninger om disse Spørgsmaal, men kan paa mit Partis Vegne give fuldstændig Tilslutning til den højtærede Udenrigsministers Udtalelser.

Naar jeg derefter vender mig til den internationale Situation, vil jeg først og fremmest hæfte mig ved de økonomiske Forhold, som raader i Verden, og som er af saa afgørende Betydning netop for vort Lands Fremtid. Vi har en dobbelt Pligt til at beskæftige os hermed, ikke alene fordi denne Verdenstilstand har økonomisk Perspektiv, men fordi et intimt økonomisk Samarbejde mellem Landene er en af de mest afgørende Faktorer for selve Fredens Bevarelse. Ogsaa af den Grund maa det internationale Samarbejde efter min Mening først og fremmest sættes ind paa det økonomiske Omraade i Genopbygningens Tjeneste.

Saa vel vort Land som andre Lande har som Resultat af Genopbygningsarbejdet i de svundne Aar kunnet konstatere, at Produktionen er steget op imod eller endog over Førkrigsproduktionen. Det er imidlertid en stor Misforstaaelse at tro, at Europa dermed er naaet over det værste. Den faktiske Tilstand viser tværtimod, at den værste, den sværeste Vej er tilbage. Ødelæggelserne efter denne Krig baade i Europa og i den Del af Asien, der spillede saa stor en Rolle for de europæiske Handelsforbindelser, er saa umaadelige, at disse Lande ikke kan hjælpe sig selv paa Fode igen inden for en rimelig Tid. De mangler alle sammen mere eller mindre de samme Ting, de nødvendigtigste Ting for Befolkningens daglige Liv og for Produktionens Gang. De kan ikke forsyne sig selv dermed i tilstrækkeligt Omfang, og de kan ikke skaffe sig dem gennem

[Alsing Andersen.]

indbyrdes Handelssamkvem. Disse Lande kan vel efterhaanden slide sig igennem ved egne Kræfter, skønt mange sætter et Spørgsmaalstegn derved, men hvis de kan det uden at falde sammen i Kaos og Opløsning undervejs, maa vi se i Øjnene, at det bliver en uhyggelig og lang Ørkenvandring for de europæiske Folk, hvor Sult, Kulde, Bolignød, Arbejdsløshed og materielle og aandelige Savn af enhver Art vil forkrøble baade den nuværende og den næste Generation og derved bringe selve den europæiske Kultur i Fare.

Europa trænger til en Blodtransfusion for at overvinde den økonomiske Krise inden for en rimelig Tid og uden alt for store menneskelige Lidelser. Der er kun eet Sted i Verden, der kan give en saadan Haandsrækning. Det er U. S. A. Dets Tilbud til Europa om Hjælp til Selvhjælp i Form af det europæiske Genopbygningsprogram vil formentlig om kort Tid være vedtaget af Kongressen i Washington. Planen vil yde de deltagende Lande enten som Tilskud eller som Laan fra U. S. A. en væsentlig Del af de Varer, de har Brug for, eller Kreditter til Anvendelse i U. S. A. eller i andre Lande. De enkelte Landes Erhvervsliv vil derved faa en direkte Stimulans, men dertil kommer den gavnlige Virkning, som vil følge af, at disse Landes indbyrdes Samhandel samtidig vil blive lettet. Det kan ikke underkastes nogen Tvivl, at alt dette vil være en heldig Løftestang for Europa til Fremskyndelse af Genopbygningen og til Lindring for de Millioner af Hjem, som er ødelagt eller tyndslidt under Krigen og Besættelsen. Derfor har mit Parti og den socialdemokratiske Del af dansk Arbejderbevægelse den Opfattelse, at Danmark bør deltage i denne Aktion, og vi tilsiger Udenrigsministeren vor fulde Støtte under de Forhandlinger, der forestaar.

I Konsekvens heraf afviser vi kategorisk den Propaganda, der som paa Kommando er sat i Værk mod Marshall-Planen af de kommunistiske Partier i alle Lande. At Sovjetunionen ikke har ønsket at være med, bliver dette Lands egen Sag, som det ikke tilkommer os at diskutere, men naar Kommunerne derefter angriber os andre som Folk, der ikke handler ud fra saglige Interesser for vort Land, men derimod ud fra Øn-

sket om at være, saadan som Slagordet lyder nu ligesom i Aarene 1940—41, „Tjenere for den amerikanske Kapitalisme og den engelsk-franske Imperialisme“, og naar man stempler os som Deltager i en fjendtlig Blok over for Sovjetunionen og de saakaldte Folkedemokratier i Østeuropa, saa tilbageviser vi saadanne Paastande som i enhver Henseende grundløse, og vi benægter det kommunistiske Partis Ret til at skyde andre Partier eller oven i Købet den danske Regering den Slags Motiver i Skoene.

Vi er Tilhængere af det størst mulige økonomiske Samarbejde mellem de flest mulige Stater ikke alene i Vesteuropa og i Nordeuropa, men ogsaa i Østeuropa, ogsaa med Sovjetunionen. Det har vi vist hidtil, og det vil Fremtiden ogsaa vise.

Det er ikke Vesteuropas Skyld eller U.S.A.s Skyld, at Østeuropa ikke er Deltager i Marshall-Planen. Ingen har udelukket disse Lande for at faa dannet en S sammensværgelse imod dem, som man søger at give det Udseende af. De var alle indbudt, men de sagde nej, mere eller mindre villigt, ja, mere eller mindre frivilligt kan man godt sige. Tjekkosllovakiet er i saa Henseende baade et slaaende og et nedslaaende Eksempel. Dette Lands Regering havde med en kommunistisk Statsminister i Spidsen først sagt Ja Tak med begge Hænder, kan man næsten sige — men den maatte jo et Par Dage efter lige saa bestemt sige Nej Tak.

Det afgørende ved Bedømmelsen af Marshall-Planen er, at den bortset fra Franco-Spanien var aaben for alle europæiske Stater, ogsaa Sovjetunionen og de andre østeuropæiske Lande, og at Adgangen til at blive Deltager i Planen stadig staa dem aaben. Afgørende er endvidere, at der indtil dette Øjeblik ikke har været nævnt Betingelser, om hvilke man med Rette kan sige, at U.S.A. dermed tilsigter at blande sig i de paagældende Landes indre Politik. Der er Tale om en direkte Hjælp og om en forretningsmæssig Aftale, der tjener Europas Interesser. For det tredje er det afgørende ved denne Bedømmelse, at der jo aldeles ikke er Tale om, at Marshall-Landene agter at afbryde Handelssamkvemet med de østeuropæiske Lande. Marshall-Planen regner ligefrem med, at Virkningerne af Planens Gennemførelse vil blive en øget Samhandel mellem Øst og Vest.

[Alsing Andersen.]

Den kommunistiske Mistænkeliggørelse svæver altsaa frit i Luften. Rent parodisk virker det, naar Kommunisterne søger at fremstille sig som særlige Beskyttere af den nationale Selvstændighed. Nogen Mening kan jeg ikke finde deri, medmindre Kommunisterne skulde mene, at vor Selvstændighed skal give sig Udtryk ved aldrig at tage anden Stilling end den, der proklameres af Kominform gennem Fru Hertha Kuusinen og det ærede Medlem Hr. Aksel Larsen som Medier.

Et økonomisk Samarbejde mellem Nationerne har altid været et vigtigt Punkt for den internationale Arbejderbevægelse. Vi kan ikke lade være at tænke paa, hvad Folkene kunde være forskaanet for, hvis man i Tide var slaaet ind paa den Vej. Vi kunde ogsaa have ønsket, at Begyndelsen var blevet gjort under gunstigere Betingelser, at Folkene havde fundet sammen, uden at økonomiske Katastrofer skulde have tvunget dem dertil. Men vi haaber, at der ud af det Samarbejde, som nu organiseres i Forbindelse med Marshall-Planens Iværksættelse, maa vokse et fastere Samarbejde paa længere Sigt omfattende alle Lande. Jeg føler mig overbevist om, at en saadan Udvikling er nødvendig, dersom Europas Folk skal naa frem til sin tidligere Levestandard, være i Stand til at fastholde den og dermed skabe det solide Grundlag for den sociale Tryghed og for de nye sociale Fremskridt, som Europas prøvede Folk i Sandhed trænger til.

I denne Forbindelse ønsker jeg ogsaa at udtrykke vor Glæde over, at der nu vil blive gjort et alvorligt Forsøg paa at skabe et tættere nordisk økonomisk Samarbejde, saaledes som den højtærede Udenrigsminister omtalte det her i Dag, bl. a. med Henblik paa en Afvikling af Toldgrænserne mellem de skandinaviske Lande og med Henblik paa en fælles Toldtarif i Forhold til andre Lande. Disse Spørgsmaal har ofte været diskuteret lige siden 1870erne, men uden Resultat. Man kan derfor godt forstaa, at der hos mange blander sig en vis Skepsis i Glæden over det Initiativ, der nu er taget ved Oprettelsen af et fællesskandinavisk Udvalg af sagkyndige til Sagens Behandling. Vi er alle klar over de praktiske Vanskeligheder, som foreligger, naar man ser Sagen fra de enkelte Landes Erhvervsliv. Netop derfor er det nødvendigt at foretage grundige Forberedelser. Vi er derfor tilfredse med, at et saadant realitetsbetonet Arbejde nu forestaar, for at vi kan komme til at se Tingene, som de virkelig er, og prøve de konkrete, praktiske Muligheder. Saa er jeg i øvrigt ikke i Tvivl om, at der nok skal vise sig at være

Sandhed i det gamle Ord: Hvor der er en Vilje, er der ogsaa en Vej — simpelt hen fordi de skandinaviske Folk nu efter min Mening maa ville det.

Ogsaa disse Bestræbelser har været Genstand for Mistro og direkte Mistænkeliggørelse; ogsaa i denne Forbindelse er der dem, der har talt om skadelig Blokdannelse. Man kan ikke tænke sig noget mere urimeligt end at ville tillægge vore Folk saadanne Hensigter. De skandinaviske Folk har ikke givet Grundlag for saadan Mistanke, fordi de agter at undersøge, om de gennem et nærmere økonomisk Samarbejde kan gavne deres Erhvervsliv og deres Befolknings Levestandard. Dette er enhver Stats legitime Ret, og den agter vi at hævde. Der er for Resten ikke nogen, der tænker paa, at de skandinaviske Lande skal trække sig tilbage fra Omverdenen og prøve paa at være sig selv nok. Det skal de ikke være, og de kan ikke være det; de er slet ikke interesserede i at søge at være det. Disse Landes økonomiske Struktur er nemlig af en saadan Karakter, at de alle er livsinteresserede i den størst mulige økonomiske Forbindelse med andre Lande. Den moderne økonomiske og tekniske Udvikling har imidlertid medført, at et større Marked end det, de enkelte Lande hver for sig kan præstere, er nødvendigt for den rette Udnyttelse af de moderne Produktionsmidler. Derfor kan der ikke være Tvivl om, at de nordiske Lande vil være tjent med som et Led i et forhaabentlig større Samarbejde inden for De Forenede Nationer at gennemføre et udvidet Samarbejde dem imellem. Vi anser det for en betydningsfuld Opgave at skabe Interesse herfor i hele den danske Befolkning som Støtte for de Forhandlinger, der nu skal føres, og som forhaabentligt vil give praktiske Resultater.

Vi vilde have fundet det naturligt og ønskeligt, om Finland kunde have deltaget i disse Bestræbelser for et udvidet Samarbejde paa det økonomiske Omraade, men vi forstaa fuldt ud, at de økonomiske Forpligtelser, som Finlands Deltagelse i Krigen har paalagt Finland, og som det finske Folk agter at opfylde, ikke gør dette muligt. Det kan imidlertid ikke forhindre os i at betragte det finske Folk som et Led i det nordiske Samarbejde paa andre Omraader, hvor det selv ønsker at deltage, og hvor vi ogsaa inden for Arbejderbevægelsens faglige og politiske Organisationer fortsat vil betragte Finnerne som velkomne Deltagere og nordiske Venner.

I Fortsættelse af, hvad jeg har sagt om Marshallplanen, mener jeg, at Danmark kan være vel tilfreds med, at Tyskland inddrages

[Alsing Andersen.]

under dette Genrejsningsprogram. Naturligvis maa vi i Overensstemmelse med den tidligere Regerings Memorandum af 31. Januar 1947 kræve, at Tysklands industrielle Genrejsning ikke medfører nye Muligheder for en tysk Rustningsindustri eller andre Foreteelser, som kan muliggøre en ny tysk Aggression, men vi tør nok gaa ud fra, at ogsaa andre Lande har den samme Interesse. Naar dette er taget i Betragtning, maa det imidlertid, trods alle de Følelser, vi endnu nærer fra Besættelsestiden, siges ganske klart, at baade Danmark og Europa mangler en meget væsentlig Leverandør og Forbruger, saa længe Tyskland ikke er kommet nogenlunde paa Fode. At dette vil være en Aarrække, er givet, men netop derfor er det kun godt, dersom der nu kan blive gjort et alvorligt Forsøg paa at sætte Tysklands Erhvervsliv i Gang igen, saa at Tyskland kan blive, hvad den danske Regerings Memorandum af 31. Januar 1947 kalder „en nyttig Faktor i Arbejdet for Europas sociale og økonomiske Genopbygning og Fremgang“. Vi har vel ogsaa Lov til at haabe, at en Genoplivelse af de tyske Industridistrikter, saaledes som den højtærede Udenrigsminister ogsaa var inde paa det, af sig selv vil skabe Muligheder for Flytning af en væsentlig Del af de østtyske Flygtninge, der i Øjeblikket er en saa voldsom Belastning i mere end en Henseende for den sydslesvigske Befolkning.

Det er en Kendsgerning, at den Spænding, der har udviklet sig, særlig mellem Stormagterne, er blevet i høj Grad skærpet gennem de Bedrifter, som i de sidste Maaneder er udøvet af den kommunistiske Sammenslutning Kominform. Vi Socialdemokrater har aldrig troet paa, at Ophævelsen af den kommunistiske Internationale i 1943 var Udtryk for et Sindlagsskifte bort fra Teorien om Verdensrevolutionen. Det var en til Situationen passende Høflighedsakt. Men trods Kominterns Opløsning var der altid en ejendommelig Overensstemmelse mellem Kommunisternes Aktioner i de forskellige Lande. Det har der været Eksempler nok paa, ogsaa siden 1945. Paa det franske Socialdemokratis Kongres i 1946 gav min Partifælle, den daværende Minister André Philip en interessant Karakteristik af de franske Kommuniste, saaledes som han havde lært dem at kende under deres Deltagelse i den franske Regering. Med en Hentydning til Muhammedanerne, der som bekendt altid vender Ansigtet mod Profetens hellige By, altsaa Mekka, naar de udøver deres Andagt, udtalte André Philip følgende, som jeg med den højtærede Formands Til-

ladelse gerne vil have Lov til at citere ordret; han sagde:

„Kommunisterne holder utvivlsomt ingen Andagt, men de vender sig instinktivt mod Moskva, og de har ikke Brug for at modtage nogen Ordre. De tager spontant, paa en mystisk Maade, hver Dag det Standpunkt, som passer med den russiske Stats Interesser, og noget saadant vil vi aldrig acceptere.“

Det var altsaa det franske Socialdemokratis Erfaringer med Hensyn til de franske Kommuniste. Og Kommunisternes ensrettede Aktion mod Marshall-Planen er Udtryk for nøjagtigt det samme. Det var for Resten netop Marshall-Planen, der gav Anledning til Kominforms Oprettelse, og siden da er Aktionerne gaaet planmæssigt ikke alene i Østeuropa, men ogsaa i Vesteuropa, f. Eks. gennem de store Strejkebevægelser i Frankrig og Italien. At de ikke har kunnet faa rigtig Bid herhjemme, skyldes naturligvis bl. a. deres Valgnederlag i Efteraaret. Lysten har det ikke manglet paa. Man satte store Forhaabninger til den faglige Situation, som af Kommunisterne blev anset for, som de sagde, at være Nøglen til den politiske Situation. Til Gengæld maa man sige, at ogsaa de danske Kommuniste har faaet Oprejsning gennem Kominforms Triumfer i Østeuropa, senest i Tjekkosllovakiet. De danske Kommuniste har helt og fuldt godkendt, hvad der er sket i Tjekkosllovakiet, og jublet over den nye Form for Demokrati, som er indført der. Den Reaktion heroverfor, som er kommet til Orde herhjemme, er ganske naturlig, for som den højtærede Udenrigsminister har sagt: I Kampen mellem Demokrati og Diktatur er vi ikke neutrale. Nej, det har heller ikke vi Socialdemokrater nogen Sinde været, og vi bliver det heller aldrig.

Midt under „Land og Folk“s festlige Skildringer af Udrensningen af Reaktion og Folkefjender i Tjekkosllovakiet saa jeg forleden Dag i et Telegram, at tre ledende Socialdemokrater var blevet udrenset. Det drejede sig om det tjekkiske Socialdemokratis Generalsekretær, om den tidligere Levnedsmiddelminister og om Partiets internationale Sekretær. Jeg kender personlig alle disse tre Partifæller fra internationale Konferencer siden 1945. Jeg var bunduenig med dem, for de var saa nidkære Forsvarere for Samarbejdet mellem Socialdemokrater og Kommuniste, som nogen kunde ønske sig det. Nu er disse tre Socialdemokrater udrenset under kommunistisk Festglæde Jorden over, endda saa eftertrykkeligt, at de er blevet udstødt af deres eget Parti ved Hjælp

[Alsing Andersen.]

af den Minoritet i Partiet, som er gaaet i Kommunisternes Tjeneste. Men se, naar noget saadant kan hænde disse tre Socialdemokrater, saa er der ingen Grænser for de Overgreb, man kan vente sig i Folkedemokratiets Navn. Og saa er det for øvrigt, vil jeg sige, ganske ligegyldigt for Bedømmelsen af saadanne Handlinger, om de udøves af et Flertal eller af et Mindretal, af Nazister eller af Kommuniste eller af andre.

Herhjemme har Kommunisterne søgt at forklare Udviklingen i Tjekkoslavakiet som noget forholdsvis uskyldigt og naturligt. Jeg beder om den højtærede Formands Tilladelse til et lille Citat; jeg lover, at det skal blive det korteste Citat, som nogen Sinde er blevet anvendt fra denne Talerstol. Den paagældende danske Kommunist forklarede, at Udviklingen ganske simpelt var en Følge af, af Kommunisterne i Tjekkoslavakiet var saa „Helvedes stærke“. Det var det ærede Medlem af dette høje Ting, Fru Alvida Larsen, der gav Udtryk for sin Begejstring paa denne yndefulde Maade, hvorefter hun over for Intervieweren bekræftede, at hun som ægte Kommunist — læg Mærke til det: som ægte Kommunist — maatte ønske, at der ogsaa kunde blive tjekkiske Tilstande i Danmark. Vi Socialdemokrater har aldrig tvivlet om, at Kommunisterne i Længden ikke kunde holde ud at gaa med den nationale og demokratiske Maske, som de anlagde for nogle Aar siden; Naturen vilde en Dag gaa over Optugtelsen. Nu er det sket. For os, der har oplevet Kommunisternes halsbrækkende Manøvrer og Jongleren med Begreberne igennem 30 Aar, er det ingen Overraskelse; vi kender Melodien, selv om man har prøvet paa at modernisere Teksten.

Lad os da et Øjeblik se paa, hvad det er, de danske Kommunisters kominforme Begejstring gælder med Henblik paa de tjekkiske Tilstande, som man ønsker indført her i Landet. Det betyder Ensretning af det politiske Liv, Undertrykkelse af enhver Opposition, endda i en saadan Grad, at kun de Rigsdagsmænd, der giver skriftlig Loyalitetserklæring over for Regeringen, faar Lov til at beholde deres Mandater i Rigsdagen. Tænk, om man vilde byde Kommunisterne i det danske Folketing noget lignende! Hvilket Martyrium vilde vi ikke høre om, hvilken Forargelse vilde de ikke proklamere — og med Rette! Men heldigvis for de danske Kommuniste har vi her i Landet kun ganske almindeligt Demokrati og ikke noget Folkedemokrati! Endvidere vil saadanne Tilstande medføre, at Presse-

friheden er afskaffet med den enkle Forklaring, vi har hørt, at man ikke har Raad til Pressefrihed. Redaktører og Journalister, der ikke vil skrive, som Regeringen ønsker det, jages bort. Radioen er ensrettet og lukket for alle, der ikke vil rose Regeringen. Politi og væbnet Militæ hjælper selvbestaltede Aktionskomiteer med at rense ud over alt i Fabrikker, Fagforeninger, Universiteter, Skoler, Sportsforeninger, Teatre, politiske Partier, ja, altsaa endog i Rigsdag og Regering. En lignende Udvikling er nu ved at fuldføres i Ungarn, saa der forestaar endnu nogle festlige Stunder paa Kommunistbladets Redaktion.

Ja, det er altsaa dette, de danske Kommuniste giver begejstret Tilslutning og ønsker at kopiere her i Danmark. Heroverfor ønsker jeg paa den socialdemokratiske Rigsdagsgruppes Vegne at sætte vor harmfulde Protest over, at et Parti, der selv nyder godt af det danske Demokratis Frihedsgoder, tillader sig at juble over, at en Filial af Kominform gennem brutal Magtpolitik søndertramper et andet Folks demokratiske Frihed. Ved denne Holdning har de danske Kommuniste altsaa selv tydeligt givet sig til Kende som en Diktaturkolonne, der er rede til, hvis de skulde faa en Chance, paa samme Maade at udradere det danske Folks Frihed. Naar man derudover husker, hvad den højtærede Udenrigsminister ogsaa mindede om, hvorledes det kommunistiske Parti her i Landet for kort Tid siden, trods kategorisk Dementi fra Regeringens Medlemmer, optraadte som Leverandør til Moskva Radio af fuldkommen taabelige, men derfor ikke mindre skadelige Røverhistorier om hemmelige Aftaler mellem Danmark og England, saa har man et fuldgyldigt Billede af, hvordan en Filial af Kominform ser ud.

Over for hele denne Tendens skal der ikke være nogen Tvivl om, hvor det danske Socialdemokrati staar. Vor hidtidige Holdning gør ingen lang Forklaring nødvendig. Nogen Form for Kompromis mellem Kommunisterne og os er ikke mulig. Ikke nok saa behændig en Svindel med Ord som Demokrati og Socialisme skal faa Lov til at forvirre Begreberne her i Landet. Vi kender ganske aabent, at vi baade i vor socialistiske og vor demokratiske Opfattelse føler os som et Led af vesteuropæisk Demokrati og vesteuropæisk Kultur. Paa dette demokratiske Grundlag og med urokkeligt demokratiske Midler agter vi at føre Kampen for vore politiske og sociale Maal, og vi vil forsvare dette Demokrati, vi vil forsvare dette Kulturgrundlag mod alle An-

[Alsing Andersen.]

slag, under hvilken Form de end maatte vise sig, og under hvilken Forklædning de end maatte fremtræde. Derfor opfordrer vi ogsaa til, at man maalt bevidst, men paa demokratisk dansk Vis, i den kommende Tid gør alt for at reducere Kommunismen til den Ubemærkethed, som bør være dens naturlige Tilværelsesform i det danske Samfund.

Medens Kampen mellem de forskellige politiske Ideologier under demokratiske Former er en naturlig Ting i de enkelte Lande, finder vi det ganske urimeligt, at ideologiske Modsætninger skal spille ind i Forholdet mellem de forskellige Stater. Man kan naturligvis sige baade her i Landet og i Udlandet, at det er underordnet, hvad vi mener derom i et lille Land — det er jeg ganske klar over. Paa den anden Side er vi forhaabentlig naaet saa langt i Mulighederne for gensidig Forstaaelse, at man i et lille Land kan sige sin Mening om disse Spørgsmaal, uden at der opstaar Mistanke om vore Motiver. Og naar De Forenede Nationer er oprettet med Tilslutning af Nationer med vidt forskellige politiske, sociale og kulturelle Forudsætninger, maa der ogsaa vises Vilje til Samarbejde med gensidig Hensyntagen til disse indrepolitiske Forskelligheder. Danmark maa i Samarbejde med de flest mulige andre Nationer virke paa denne Linie i det internationale Samarbejde, og vi maa af yderste Evne søge at hindre, at det anses for en naturlig, ja, næsten uundgaaelig Ting, at Verden betragtes som delt i saakaldte Blokke af den ene eller den anden Art.

Det er med Beklagelse, vi maa konstatere, at Erfaringerne efter to Verdenskrige i Løbet af een Generation ikke har ført Fornuften til Sejr, saa at et tillidsfuldt Samarbejde kan sættes i Stedet for den traditionelle Rustningspolitik. Spørgsmaalet er stadig, hvornaar Folkene vil drage den rigtige Konklusion af den gamle Sandhed: at Krig ikke formaar at afskaffe Krig. I Dag maa vi konstatere, at Freden mellem Nationerne endnu ikke er betrygget, og saa længe det ikke er Tilfældet, maa vi erkende, at Forsvarsproblemet er en Del af det udenrigspolitiske Problem. Man kan sørge over det — og med Rette —, men hverken Sorg eller Klage eller Ønskedrømme klarer Problemerne for os. Vi maa gøre Tingene nøjternt op og stille os paa Realiteternes Grund, saaledes som Verden i Almindelighed opfatter dem. Selv om det kan føles bittert af mange, maa vi se den Kendsgerning i Øjnene, at Danmark lige saa lidt som andre

Land kommer uden om at have et Militærapparat. Den Afrustning, som engang maa blive Resultatet, hvis Verden skal føle sig fri for Trusler, maa gennemføres internationalt, som mit Parti erkendte det i 1935.

Naar vi inden længe skal tage Standpunkt til Danmarks fremtidige Forsvarsordning, kan vi ikke betragte den som et Spørgsmaal, der kan ordnes alene ud fra indenrigspolitiske Motiver. Vi maa tværtimod i høj Grad tage Hensyn til, hvorledes den almindelige internationale Bedømmelse af et Lands Forpligtelser er, og saa meget ved vi i alt Fald, at ingen vil anerkende vor Ret til at lade vort Territorium ligge hen som det, man kalder et militært Tomrum. Man kan roligt sige, at dette er den almindelige Opfattelse hos alle Medlemmer af De Forenede Nationer, hvad enten de regner sig for at høre hjemme i Øst eller i Vest.

Samtidig kan vi ogsaa sige, at intet Land har nogen Anledning til at tro, at det demokratiske Danmark nærer storpolitiske Aspirationer. Hvad vi foretager os, sker kun ud fra Ønsket om at bevare vor Fred og vor Frihed. I dette Ønske forener den socialdemokratiske Arbejderbevægelse sig med andre Danske, idet vi ikke glemmer, at den demokratiske Frihed og den demokratiske Retssikkerhed, som vi ønsker at leve under, er nøje forbundet med selve vort Lands nationale Frihed og nationale Selvstændighed.

Knud Kristensen: Som baade den højtærede Udenrigsminister og nu den ærede Ordfører for Socialdemokratiet nævnte, er vor Udenrigspolitik jo mangesidig, og en Side deraf er vor Forsvarspolitik. Jeg vil gerne begynde med nogle Udtalelser om dette Spørgsmaal.

Jeg vil minde om, at første Gang jeg havde Ordet her i Tinget, efter at den nuværende Regering var dannet, for at tage Stilling til denne Regerings Politik og til dens Tale, saaledes som den blev fremført i Statsministerens Aabningstale, henviste jeg til, at vi, hvad det forsvarspolitiske angik, vilde medvirke til, at dette Spørgsmaal blev taget op med det Formaal for Øje at søge gennemført en Politik i positiv Retning.

Noget lignende blev udtalt fra Det konservative Folkepartis Side — altsaa et Tilsgagn til Regeringen og dens Parti om loyalt uden partipolitiske Hensigter at ville medvirke til en Genopbygning og Forbedring af det Værn, som i Besættelsestiden var kommet i en saa sørgelig Forfatning. Og dermed havde jo den nuværende Regering og dens Parti et stort Flertal her i Rigsdagen sikret

Venstres
formand

[Knud Kristensen.]

for en positiv Indsats i Genopbygningen af vore Værn. Det var en Stilling, som var forskellig fra den, den tidligere Regering havde haft.

Det er jo ikke ubekendt, hvordan det radikale Partis Stilling er i dette Spørgsmaal. Jeg skal ikke her karakterisere den, men den er jo, kan man godt sige, forbeholden, tilbageholden; man er uvillig til at tage en virkelig Stilling, der betyder en Forbedring i hvert Fald i Øjeblikket af de Forsvarsmidler og Forsvarsmuligheder, der staar til Regeringens Raadighed. Men det er ogsaa bekendt, at det var nødvendigt for den tidligere Regering ikke at faa det radikale Parti over i Oppositionen, dersom den da skulde gennemføre noget, hvis ikke den til Gengæld til de forskellige Sager kunde faa Støtte fra anden Side, hvad der jo ved visse Lejligheder lykkedes, men hvad der ikke syntes at skulle lykkes den for Forsvarssagens Vedkommende, idet Socialdemokratiet jo paa dette Omraade stillede sig meget valent og faktisk truede med, at hvis de Radikale ikke vilde være med, vilde de heller ikke. De vilde derigennem gaa over i Oppositionen, hvorved der vilde være skabt et Flertal mod en positiv Ordning, som den daværende Regering maatte have ønsket at gennemføre.

Jeg konstaterer blot dette for at sige, at den nuværende Regering har langt bedre Muligheder for, parlamentarisk og politisk, at tage denne Sag op til positiv Løsning. Jeg kan ikke nægte, at jeg synes, Regeringen alligevel har været noget tilbageholdende med Hensyn til at tage Initiativet i denne Sag, Initiativet til at forberede Genopbygningen af vore Værn og udnytte den politiske Baggrund, som den allerede fik i Starten. Men det skal ogsaa siges, at det nu synes, som om den har i Sinde at udnytte disse Muligheder, og derfor takker vi, paa Partiets Vegne vil jeg gerne udtale vor Paa-skønnelse heraf. Vor Opfattelse af dette Forsvar er nemlig den, at selv om vi er smaa, og selv om det, vi kan magte, er begrænset, er det af stor Værdi baade udadtil og indadtil, at vi viser vor Vilje til at gøre en Indsats og bringe Ofre for at værne om vort Land og om dets Selvstændighed og Frihed.

Det er i øvrigt store og vigtige og vanskelige udenrigspolitiske Spørgsmaal, der har ligget for i den sidste Tid. Statsministeren og Udenrigsministeren har været i Udlandet og ført Samtaler med ledende Politikere dér. De har udtalt sig offentligt om udenrigspolitiske Spørgsmaal, men Regeringen har ikke hidtil, mig bekendt, taget noget som helst Initiativ til at drøfte disse

Spørgsmaal hverken med Tinget eller med de politiske Partier. Det maa vi anse for en stor Fejl. Regeringen er en Mindretalsregering, og den burde efter vor Opfattelse, naar saadanne store Spørgsmaal foreligger, tage Initiativet til at undersøge, hvor Rigsdagen og Rigsdagens Partier og dermed Landet staar i disse Spørgsmaal, inden den tog ud og udtalte sig paa Landets Vegne over for udenlandske Politikere eller udenlandske Statsmænd og derigennem gav et Indtryk af, hvor Danmark staar i de forskellige Spørgsmaal, uden i Virkeligheden at have fast Grund under Fødderne i saa Henseende; i hvert Fald burde den have søgt at faa det, inden den tog Anledning til at udtale sig under disse Former og paa disse Steder.

Hvad angaar et vigtigt Spørgsmaal, som vi Gang paa Gang har diskuteret her, og som ogsaa er af udenrigspolitisk Natur, nemlig det sydslesvigske Spørgsmaal, skal jeg ikke ved denne Lejlighed gøre mange Bemærkninger, ikke fordi det ikke er et Spørgsmaal, der fremdeles har den største Interesse og den største Betydning, baade for Danskheden dernede og for vort Land i det hele taget, men fordi der jo nu er andre Spørgsmaal, som ogsaa skal behandles, og der bliver nok Lejlighed til — det haaber jeg da — ogsaa paa Regeringsinitiativ at tage Spørgsmaalet op til en ny og grundig Overvejelse under Hensyn til de Forhold, der er opstaaet, siden vi sidst diskuterede det. Det kan ikke bestrides, at det, man har opnaaet paa Grundlag af Rigsdagens Standpunkt, som det gav sig Udtryk i 19. Oktober-Noten, der jo var henvendt til den engelske Regering, det vil sige den Besættelsesmagt, som har Administrationen af Sydslesvig under sit Magtomraade, ikke er noget stort; der er, saa vidt jeg kan se, trods gentagne Henvendelser ikke paa Grundlag deraf indvundet Resultater af væsentlig Betydning. Jeg kan ikke give den højtærede Udenrigsminister helt Ret i, at det er en Misforstaaelse at tro, at der efter det sidste Svar fra engelsk Side er meget lidt Grund til at vente, at vi opnaar noget væsentligt paa Grundlag af det Standpunkt, vi hidindtil har taget. Vel kan man sige, at saa længe der er Liv, er der Haab, men det er jo da ogsaa saadan, at hvis man først større Livet er udslukt, kommer i Tanker om, at man bør rejse Sagen paa et nyt Grundlag, er der ikke meget ved at bruge det nye Middel. Derfor synes det mig, at det er noget — hvad skal jeg sige — uforsigtigt at henvise til, at først naar de Allierede har taget endelig Stilling til denne Sag, og hvis det saa viser sig, at der ingen Resultater opnaas,

[Knud Kristensen.]

er der Grundlag for at tage Spørgsmaalet under Overvejelse igen. Saa er det nemlig efter mit Skøn for sent, for saa er der ikke noget at gøre. Saa er der ikke ret meget at tage under Overvejelse.

Det forekommer mig, at i hvert Fald paa to Omraader er der ikke opnaaet noget som helst. Det ene er med Hensyn til Flygtningene. Jeg tror ikke, nogen vil hævde, at der paa dette Omraade paa Grundlag af det, vi tidligere har udtalt, er opnaaet noget som helst. Tværtimod maa det vistnok siges, at der efterhaanden er kommet flere og flere Flygtninge til Sydslesvig, selv om det ikke er gaaet saa stærkt som i den første Tid. Det andet er den administrative Adskillelse. Der er nu rettet en ny Henvendelse fra Sydslesvigs Side, hvor man har formuleret Kravet om den administrative Adskillelse, en Henvendelse, som Regeringen har oversendt og støttet, og det takker vi for og anerkender. Det ved Regeringen for saa vidt godt, fordi vi paa Forhaand har talt med den om det og været enige i, at det var nyttigt og nødvendigt, at man ogsaa fra officiel dansk Side understøttede dette Andragende fra Sydslesvig. Men det faktiske er, at indtil Dato er der intet opnaaet med Hensyn til Frigørelse fra tysk administrativ Overhøjhed.

Man maa vel endogsaa sige, at siden vi rettede vor Henvendelse til England som Besættelsesmagt, er der kommet en nøjere Sammenknytning administrativt mellem Sydslesvig og Holsten, end der var tidligere. Det er paa Baggrund deraf at jeg synes, det er noget for optimistisk at henvise til, at der ikke er noget, der taler for, at det skulde være temmelig udsigtsløst alene paa dette Grundlag at arbejde videre.

Da vi ser saadan paa det, ogsaa efter det Svar vi har faaet siden sidst, et Svar, som vel gælder, som Udenrigsministeren sagde, senere Henvendelser, men som dog ogsaa berører de Spørgsmaal, jeg her taler om, og saa vidt jeg ser berører det paa en meget lidt imødekommende, for ikke at sige afvisende Maade, vil jeg gerne paa Partiets Vegne opfordre Regeringen til at tage Initiativet til en Drøftelse af hele dette Spørgsmaal og søge at finde frem til et nyt og for Sagens Fremme mere egnet Grundlag. Vi vil gerne saa stærkt, som vi kan, opfordre Regeringen til at tage Initiativet til, at denne Sag i hvert Fald kommer til Drøftelse i Det udenrigspolitiske Nævn eller andetsteds mellem de politiske Partier, naar Regeringen har foretaget sine Drøftelser inden for sine egne Vægge, for dog at prøve, om der ikke

kunde være Mulighed for, at vi paa et lidt ændret Grundlag kunde have bedre Udsigt til at vinde Gehør hos de Magter, som er bestemmende. Selv om det er de Allierede, der til syvende og sidst bliver afgørende her, vilde det dog være af meget stor Betydning, om England som den, der administrerer det paagældende Omraade i Overgangstiden, kunde føle sig foranlediget til at støtte vor Henvendelse, og saa vidt jeg har forstaaet, er det netop ud fra den Betragtning, at man Gang paa Gang har henvendt sig mere direkte til England end til de Allierede Magter, fordi dets anbefaling og Støtte efter vor Opfattelse vilde have saa overordentlig stor Betydning for at kunne naa frem over for de Allierede til virkelige Resultater.

Der har nu været indbudt til en saakaldt Tremagtskonference i London. Dens Formaal er vel nok at behandle Tysklands Forhold til Besættelsesmagter og Nabolande ud fra mere økonomiske og erhvervsmæssige Synspunkter. Denne Tremagtskonference er imidlertid blevet udvidet saadan, at de saakaldte Benelux-Lande efter Anmodning fra disse Landes Regeringer har faaet Adgang i hvert Fald til visse Spørgsmaals Behandling paa Konferencen. Det forekommer os, at for vort Land, som ogsaa er Naboland til Tyskland ligesom de 3 Benelux-Lande, og som fra gammel Tid har haft meget store økonomiske og handelsmæssige Interesser knyttet til Tyskland — ligesom det er vanskeligt at se, hvorledes vi kan komme godt igennem, hvis der ikke ogsaa i Fremtiden bliver et betydeligt økonomisk Samkvem mellem Tyskland og os —, vilde det have været saare naturligt og saare gavnligt, om Danmark i Lighed med de andre smaa Lande havde søgt at blive Medforhandler ved denne Konference, da vi, som sagt, ogsaa har saa store økonomiske og erhvervsmæssige Interesser knyttet til Tyskland, saaledes som vi har givet meget stærkt Udtryk og har dokumenteret i vort Memorandum af 31. Januar 1947. Det er godt nok, at man sender Memoranda, men bedre var det, om man, naar disse Spørgsmaal skal behandles, er til Stede og kan høre de Argumenter, som fremføres, og sætte sig ind i de Planer, der eksisterer, og kan gøre sine Synspunkter og Interesser gældende.

Dertil kommer, at det vilde have været en stor Fordel, om Danmark havde været repræsenteret i det Øjeblik, da Sydslesvigernes Henvendelse kom om at faa taget deres Problemer op til Bedømmelse, og havde kunnet støtte dem i deres Anmodning om at faa deres Sag behandlet. Nu kan man

[Knuud Kristensen.]

sige, at de Spørgsmaal, de har rejst, er maaske ikke i første Linie af økonomisk Art, men der er vel næppe nogen Tvivl om, at disse Spørgsmaal om administrativ Adskillelse, om Flygtningenes Fjernelse ogsaa har en stor økonomisk og erhvervsmæssig Side. Ogsaa her kan melde sig Indvendinger og Vanskeligheder, med Hensyn til hvilke det kunde have haft Betydning, om man kunde have gjort sin Anskuelse gældende og maaske ydet et Bidrag til at søge at faa Vejen jævnet, i hvert Fald for disse Spørgsmaal og Vanskeligheder. Men endelig synes det mig, at en Anmodning om at være med i saadanne Forhandlinger ogsaa vilde have underbygget Danmarks Ønske om og Vilje til, saa vidt det kunde tillades, at være med i det almindelige internationale Samarbejde om de vestlige Landes Genopbygning og derigennem ogsaa videre ud i hele Europas og formentlig ogsaa i Verdens Genopbygning, hvorved vi kunde bidrage til Balancen, baade paa det økonomiske og det politiske Omraade — de to Ting kan jo slet ikke skilles ad. Vi maa derfor beklage, at Regeringen ikke har søgt Adgang til denne Konference og derigennem i hvert Fald gjort et Forsøg paa at øve Indflydelse og fremføre vore Synspunkter med Hensyn til alle de tre Ting, jeg her har nævnt.

Men det, som vel nok brænder mest paa i Øjeblikket, det Spørgsmaal, der optager Sindene mest, er jo Forholdet mellem Øst og Vest. Det er et Spørgsmaal, der særlig er kommet frem og vel nok er blevet aktuelt for den jævne Mand i Landet paa Grund af ydre Begivenheder, som i de sidste Tider har indfundet sig. Men det er vist ikke for meget sagt, at selve Hovedspørgsmaalet, dets Udvikling og det, det tenderer imod, i længere Tid har været inden for Synsvidde af dem, som tænker nøjere over Tingene og har set, hvordan Udviklingen er gaaet. Men som sagt, det er ikke altid, Folk er opmærksomme paa Uvejret, fordi de ser en Sky i det fjerne, men naar Lynet knitrer og Tordenen ruller og det slaar ned i Naboens Hus, begynder det at melde sig for hver Mand, at det ikke er helt rolige Forhold, man eksisterer under. Saadan er det vel ogsaa gaaet her, at selv om det ikke er et nyt Problem, er det nu blevet aabenbart for alle, selv den jævne Mand i Landet, at her er et Spørgsmaal af livsvigtig Betydning for Verden, for Europa og derunder ogsaa for vort Land.

Nu har der i Tidens Løb været mange forskellige Principper, mange forskellige ideologiske Synspunkter. For ikke saa lang

Tid siden har vi oplevet den nazistiske Ideologi og Fascismens Ideologi; de to Bevægelser havde et vist Program, et vist ideologisk Maal, men søgte selvfølgelig ogsaa gennem praktisk Politik at skabe Former i deres Lande i Overensstemmelse med disse ideologiske Synspunkter, der var de modsatte af det demokratiske Synspunkt og Folkefrihedens Synspunkt. Disse Ideologier og de Former, saaledes som de blev skabt, er under Krigen slaaet i Stykker, i hvert Fald er der slaaet Bom for deres Magt til at føre dem frem og virkeliggøre dem, ikke blot i Nabolandene, i Udlandet, men ogsaa i deres egne Lande, selv om man ikke med Sikkerhed kan paastaa, at de er udryddet i alle de Sind, som tidligere har huset dem. Nu er der andre Ideologier, maaske nogenlunde de samme, men dog stammende andetsteds fra og af en anden Art. Der er en Ideologi, som manifesterer sig i visse Samfundsformer mod Øst, og andre, velkendte, som manifesterer sig i Samfundsformer i de vestlige Lande, og ligesom i Fortiden er det heller ikke her blot Teorier og Anskuelser, som man rent abstrakt kan diskutere og kæmpe imod, men de giver sig ogsaa Udslag i forskellige praktiske Former for Statsliv, Folkeliv og Menneskeliv. Lad mig give nogle, som jeg synes, karakteristiske Træk af den vestlige Ideologis Former — det er maaske ikke udtømmende, det er det sikkert ikke, men dog nogle, der kan karakterisere og gøre det begribeligt, hvad jeg tænker paa.

Det, som har udfoldet sig i de vestlige Lande trods alle Forskelligheder, enten det er konservative, socialdemokratiske eller andre Folk, der staar med Regeringsmagten, er dog et Statsstyre gennem Repræsentanter, der er valgt af Folket gennem frie Valg, hvor den enkelte Vælger frit og uafhængigt af andres Meninger og Opfattelser kan stemme efter sin Overbevisning om, hvad der tjener Landet og Folket bedst. Der er hertil knyttet Foreningsfrihed, Forsamlingsfrihed, Retten til frit at tænke, tro og tale og Frihed til at udtrykke sin Mening paa Tryk, altsaa Ytringsfrihed i det hele taget. Der er Frihed til Undervisning og Opdragelse, saaledes at det ikke ligger i Magthavernes Haand at bestemme den Aandsretning og den Opdragelsesretning, som hver enkelt Familie og hvert enkelt Barn i Landet skal underkastes og rette sig efter, altsaa Opdragelses- og Undervisningsfrihed. Der er Retssikkerhed for den enkelte og Lighed for Loven, saa det ikke spiller nogen Rolle, om man er mere eller mindre velset og vellidt af Magthaverne i Landet.

[Knud Kristensen.]

Se, det er efter mit Skøn nogle af de grundlæggende Principper for det demokratiske Styre, saadan som det er udformet i de vestlige Lande. For Bevarelsen og Befæstelsen og den videre Udvikling af Samfundsformer og Livsformer efter disse Principper ønsker vi at arbejde og kæmpe, og vi ønsker af al vor Evne at modarbejde de Kræfter, som vil undergrave disse Principper. Derfor ønsker vi ogsaa at kæmpe mod den efter vor Opfattelse skadelige og for disse Principper ødelæggende Virksomhed, som en kommunistisk Udbredelse og Fremgang i vort Samfund vilde betyde, men jeg skal i øvrigt ikke komme ind paa megen Polemisering mod eller Karakterisering af det kommunistiske Parti og dets Principper. Jeg har i lang Tid erkendt, at vi ikke er paa Talefod med hinanden, vi forstaar ikke hinanden, hvad den ene kalder sort, kalder den anden hvidt, og det er ogsaa Grunden til, at jeg ved forskellige Lejligheder, hvor kommunistiske Talere har gjort Bemærkninger til mig, ikke har svaret derpaa, fordi jeg anser det for ganske nytteløst og frugtesløst og bare Spild af Tid. Derfor skal jeg heller ikke gaa ind paa en Polemisering her i Dag, hverken mod den kommunistiske Ideologi eller mod det kommunistiske Partis Arbejde, saadan som det manifesterer sig i Europa, hvor Partiet faar Lejlighed til at vise sit sande Ansigt.

Men denne Kamp for vore Princippers Bevarelse, vort Ønske om, at vort Land skal gaa ind for disse Princippers Bevarelse, gælder mere end inden for vort eget Lands Grænser. Det gælder videre ud. Vi ønsker med dette Maal for Øje at samvirke og samarbejde med vore nordiske Brødrefolk, men for Resten ogsaa med andre Lande. Efter vor Opfattelse er de Kræfter, som i Dag er imod disse Princippers Bevarelse, af international Art, og vi tror, det er nødvendigt, at de Lande og de Folk, som ønsker fortsat at leve deres Liv under dem og efter dem, finder sammen for ved fælles Indsats og Arbejde at vogte og værne dem og dermed søge at bevare dem som Grundlaget for deres fremtidige Liv, baade Samfundsliv, Statsliv og almindeligt Mennekeliv.

Derfor ønsker vi ogsaa, at vort Land skal vise, det med Glæde ser paa ethvert

Initiativ, der fra andre Landes Side tages, som kan føre fremad mod dette Maal; vi ønsker altsaa, at vort Land skal være rede til at yde sit rimelige og nyttige Bidrag til denne Sags heldige og rette Løsning. Vi ønsker med andre Ord at være med i det internationale Arbejde til Værn for disse grundlæggende Principper. Vi føler os overbevist om, at hvis vi ikke staar sammen, men lader os fælde en for en, saa er vi uhyre svage, hvorimod vi, hvis der er Villighed til at staa sammen, er anderledes i Stand til at værne om dem baade for vort eget Lands Vedkommende og for de øvrige Lande, som hylder dem og ønsker at bevare dem. Efter vor Opfattelse skal et saadant Samarbejde ikke være rettet mod noget andet Folk eller noget andet Land, som ønsker at indrette sig efter andre Principper, men alene være et Værn for de Samfundsformer og Livsformer, som vi føler os overbevist om er en Livsbetingelse for vore Landes og vore Folks sunde Udvikling og lykkelige Fremtid.

Formanden: Jeg skal her afbryde Forhandlingen og udsætte Mødet til Kl. 13³⁰.

Mødet udsat Kl. 12.

Mødet genoptaget Kl. 13³⁰.

Man gik først til:

Valg af 17 Medlemmer til et Udvalg angaaende Forslag til Lov om Forlængelse og Ændring af Lov om Priser m. v., jfr. Lovbekendtgørelse Nr. 394 af 19. September 1947.

Valgt blev: *Gustav Pedersen, Fr. Dalgaard, Horn, Poul Hansen (Slagelse), Lars M. Olsen, Sofie Pedersen, Axel Kristensen, Niels Eriksen, Himmelstrup, Anker Lau, Harald Nielsen, Laurits Pedersen, Weikop, Aksel Møller, Aage Fogh, Jørgen Jørgensen og Aksel Larsen.*

Derefter foretoges:

Valg af 17 Medlemmer til et Udvalg angaaende Forslag til Lov om Ændring i og Tillæg til Lov Nr. 132 af 30. Marts 1946 om Konfiskation af tysk og japansk Ejendom.

Valgt blev: *Fr. Dalgaard, Victor Gram, Johs. Hansen, Lindberg, Lars M. Olsen, Edel Saunte, Teichert, Jørgen Gram, Heick, Heile- sen, Thisted Knudsen, Laurits Pedersen, Einar Simonsen, Thestrup, Bartholdy, Svend Jørgensen og Mogens Fog.*

Forhandlingen om Forespørgselen til Udenrigsministeren genoptoges.

Ole Bjørn Kraft: Inden jeg gaar over til at fremsætte de Udtalelser, jeg skal gøre ved denne Lejlighed, vil jeg gerne give Tilslutning til den højtærede Udenrigsministers Redegørelse til Tinget vedrørende Grønland. Jeg synes, at den var klar og tydelig, og jeg tror, den har Tilslutning fra alle Sider inden for Tinget. En Række af de øvrige Spørgsmaal, som Udenrigsministeren behandlede, vil jeg komme til at nævne i Løbet af min Tale.

Intet er i Dag vigtigere end at danne sig et sandt Billede af Verden, som den er, og intet er vanskeligere. Vi forhindres deri af to Ting. Den ene er vore Ønskedrømme, det vil sige vore ideelle Forestillinger om, hvorledes Verden burde være indrettet. De sætter det Maal, som det er værd at kæmpe for; vi maa blot aldrig, saa længe vi kun er undervejs eller maaske slet ikke er begyndt at gaa, indbilde os, at vi er ved Maalet. Et saadant idealt Maal er Verdens Forenede Nationer. De Forenede Nationer har skabt deres Organisation, og Arbejdet her maa fortsættes og udbygges saa langt, vi kan naa. Men det er nødvendigt for os at konstatere, at hvor store Opgaver FN end kan løse paa det humanitære, det sociale og det økonomiske Omraade, saa vil i den nuværende Situation i Verden Organisationens Haand være lammet, naar det drejer sig om at sikre Verdensfreden.

FN bygger sit fredsbevarende Arbejde paa to Forudsætninger, som ikke er blevet opfyldt, den ene, at Freden virkelig var tilvejebragt, først og fremmest den tyske Fred, den anden, at Samarbejdet mellem de tre store Magter, eller maaske rettere de to, den engelsktalende Verden og den russiske, som saa effektivt førte frem til Sejren over Nazismen, var blevet fortsat ogsaa i Freden og derved kunde sikre og udbygge den. FN's Sikkerhedssystem bygger paa Stormag-

ternes Enighed. Det bryder sammen som et Korthus ved et Brud mellem Stormagterne. Vi kan haabe paa en fremtidig Udvikling, der skaber andre Vilkaar, men vi kan ikke i Dag hente nogen Tryghed her. Det er en mulig Fremtidsverden, vi læser om i De Forenede Nationers Pagt, men det er ikke i Dag et Led i det virkelige Billede af Verden.

Thi i 1947 brød Stormagternes Samarbejde i sønder. Verden er i Dag skarper politisk opdelt end før Krigen. De Forenede Nationers Fredsmaskineri er vel, som Udenrigsministeren sagde, ikke ophørt at fungere, men det er aldeles afmægtigt over for de store Problemer, som har rejst sig, naar det gælder om at udligne Modsætningerne mellem Stormagterne. Vi er gledet ind i en Periode, hvor Stormagtspolitikken fuldstændig dominerer, og disse Magter søger at udbygge og udvide deres Positioner. Russernes Ekspansion, Truman-Doktrinen, Marshall-Planen, Molotov-Planen, Kominform, Strejkerne i Frankrig og Italien er lige saa mange Overskrifter til denne Positions-krigs skiftende Faser.

Og vore Ønskedrømme. Den russiske Ekspansion har dræbt en af disse store Ønskedrømme. Vi havde forestillet os et fredeligt Samarbejde i Europa, skabt ved en Samvirken mellem frie, demokratiske, selvstændige Stater. Til disse frie demokratiske Stater hørte ogsaa Tysklands tidligere Vasalstater langs Europas Østgrænse og de smaa Nationer, der heroisk tog Kampen op under den ene eller den anden Form. En saadan Kæde af frie, selvstændige, demokratiske Stater forestillede vi os som en Bro mellem Rusland og det øvrige Europa, lige venligt indstillede til begge Sider, trygge ved den store Nabos Styrke mod tysk Erobringslyst, en af Fredens sikre Garantier, et Beskyttelsesbælte lagt rundt omkring Europa mod fjendtlige Hensigter fra nogen Side. Men denne Ønskedrøm er forsvundet. Der er ikke længere nogle frie, uafhængige, demokratiske Stater i Østeuropa. Paa den ene eller den anden Maade er de i Dag inkorporeret i den russiske Magtsfære som en Række autoritært styrede Politi- og Soldat-Stater. Denne Zone mellem Østersøen og Adriaterhavet bestod mellem de to Verdenskrige af 13 uafhængige Stater med et Areal, der var 4 Gange saa stort som Tysklands og havde dobbelt saa mange Indbyggere; 40 pCt. af Europas Befolkning levede i dette Omraade. I Dag er hele denne Gruppe af Stater med Undtagelse af Grækenland og Østrig, der er Kampomraader, og Finland og Ungarn, der er under Omdannelse og under et uhyre russisk Pres, ind-

[Ole Bjørn Kraft.]

føjet i det russiske Magtsystem. Jeg vil her, da Finlands Navn nævnes, give Tilslutning til de Udtalelser, den højtærede Udenrigsminister fremsatte i Dag her i Tinget. Jeg ved, at den danske Rigsdags Tanker i disse Dage er hos den finske Folkerepræsentation med de varmeste Ønsker for Finlands frie, demokratiske Fremtid.

Ved det, der her er sket langs Europas Østgrænse, er en Befolkning paa over 100 Millioner gledet ud af det europæiske Samvirke. Den russiske Grænse har forskudt sig ind mod Europas Hjerter. I 1750 laa den 1 200 km, i 1790 1 050 km, i 1800 750 km, i 1815 200 km derfra, men i Dag sidder Russerne i Berlin. Den russiske Grænse gaar fra Stettin til Triest. De russiske Forposter staar foran Lybæks Porte.

Hvilke Slutninger man end vil drage heraf, er det Kendsgerninger, som vi maa forstaa Rækkevidden af, som er i Modsætning baade til vore Ønskedrømme og til vore tiltvante Forestillinger. Kun godt to Aar efter Freden er de politiske Vilkaar, baade for de smaa og de store Stater, fundamentalt ændret ved en maalbevidst russisk Ekspansionspolitik, der er gaaet paa tværs af alle de Forestillinger, Menneskene havde gjort sig om Forholdene efter Krigen, paa tværs af Atlanterhavsdeklarationen, paa tværs af De Forenede Nationers Pagt.

Lad det blive sagt aabent, at det er sket ved Metoder, som vi troede at Krigen var blevet ført for at udrydde. Det er, som om vi nu oplever, hvad vi allerede een Gang har gennemlevet, som om vi sidder og venter, at Tæppet skal gaa op for et nyt Stykke, og saa ser vi det gamle blive spillet igennem en Gang igen: Truslerne, Propagandaen, Løgnene, Demonstrationerne, Kuppene, Diktatorerne, det hemmelige Politi, Udrensningerne, Koncentrationslejrene. Skal vi lukke Øjnene derfor og tie? Vi har gjort det en Gang før og oplevet Frihedens Forlis. Vi føler, at alt, hvad vi har troet genvundet og sikret, paa ny er i Fare. Vi kan ikke være neutrale over for Frihedens Sag. Vi maa bekende, at denne Verden ikke er vor, og vi vil kæmpe imod, at denne Skæbne skal ramme os; hvad enten den vil komme til os som Faar eller Ulv, maa vi rive Forklædningen af den.

Rusland besidder nu det halve Europa; det er en Kendsgerning, vi konstaterer. Vi har oplevet, hvorledes Rusland med alle til Raadighed staaende Midler har søgt at faa og har faaet kommunistisk Kontrol over Østeuropa. Er det Maalet at naa det samme i Resten af de europæiske Stater? Det er det

ængstelige Spørgsmaal, som der ingen Grund er til at skjule. Følger Rusland den historiske Vane, der synes at være en historisk Lov, at den, der besidder det halve Europa, ligesom af en Skæbne tvinges til ogsaa at ville besidde det hele for ikke at miste det vundne? Det var Napoleons Skæbne, det var Hitlers Skæbne. De mistede alt.

Saaledes er Europa i Dag opdelt, ikke, som det ofte fremstilles, i en Øst- og en Vestblok. Østblokken er en Realitet, der er baseret paa autoritær Ideologi med en fast Ledelse og et sikkert ikke ringe Militærberejdskab. En Vestblok af samme faste Karakter eksisterer ikke. Her findes en Række større eller mindre Stater, forbundet i fælles demokratisk Livssyn, i gammel rod-fæstet Kultur, fælles Retsbegreber og menneskelige Idealer. Denne Samling af Stater, hvis Livsindstilling, Traditioner og Haab ogsaa deles af De forenede Stater i Amerika, har oprindelig ikke haft Ønske om nogen nøjere Sammenslutning, endsige et politisk og militært Forbund. De satte deres Forventninger til De Forenede Nationer, inden for hvis Rammer de ønskede at samarbejde ogsaa med alle andre Stater om en Genopbygning efter Krigen og om at trykke Freden. De havde vendt deres Blik bort fra Krigen og dens Voldsmetoder imod de store økonomiske og sociale Problemer, med hvilke en Verden altid maa tage Livtag efter en stor ødelæggende Krig. De nærrede, saa sandt, saa svage, saa fattige og ødelagte de var, intet andet Ønske end Fred og Ro til at bygge deres sønderskudte Byer op igen, rense deres Marker og Haver for Miner, skaffe Brød og Klæder til deres sultne og hærgede Befolkning, faa deres Industriers Hjul til at snurre og faa deres gamle Handelsveje aabne igen. Som vi her i Norden aandeligt, politisk og kulturelt føler os nøje forbundet med dem, ja, regner os som et uadskilleligt Led af den vesteuropæiske Kulturkreds, havde vi efter Krigens Afslutning og Befrielsen kun de samme Ønsker, havde ingen anden Trang end at faa Lov til at samle vore Kræfter om at løse denne den haarde Nødvendigheds fredelige, men vanskelige Opgave. Genopbygningen i Norden og i Vesteuropa er en Forudsætning for, at stabile politiske og sociale Tilstande kan skabes, en Forudsætning for, at Freden atter kan faa et Hjemsted i Europa, og til dette Værk ønskede de og vi Samarbejde med alle europæiske Stater i Nord og i Syd, i Øst og i Vest.

Europas Genopbygning er hele Verdens Interesse, uden den ingen varig Fred, intet varigt Fremskridt, ingen varig For-

[Ole Bjørn Kraft.]

bedring af den almindelige Mands og Kvindes sociale og økonomiske Vilkaar. Det var ud fra denne Betragtning, at Marshall-Planen sprang frem. Den smædes nu efter de sletteste Propagandamønstre fra før Krigen af en ensrettet kommunistisk Opinion, ikke blot i Rusland og Østeuropa, men overalt, ogsaa i de Stater, hvis Befolkning uden Marshall-Planens Hjælp vil være henvist til Nød og Fattigdom. Denne Agitation, hvori som sædvanlig ogsaa vore egne hjemlige Kommuniste deltagere — i denne som i alle andre Sager i den nøjeste, den punktligste, den pinligste Overensstemmelse med russiske Synspunkter — har intet Grundlag i Planen selv; den var, som man vil huske, ikke reserveret Staterne uden for Jerntæppet, alle, ogsaa Rusland, blev indbudt. Saa tydeligt havde den Bud til alle europæiske Folk, at i Begyndelsen var de kommunistiske Partier i Polen, i Ungarn, i Tjekkoslovakiet, i Rumænien ivrige efter at faa Lov til at deltage i denne Plan, men disse „suveræne“ Stater fik Ordre til at afslaa, og derefter holdt de sig væk, derefter satte hele Propaganda-Trommeilden ind, derefter blev Kominform dannet, derefter brød Strejkerne i Frankrig og i Italien ud.

Hvorfor denne forbitrede Agitation? Hvorfor dette Ønske om med alle Midler at hindre Europa i at rejse sig fra Sygelejet og genvinde sine Kræfter? Er Uro, Nød, Utilfredshed og Sult et Led i den kommunistiske Politik, en Del af en Plan for fremtidige Begivenheder? Der er en ejendommelig Overensstemmelse mellem denne Politik og Karl Marx' Katastrofeteori: Desto fattigere et Land bliver, des bedre gror de revolutionære Tanker i Massens Dyb. Velstand og gode sociale Kaar er Kommunismens Fjende Nr. 1. Derfor er ogsaa efter vor Opfattelse den nationale og sociale Sikkerhed to Sider af samme Sag, de sociale Reformere en Beskyttelse for Friheden og for Freden.

Retningslinierne for Marshall-Planen ses tydeligt af den amerikanske Udenrigsministers Tale for Harvard Universitetet den 5. Juni i Fjor. Han vilde ikke paatvinge nogen Stat sin Plan; Initiativet, sagde han, maatte komme fra Europa, Arbejdet tilrettelægges der, Amerikas Bidrag skulde være den absolutte nødvendige økonomiske og materielle Hjælp. Vor Politik, sagde Marshall, er ikke rettet mod noget Land eller nogen Teori, men mod Hunger og Fattigdom, mod Desperation og Kaos. Amerikas Politik er blevet stemplet som Pengepekulation og Dollarimperialisme. Efter

min Mening er der slet intet Grundlag for denne Vurdering. Naturligvis er Amerika interesseret i et økonomisk sundt og fredeligt Europa, naturligvis er det en amerikansk Interesse. Men vil nogen bestride, at det ogsaa er vor? Naturligvis hjælper Amerika sig selv, naar det hjælper os, men forringer det paa nogen Maade Planens Værdi?

Der kan derfor ikke være nogen Tvivl om, at man kun har een Holdning at indtage, som Regeringen glædeligvis ogsaa straks har indtaget: For vor egen og for Europas Skyld skal vi deltage i alt Arbejde vedrørende denne Plan saa aktivt og saa positivt som muligt. Men vort Samarbejde om Marshall-Planen maa føres længere ud. Alle, som har indset, at Fare for Krig og social Uro, for Ekspansion af aggressive Magter, vil være til Stede, saa længe Europa ikke har rejst sig af Ruinerne, og at kun en genvunden økonomisk, politisk og social Stabilitet vil være Garanti for Demokratiets Bevarelse i Europa, maa være Tilhængere af det nøjeste Samarbejde mellem alle Stater inden for den vesteuropæiske Kulturkreds, ikke et lukket Samarbejde, men et Samarbejde aabent for alle, der vil acceptere dets Forudsætninger.

Det er saadanne Tanker, der laa bag ved den engelske Udenrigsminister Bevins Tale i det engelske Underhus om en vesteuropæisk Union, en Tale, der ogsaa i dette Land har Krav paa den allerstørste Interesse. Den engelske Udenrigsminister beskæftigede sig ikke i første Række med militære Planer; han drog den rigtige Slutning af den verdenspolitiske Udvikling og de kommunistiske Fremstød, at de demokratiske Stater i Vesteuropa maa slutte sig nøjere sammen; han paapegede, hvor meget de havde tilfælles, og skønt han ikke nævnte de nordiske Stater, kan vi sige, at vi har tilfælles med dem vore fælles Ofre i Krigen, vort Had til Uret og Undertrykkelse, vore parlamentariske Demokratier, vor Stræben efter økonomisk Retfærdighed, vor Kærlighed til Freden. I alt dette er vi en Enhed. Bevins Tanker gik i Retning af en aandelig Union, et Fællesskab, der byggede paa de fundamentale Frihedsprincipper, en Slags Broderskab.

Der er ikke fremsendt nogen Invitation til Danmark eller til nogen anden nordisk Stat om at deltage, lige saa lidt som vi har været inviteret til at deltage i de Overvejelser, der i den sidste Tid har fundet Sted. Men vi kan ikke vende Ryggen til Vesteuropa. I Norden kan vi kun med den største Sympati se paa enhver Bestræbelse for at sikre Freden og Genopbygningen og Demo-

[Ole Bjørn Kraft.]

kratiet i vor Verdensdel. De Problemer, den kommunistiske Agitation har rejst, kan kun løses ved et Samarbejde mellem de demokratiske Folk. Marshall-Planen kan ikke virkeliggøres uden et saadant politisk og økonomisk Samarbejde mellem de Folk, der skal nyde godt af denne Plan. Her er ikke Tale om en Blok som Blokken mod Øst. Her er Tale om frie, selvstændige Staters Samarbejde for at bevare vor fælles vesteuropæiske Kultur, vort Demokrati, vor Frihed.

Der maa ikke være nogen Tvivl om, at Danmark ser med den største Sympati paa de Planer, der her udfoldes. Det er ikke disse Planer, der deler Europa. Det kom ogsaa klart til Orde baade i Bevins og i Oppositionens ledende Mands Tale, i, hvad Churchill sagde i det engelske Underhus. Hvis Delingen i Europa skal bestaa fremover, vil det ikke være Vesteuropas Skyld. Churchill sagde herom: Lad de vesteuropæiske Stater, som søger at forene sig, paa det tidligst mulige Tidspunkt tage Initiativet til en Overenskomst med Rusland.

Men Neutraliteten? Ja, det er nødvendigt at undersøge Neutralitetens Problem, fordi der vistnok fra Fortiden stadig er en Rest tilbage af den Opfattelse, der i Ordet Neutralitet saa ligesom en Trylleformel, der som en Talisman vilde beskytte os mod alle Onder. Men Talismanen virkede ikke den 9. April, til Trods for at vi havde bragt vidtgaaende Ofre til dens Magi. Ene af alle Stater undlod Danmark at protestere imod Tysklands Brud paa Versailles-Traktaten, da det blev fordømt af Folkeforbundsraadet. Ene af nordiske Stater sluttede vi en Ikke-Angrebspagt med Tyskland for at indynde os hos den mægtige Nabo — vi har alle mere eller mindre Ansvar for —, men det hjalp ikke. Lad os derfor fastslaa, at Neutralitet, hvor aaben og ærlig den end er, ikke i sig selv byder nogen særlig Grad af Sikkerhed, om nogen Sikkerhed overhovedet. Nu mindre end nogen Sinde, fordi Loven om Krigens Udelelighed synes fastslaaet. Ved at vælge Neutraliteten vælger vi altsaa ikke, som mange synes at mene, mellem Krig og Fred, vi vælger blot det Standpunkt ikke at ville have noget Standpunkt til Opgøret mellem Nationerne, at ville holde os udenfor.

Men er der i det hele taget nogen Ud-sigt til, at de kæmpende Magter, hvis Krigen kommer, vil tillade nogen at staa udenfor? Vil vi ikke under den ene eller den anden Form blive tvunget til at deltage? Er der Sandsynlighed for, at vi kommer til frivil-

ligt at gaa sammen med den Magt, der begynder Krigen? Er det ikke saadan, at hvis vi tvinges ind i Krigen, vil vi af al vor Evne — saa ringe den nu kan være — kæmpe paa den Side, som gjorde alt for at opretholde Freden?

Kan vi i det hele taget være neutrale i dette Opgør. Der er vist Enighed mellem alle danske demokratiske Partier — altsaa Kommunisterne undtagne — om, at i den ideologiske, den aandelige Kamp for Demokrati og Menneskerettigheder, for den vesteuropæiske Kulturs Goder kan og maa vi ikke være neutrale; og hertil slutter sig Udtalelser fra en lang Række nordiske Politikere af forskellige Partier. Men naar vi nu ikke kan dette, bliver saa Talen om en statslig Neutralitet ikke let et tomt Ord? Har Trylleformlen ikke allerede dermed mistet sin Kraft? Man behøver blot at tænke paa den Kampagne, der allerede er ført imod os af russisk Presse og Radio for at faa sin Tiltro til, at Neutraliteten har nogen Mulighed for at opnaa det tilsigtede Resultat, meget alvorligt rokket.

Mod den eventuelle Fordel af Neutraliteten maa man tværtimod veje Faren ved at vende Ryggen til de frie Staters Fællesskab. Kan man tro, at den direkte og indirekte Aggression fra Øst kan modstaa, hvis de demokratiske Stater vælger een for een at isolere sig? Kan vi haabe paa at bevare, hvad vi for alt i Verden ikke vil miste, paa anden Maade end ved et Samarbejde mellem Demokratierne? Men vil et saadant Samvirke, som vi for det aldeles overvejende Flertals Vedkommende i denne Sal og i det danske Folk er Tilhængere af — selv om det ikke kommer til at omfatte en militær Aftale —, ikke paa Forhaand blive opfattet som et Brud paa Neutraliteten og gøre denne virkningsløs som Politik? Vi skal ikke besvare Spørgsmaalet i Dag, men jeg advarer imod at dyrke Formler, der har mistet ethvert reelt Indhold. Og det kan tilføjes, at saa længe vort Medlemsskab af F. N. bestaar — og det vil bestaa, saa længe F. N. bestaar —, har vi forpligtet os til ikke at være neutrale, men at staa sammen med andre Stater i Forsvaret for Freden. Hvis F. N. sprænges, ophæves naturligvis denne Forpligtelses juridiske Virkninger, men ophæves ogsaa de moralske?

Vi skal ikke handle i Panik eller undlade at foretage den mest nøgterne Bedømmelse af Situationen. Til en saadan nøgtern Bedømmelse hører ogsaa, at vi betænker, at der ikke for os foreligger et Tilbud om en politisk eller militær Alliance. Heller ikke

[Ole Bjørn Kraft.]

ved vi, hvad Svaret vilde blive, hvis vi tilbød at bringe en saadan i Stand. Vi maa spørge os selv, hvad vi har at byde, og maa naa til den bitre Erkendelse, at med vort Forsvars nuværende Tilstand kan vi intet yde, kun nyde ved militære Aftaler med stærkere Magter. Baade ved denne og andre Overvejelser bliver Sammenhængen mellem Forsvars- og Udenrigspolitikken aabenbar. Vi maa ikke give os nogen Illusion i Vold, hverken Neutralitetens eller anden Illusion.

Jeg har mange Gange sagt Norden i denne Tale, og naar man har fulgt de sidste Ugers Debat, har man ofte set norske og svenske Talere og Skribenter paa samme Maade tage de nordiske Stater med i deres Overvejelser ud fra Tanken om, at de nordiske Stater ikke maa gaa skilte Veje. Det er gaaet paa ny, som det saa ofte er gaaet, at i farefulde Tider rykker de nordiske Folk og Stater tættere sammen. Lige saa overbevist jeg er om, at Danmark ikke maa isolere sig fra det vesteuropæiske Fællesskab, lige saa sikker er jeg paa, at de nordiske Stater har en stor Opgave med Hensyn til at udbygge og styrke deres Fællesskab, at et paa alle Omraader udvidet nordisk Samarbejde, der bygger paa en fælles Vurdering af den verdenspolitiske Situation, vilde være en stabiliserende Faktor, som vilde have store Muligheder for at styrke baade Fredens og Demokratiets Stilling i Norden som i Europa. Som Benelux-Landene i Vest kan Nor-Svea-Dan i Nord lægge et Fundament, hvorpaa videre europæisk Samarbejde kan opbygges.

Det er — det vil jeg gerne sige til den højtærede Statsminister og den højtærede Udenrigsminister — blevet hilst med stor Tilfredshed i vort Folk, at et mere positivt Arbejde nu er sat i Gang. Jeg forstaaer, at Regeringen har en ikke uvæsentlig Andel heri. Jeg takker den derfor. Jeg haaber, den vil fortsætte sine Bestræbelser for at fremme det i den hurtigst mulige Takt.

Et nærmere fastlagt Samarbejde paa Handelspolitikken Omraade til Styrkelse af de nordiske Staters Muligheder, men ogsaa som et Bidrag til at aabne friere Kanaler for Handelen maa være det første Maal, som man maa kunne naa inden for en kortere Tid. I Forlængelse heraf stiger den nordiske Toldunion op over Horisonten. Jeg tror, at Tiden er gunstig for politisk Handling. Vi maa gribe den flyvende Chance i Luften. Der er utvivlsomt Hindringer, der skal overvindes, en vis Tilbageholdenhed i de andre nordiske Stater, naar det drejer sig om mere konkrete Forslag og Beslutninger. Det maa

være Regeringens Kunst at overvinde denne Tilbageholdenhed ved at gøre det ganske klart, at Danmark ikke søger en Fordel for sig selv gennem en saadan fælles nordisk Politik, men at vi tror, den vil være til fælles Gavn, og at vi naturligvis forstaaer, at den maa tillempes gennem en Overgangsperiode med Hensyntagen til alle Forhold. Det vigtigste er nu at træffe Beslutningen om at ville Maalet og derefter at tilrettelægge de Veje, ad hvilke man Skridt for Skridt og uden at skabe økonomisk og anden Uro kan naa Maalet.

De nordiske Staters Statsministre og Udenrigsministre har gentagne Gange forhandlet om disse Spørgsmaal. Jeg tror, det vilde være heldigt, om en bredere Kreds af Repræsentanter for de nordiske Rigsdage fik Lejlighed til en Drøftelse af fælles Interesser. En saadan Drøftelse har i løbere Form fundet Sted paa de nordiske interparlamentariske Møder, men desværre er det besluttet ikke at afholde et saadant Møde i Aar, idet man har fastlagt den Regel, at Møderne kun skal finde Sted hvert andet Aar. I mere end een Henseende vilde det være heldigt, hvis en mindre, men ansvarlig Delegation fra vore Folkerepræsentationer fik en Mulighed for just i denne Forsommer at mødes til uforbindende Forhandlinger om vore Landes Vurdering af disse Problemer.

En Debat om udenrigspolitiske Problemer kan ikke finde Sted, uden at ogsaa det sydslesvigske Spørgsmaal berøres. Om dette Spørgsmaal gælder Chr. Richardts Ord om Danmark: „Maalt med Verden er det lille, maalt med Hjertet er det stort“.

Der har paa en Maade i nogen Tid været stille om denne Sag, men det betyder ikke, at den har staaet stille. Der er tværtimod sket en meget betydningsfuld Begivenhed. Sydslesvigerne og den danske Regering har i Fællesskab rettet en Henvendelse til de 3 Magter, der har Ansvaret for Vesttyskland, paa deres Konference i London. Henvendelsen havde til Formaal at faa løst to af de store Spørgsmaal, der er saa vigtige for Sydslesvigernes Vej mod en friere Tilværelse og for Danmarks Tryghed: den administrative Adskillelse og de østtyske Flygtninges Fjernelse. For første Gang er der givet en nærmere Definition af den administrative Adskillelse. Det staaer nu klart, at det, der tænkes paa, er Skabelse af et sydslesvigsk „Land“, der inden for Tysklands Grænser vil være uafhængigt af Holsten og Regeringen i Kiel.

Regeringens Handling paa dette Omraade har vor fulde Anerkendelse. Den har ikke ført til noget Resultat endnu, men der

[Ole Bjørn Kraft.]

er dog opnaaet, at alle 3 Magter er blevet informeret om vore Synspunkter. Arbejdet maa fortsættes. Saa vidt jeg er orienteret, er Konferencen ikke afsluttet, men kun afbrudt for at træde sammen til April. Jeg henstiller til Regeringen at bruge denne Tid til en energisk Indsats for at skabe Forstaaelse for og Tilslutning til de fremførte Ønsker. Jeg mener ikke, at Sagen er ganske udsigtsløs, hvis vi virkelig for Alvor gør en diplomatisk Indsats overalt, hvor det er muligt. Den Enighed, som er skabt, betyder ikke, at Sydslesvigerne eller vi har givet Afkald paa det fjernere Maal, men saa langt vi kan gaa Vejen sammen, er baade Sydslesvig og Danmark vel tjent dermed.

Dette er ikke Lejligheden til at gaa mere i Detailler, og jeg formoder ogsaa, at Regeringen vil benytte den førstkommande Lejlighed til at drøfte dette Spørgsmaal nærmere med Partierne.

Regeringen har ikke fundet det fornødent at søge at blive Deltager i Tremagtskonferencen i London eller at faa fremført Danmarks Opfattelse af, hvorledes først og fremmest de økonomiske Forhold i Tyskland skal tilrettelægges i Fremtiden. Jeg er ikke overbevist om, at dette er rigtigt. Der er næppe nogen Stat, der er mere interesseret i Tysklands Fremtid eller Mulighederne for Genrejsningen af Tysklands Økonomi end Danmark. Der kan paa Konferencen i London — og er det maaske allerede — blive truffet Beslutninger af vidtrækkende Betydning ogsaa for os og vor hele Fremtid. Jeg tror ikke paa Nyttens af Passivitets Diplomi. Ved aldrig at vove sikrer man sig ikke imod at tabe. Jeg er alvorligt bange for, at vi ved vor Tilbageholdenhed skaber Mulighed for en Isolation, der kan blive en stor Svaghed for os i Fremtiden. Man maa gøre sin Indflydelse gældende, medens der er Mulighed derfor. Jeg henstiller derfor til Regeringen at overveje, om den ikke bør søge Adgang til Konferencen, naar den igen samles, for under den ene eller den anden Form at fremlægge sine Synspunkter. Den Betænkelighed, der kan være herved, og som jeg forstaaer, opvejes efter min Opfattelse af de Fordele, som her vil være at vinde.

Naar jeg til Slut skal sammenfatte det konservative Partis Opfattelse, vil jeg sige: Det er Tid til, at vi besinder os paa Alvoren i den Situation, der er i fuld Udvikling. Vi maa beskikke vort Hus, saaledes at det kan være forberedt paa, hvad der kan komme. Hertil hører, at vi bringer vort Beredskab, baade det ydre og det indre, i Orden.

Forsvarskommissionen har nu af For-

svarsministeren faaet lagt en Plan for sit Arbejde. Vi har tiltraadt denne Plan og udtrykt vor Tilfredshed med Regeringens positive Indstilling og klare Deklarationer om dens positive Forsvarsvilje, og vi takker Udenrigsministeren for den klare og utvetydige Udtalelse om, at vi af al vor Evne vil forsvare vore Interesser, vil forsvare vort Land. En Udtalelse af denne Art er naturligvis bindende for Regeringen. Af al vor Evne, sagde den højtærede Udenrigsminister. Det maa betyde, at vi sætter al vor Kraft ind derpaa, men der vil hengaa mange Maaneder, antagelig hen mod to Aar, inden Virkningerne af Forsvarskommissionens Plan kan spores. Jeg tror ikke, det er muligt at vente med enhver Foranstaltning indtil da. Vi maa ikke lade Landet henligge som et værgeløst Bytte for Tilfældighedernes Spil eller for selv det svageste Overrumplingsforsøg. Det vil være et uforsvarligt Hasardspil over for os selv og over for andre. Der maa gennemføres Foranstaltninger, der inden for en overskuelig Tid giver os dog nogen Mulighed for at være medbestemmende om Begivenhedernes Forløb i vort Land.

Vi har ikke Lov at tro, desværre, at vi ikke ogsaa har indre Opgaver at løse. Vi har Folk her i Landet, ogsaa i dette høje Ting, der har hilst Begivenhederne i Tjekkosllovakiet med Begejstring, og som synes at være beredte til at fremme en lignende Udvikling i vort Land. Det nødvendiggør en politisk Sanering. De kommunistiske Planer maa ikke have frit Spillerum i dette Land. De demokratiske Partier maa sørge for en fuldstændig Afvæbning af disse Forkæmpere for en autoritær Ideologi. Vi maa have en Beredskabslovgivning, der sikrer Demokratiet og opbygger et fast Værn imod Spionage- og Femte Kolonne-Virksomhed. Hvis Demokratierne skal staa denne Ulvetid igennem, maa de først og fremmest sørge for deres egen indre Stabilisering. En økonomisk Genopbygning og en politisk Sanering hører med hertil. Først naar Demokratierne saaledes er styrket, kan vi blive hinanden til Hjælp. Ethvert Samarbejde mellem de vesteuropæiske Demokratier, der kan styrke Modstandskraften mod Tilintetgørelse eller Opløsning, maa have vort Lands fulde Sympati og Støtte.

Paa Spørgsmaalet om Krig eller Fred kan vi ikke give noget positivt Svar i Dag. Det, som i de sidste Uger er sket, og som vil ske i de kommende, kan være Forberedelser til Krig, men vi kan ikke udelade den Mulighed og haaber inderligt derpaa, at det i det mindste for en længere Aarrække kun er Forberedelse til en almindelig Overens-

[Ole Bjørn Kraft.]

komst mellem de modstaaende Parter, hvorved hver af dem søger at sikre sig de bedste Positioner. I en saadan Situation kan Manøvreringen ofte være haard. Men selv om dette skulde være Tilfældet, kan vi ikke være blinde for den uhyre Risiko, der er til Stede, for at der bliver begaaet Fejl saa skæbnsvangre, at det, man ikke vil, alligevel sker.

Under disse Vilkaar maa ogsaa vort Folk leve sit Liv. Vi maa ikke opgive at tro paa Freden og arbejde for Freden, men vi lever vort Liv rigtigst, naar vi haaber paa det bedste og er forberedt paa det værste.

Jørgen Jørgensen: De Retningslinjer for dansk Udenrigspolitik, den højtærede Udenrigsminister i sin Tale har trukket op, kan mit Parti give vor Tilslutning.

Vi ser med stor Tilfredshed det Skridt, som er taget fra Regeringens Side for at bringe det nordiske Samarbejde ind paa Realiteternes Grund. Forhandlinger om en fælles nordisk Toldunion maa blive Indledningen til et videregaaende økonomisk Samarbejde. Hidtil har man i alt for høj Grad opholdt sig ved Vanskelighederne, som vil opstaa for det enkelte Land og for de forskellige Erhverv, og naturligvis skal vi anerkende, at betydelige Vanskeligheder vil melde sig, navnlig i Overgangstiden, men Betragtninger vedrørende disse Enkeltheder maa ikke føre til, at man alene hæfter sig derved. Betydningen af det, som kan opnaas for alle de nordiske Lande ved et snævert økonomisk Samvirke, er saa aabenbar og selvfølgelig, at det maa stilles i Forgrunden og blive det afgørende. Alt for længe har Drøftelserne de nordiske Lande imellem været ført paa et rent teoretisk Grundlag, naar det gjaldt økonomiske Spørgsmaal. Nu maa Tiden være inde til at virkeliggøre i det praktiske Liv det økonomiske Fællesskab, som ikke alene vil støtte de enkelte Landes Økonomi, men som samtidig vil give Nordens Folk en Produktionskraft, som kan blive af stor Betydning for Genopbygningen i Europa.

Jeg kan tilsige Regeringen Det radikale Venstres ubetingede Tilslutning til at søge virkeliggjort et saadant snævert økonomisk Samarbejde mellem de nordiske Lande.

Mit Parti ser ogsaa med stor Tilfredshed paa, at Regeringen aktivt arbejder sammen med de vesteuropæiske Stater paa Gennemførelsen af Marshall-Planen. Den Fatigdom og Nød, som Krigen førte Europa ud i, synes det næsten ikke muligt at raade Bod paa, uden at Amerika er med i Genop-

bygningen. Der maa aabnes Mulighed for, at de europæiske Lande kan faa Raastoffer, saa Produktionen kan komme i Gang. Det er den første Betingelse for at faa ordnede Tilstande i vor Verdensdel. De sultende og nødlidende Mennesker i de krigsramte Lande har Brug for Mad og Hjælp til at lindre Nøden, men det er tillige en Nødvendighed, at Befolkningen i disse Lande igen kan faa Haab og Tillid til Fremtiden. Kommer Produktionen ikke i Gang, men skal Forholdene fortsættes som hidtil siden Krigens Ophør, breder Haabløsheden sig, saa kommer det Kaos, som mange skjulte Kræfter venter paa skal medføre den Opløsningstilstand i Landene, hvorigennem der bliver Grobund for den Omstyrtning af de bestaaende Samfundstilstande, som disse skjulte Kræfter ønsker og haaber. Denne Udvikling maa standses; et økonomisk Samarbejde mellem Landene er en Nødvendighed, og til Fremme af et saadant Samarbejde anser jeg Marshall-Planen for en stor og betydningsfuld Hjælp. Jeg finder det derfor helt i sin Orden, at Danmark aktivt deltager i Arbejdet for, at eventuelle amerikanske Hjælpeforanstaltninger kan blive tilrettelagt paa en saadan Maade, at Produktionen hurtigt kan komme i Gang og bringes ud af det Dødvande, hvori den mange Steder befinder sig nu. At bringe Europas Økonomi paa Fode er i Dag ikke alene et Spørgsmaal om at afhjælpe Sult og Nød, det er tillige afgørende for Demokratiets Stilling i Europa.

Jeg hørte med Interesse Udenrigsministerens Udtalelse om Flygtningespørgsmaalet. Det er en stor Skuffelse for mig, at det indtil nu ikke er lykkedes at skabe Muligheder for Hjemsendelse af de mange tyske Flygtninge, som endnu opholder sig her i Landet. Da jeg gav Tilslutning til, at Danmark sendte Brigaden til Vagttjeneste i Tyskland, var det for mit Vedkommende i Tillid til, at Spørgsmaalet om Hjemsendelsen af de tyske Flygtninge meget snart kunde blive løst. Nu er der gaaet et Aar, siden Brigaden overtog Opgaven i Tyskland, eller meget nær derved, men vi har fremdeles 60 000 tyske Flygtninge i Danmark. Jeg bebrejder ikke den højtærede Udenrigsminister, at Flygtningene endnu er her i Landet i saa stort Tal; jeg tror, at den højtærede Minister og Regeringen, baade den tidligere og den nuværende, har foretaget det, som det er muligt at foretage, for at faa Spørgsmaalet løst. Men jeg forstaar ikke, at de allierede Stormagter ikke er i Stand til at faa Forholdene ordnet, saa Flygtningene kan vende tilbage til deres Hjemland.

[Jørgen Jørgensen.]

Det er en meget stor, det forekommer mig en urimelig og uforholdsmæssig tung Byrde, der er lagt paa Danmark ved de mange Tusinde Flygtninges Ophold her i Landet i Aarevis. De mange Hundrede Millioner Kroner, det har kostet os, og andre Byrder, som følger med Flygtningenes Tilstedeværelse i Landet, formindsker Danmarks Muligheder for at faa Genopbygningen efter Besættelsestidens Ødelæggelser gennemført. Men ogsaa ud fra et almenmenneskeligt Synspunkt er det en Urimeghed, at mange Tusinde Flygtninge Aar efter Aar skal leve deres Liv indespærret i Flygtningelejre. Jeg har Grund til at tro, at der fra de danske Myndigheders Side bliver gjort, hvad der er menneskeligt muligt for under de givne Vilkaar at gøre Tilværelsen taalelig for disse Mennesker, men det, at Mennesker ikke har deres Frihed og er afskaaret fra at kunne bestemme over deres egne Forhold, er saa nedbrydende og ødelæggende, at en Fortsættelse af disse Tilstande ikke er forsvarlig. Det er derfor meget paakrævet, at den højtærede Udenrigsminister paa ny har rejst Kravet om Flygtningenes Hjemsendelse over for de allierede Stormagter. Hele Rigsdagen og hele Befolkningen vil staa bag dette Krav, og kan Danmark ikke vinde Ørenlyd for dette, maa det alvorligt overvejes, om Landet økonomisk er i Stand til fremdeles at bære Udgifterne ved Brigadens Vagttjeneste i Tyskland og Udgifterne ved de fremmede Flygtninges Ophold her i Landet.

Udenrigsministerens Omtale af Stillingen i Sydslesvig giver mig ikke Anledning til mange Bemærkninger. Jeg er af den Opfattelse, at Danske i Sydslesvig i Ro og uden Paavirkning heroppefra selv skal afgøre, hvilket Standpunkt man vil indtage til den Situation, som foreligger efter den sidste engelske Note. Det ærede Medlem Hr. Knud Kristensen udtalte, at Danmark ikke ved det Standpunkt, vi har taget i den officielle danske Politik, har opnaaet noget som helst med Hensyn til de Hovedpunkter, denne Politik indeholder, nemlig Sikring af Mindretalsrettighederne, Flygtningespørgsmaalets Løsning og en administrativ Deling. Det kan være rigtigt, at der ikke er sket saa store Fremskridt, som vi kunde ønske, men der er ingen som helst Grund til at tro,

at vi vilde være naaet videre paa de Omraader, hvis vi havde fulgt andre Veje og havde rejst mere vidtgaaende Krav — jeg mener: tværtimod. Mon ikke mange nu kan se, hvor skadeligt det var for alle Parter, at Sydslesvig blev gjort til et stort politisk Stridsspørgsmaal herhjemme. Havde alle fulgt den Linie, som var kommet til Udtryk i Danmarks officielle Politik, og som Rigsdagens overvejende Flertal stod bagved, vilde Mulighederne for at yde Danskheden i Sydslesvig den Støtte, der er Brug for, have været større, end Tilfældet er nu. Jo mere enig Danmark staaer i disse Spørgsmaal, med des større Kraft kan vi fremføre vore Krav. Det har Gyldighed fremdeles. Den Dag, Sydslesvigs Danske samler Kræfterne om de nærmest foreliggende Opgaver, som indeholdes i den officielle danske Politik, kan man paaregne ubetinget Støtte fra saa godt som hele det danske Folk. Og det staaer da fuldkommen klart, at et Standpunkt, der støttes af alle Kredse i Danmark, ikke alene over for Stormagterne vil fremtræde med større Vægt, men tillige vil være af afgørende Betydning for det folkelige, nationale Arbejdes Videreførelse i Sydslesvig, og det er dog af Resultaterne af dette Arbejde, Danskhedens Fremtidsmuligheder helt og aldeles afhænger.

Det er ikke uden Grund, naar der efter de sidste Ugers Begivenheder i Verden er kommet Uro og Frygt i mange Menneskers Sind. Endnu medens Saarene smerter og Nødraabene lyder fra det sidste frygtelige Opgør, tales der om ny Krig, og enhver ved, at en ny Krig betyder endnu frygteligere Ødelæggelser og Elendighed end det, vi sidst har oplevet. Det er ikke mærkeligt, at Mennesker gribes af Angst for det, der kan komme.

Det er i en saadan Situation nødvendigt, at man ikke lader sig rive med af Stemninger, men klart og nøgternt overvejer Forholdene. Vi vil længst muligt afvise Tanken om, at Krigen er uundgaelig. Overalt hvor Danmark har Mulighed for at gøre sig gældende, maa vi sætte Kræfterne ind paa at bidrage til Afspænding, bidrage til at mindske Modsætningerne Landene imellem, og for vort eget Lands Vedkommende maa Kræfterne samles om at styrke Solidaritetsfølelsen og kalde paa Ansvar hos hver enkelt Borger. Men dette Stand-

[Jørgen Jørgensen.]

punkt maa ikke føre til, at vi lukker Øjnene for de Farer, der truer Demokratiet i Verden, og ej heller maa vi se bort fra, at der i vort eget Land er skjulte Kræfter, der har til Hensigt at ødelægge og undergrave Demokratiet.

Ledende Folk inden for det kommunistiske Parti her i Landet har direkte erklæret, at man ikke vil vige tilbage for at benytte Magt og Vold for at fremme sine Ideer, og at man ikke vil nøjes med at gaa Demokratiets Vej: paa lovlig Vis at vinde Flertal i Befolkningen for sine Synspunkter. Det kommunistiske Parti her i Landet har ikke taget Afstand fra, men tværtimod forsvaret de Metoder, Kommunisten anvender i andre Lande, hvor de har tiltaget sig Magten med Knægtelse af Ytringsfriheden, med Arrestation og Forfølgelse af alle anderledestænkende, med Forbud mod enhver Opposition, med Undertrykkelse af enhver fri Meningsdrøftelse. Det kommunistiske Parti erkender, at det er dets Maal at skabe Uro og Kaos og derigennem bane Vej for Magtovertagelsen i Landene. Det kommunistiske Parti her i Landet tager ikke Afstand fra disse Metoder, som er saa stridende mod det bærende og grundlæggende i ethvert ærligt og sandt Demokrati, saadan som vi i Danmark, i Norden, i Vesteuropa forstaaer Demokratiet.

Over for en saadan Stilling er det særdeles velbegrundet at sige til det kommunistiske Parti: Vi stoler ikke paa jer; vi anser jer for upaalidelige, hvis Demokratiet skulde komme i Fare. Der er af denne Grund en uoverstigelig Kløft mellem det kommunistiske Parti og de fem andre Partier her i Salen, en Kløft, som udelukker, at et Samarbejde kan finde Sted med dette Parti paa samme Maade som mellem andre politiske Partier.

Det kommunistiske Parti stoler paa, at de andre politiske Partier her i Landet ikke vil anvende de samme Metoder over for dem, som de vilde anvende, saafremt de havde Magten — og det kan Partiet ogsaa regne helt sikkert med. Slige Metoder vil vi ikke nedværdige os til at bruge. Vi vil ikke nægte Kommunisterne Ret til frit og uhindret at fremsætte deres Meninger. Vi vil ikke lægge Hindringer i Vejen for, at det kommunistiske Parti paa lige Fod med andre politiske Partier i Befolkningen kan arbejde for sine Synspunkter. Vi føler os fuldkommen overbevist om, at Demokratiets bedste og sikreste Værn er den frie, offentlige Diskussion, og vi nærer ingen

Frygt for, at det kommunistiske Parti under et Arbejde paa lige Fod med andre politiske Partier nogen Sinde her i Landet vil kunne opnaa en saadan Tilslutning i den danske Befolkning, at Partiet politisk kan faa Indflydelse og komme til at gøre sig gældende. Men det kommunistiske Parti skal vide, at vi nærer den mest afgjorte Mistillid til Partiets Handlinger, og vi vil inden for parlamentariske og demokratiske Rammer bekæmpe Partiet med alle til Raadighed staaende Midler. I Kampen mellem Demokrati og Diktatur er vi ikke neutrale. Vi er Demokrater og Demokrater i vesteuropæisk Forstand.

Det bliver nødvendigt for mig, hvad jeg ellers ikke havde tænkt ved denne Lejlighed, at sige nogle Ord om vort Militærvæsen. Jeg har forstaaet, at vi maaske allerede i Morgen eller i de nærmeste Dage skal drøfte Militærbemyndigelsesloven, og der vil da blive Lejlighed til at fremsætte Bemærkninger af mere principiel Karakter, men paa den Foranledning, som det ærede Medlem Hr. Knud Kristensen har givet, vil jeg gerne sige, at naar vi her i Landet ikke er kommet længere med Hensyn til at bygge en ny Militærordning op, end vi er, skyldes det først og fremmest, at Venstres Regering og Venstres Forsvarsminister ikke satte noget alvorligt ind paa at faa fastlagt, efter hvilke Principper en Nyordning skulde opbygges.

Det, vi har sat os imod, og det, vi fremdeles vil sætte os imod, er, at man køber ind paa maa og faa af Materiel uden nogen Sikkerhed for, at det Materiel, vi erhverver for de mange Millioner Kroner, er brugbart eller anvendeligt i en Nyordning. Det havde været nyttigt og vilde have bidraget mere til Sagens Løsning, om det ærede Medlem Hr. Knud Kristensen, i Stedet for at holde Taler om Forsvarets Opbygning, i sin Regeringstid havde søgt at tilvejebringe et brugbart sagligt Grundlag, som Rigsdagen kunde drøfte og tage Stilling til.

Jeg synes, man aabent og ærligt skal erkende, at Danmarks Muligheder for at bygge et Forsvar op, er yderst begrænsede. Det fremgaar med al Tydelighed af den Kendsgerning, at af de 38 Mill. Kr., der i Fjor var stillet til Raadighed til Indkøb af Krigsmateriel til Hæren, er de 33 Mill. Kr. ikke brugt. Man har kun været i Stand til at anvende 5 Mill. Kr. Vi har kun sparsomme Muligheder for at opbygge baade en Landhær, en Marine og et Flyvevæsen; det hele vil være værdiløst i mange Aar, fordi Materialerne simpelt hen ikke kan fremskaffes, og fordi vi er ude af Stand til at

[Jørgen Jørgensen.]

tilvejebringe de valutamæssige Midler, der vil kræves.

Efter Forsvarsministerens Opgørelse vil Anskaffelser af Materiel, svarende til 1937-Ordningen, koste 1 500 Mill. Kr., udregnet efter Priserne i 1945, det vil formentlig nu sige 1 800 Mill. Kr., og selv om vi virkelig mente at kunne skaffe de 2 Milliarder, hvad vi ikke kan uden meget, meget store Afsavn paa andre Omraader, der er livsvigtige for Nationen, vilde vi alligevel mangle den fremmede Valuta, som skal til, og Materialet vilde formentlig overhovedet ikke kunne fremskaffes. Selv om man i Løbet af en længere Aarrække kunde tilvejebringe en Militærordning paa 1937-Ordningens Grundlag, vilde en saadan Ordning efter al Sandsynlighed være ubrugbar og ude af Stand til at opfylde de Formaal, dansk Militærvæsen har. Den tekniske Udvikling siden 1937 har helt ændret Forholdene, og et Militærvæsen, indrettet efter 1937's Mønster, vil formentlig være fuldkommen forældet og uanvendeligt.

Det er nødvendigt snarest paa dette Omraade at komme ned paa Realiteternes Grund. Opgaven maa være at samle sig om det mulige, og i den Henseende afstikker vor geografiske Beliggenhed, Landets Økonomi, den fremmede Valuta, vi raader over, og Muligheden for Fremskaffelse af Materiale ganske bestemte og meget snævre Rammer. Jeg og mit Parti mener, at Danmark skal have et Militærvæsen, men det skal være en Ordning, der svarer til den tekniske Udvikling, og som kan løse vore hjemlige Vagt-opgaver og tillige er bygget op paa en saadan Maade, at vi er i Stand til at yde vort Bidrag i det internationale Samarbejde, vi har tilsluttet os.

Udviklingen, som foregaar i Verden, opfordrer os til i de nordiske Lande at rykke tættere sammen. Det mest betydningsfulde Forsvar, Nordens Folk kan yde for Demokratiet og mod Diktaturet, er dette, at vort Folk politisk, folkeligt og kulturelt kan praktisere et Demokrati og bygge et Samfund, som kun en uendelig ringe Del af Befolkningen vil ombytte med Diktatur. Vi Folk i Norden føler os som en Enhed, vort Kulturgrundlag, vore politiske Idealer, hele vort Livssyn har vi tilfælles, og dette Livsgrundlag, denne Forstaaelse af Demokrati, som vi i de nordiske Folk bygger vor Tilværelse paa og føler os fast forankret i, har vi fælles med England og Vesteuropa. Det er en fælles Kulturverden, der bygger sin Tilværelse paa Frihed og Respekten for Menneskeværd.

Ved at tilslutte sig De Forenede Nationer har Danmark givet Udtryk for, at vi føler os solidariske med Demokratierne i Verden, og kommer Friheden og Menneskerettighederne i Fare, vedstaar vi vort Ansvar og Forpligtelse og er rede til at bringe de Ofre, som er nødvendige for at sikre Friheden i Verden. Vi skal ikke foregøgle os selv eller andre, at Danmark raader over Magtmidler, som kan sætte os i Stand til at afværge et tilsigtet Overfald paa vort Land. Vi skal aabent erkende, at vore Muligheder i saa Henseende er meget begrænsede. Men jeg kan tilslutte mig, hvad Udenrigsministeren sagde, at skulde Danmark imod al Ret og paa Trods af alle Pagter og Traktater blive angrebet, da vil vi af al vor Kraft forsvare det højeste Gode vi har: Danmarks Selvstændighed, vor Frihed og vort Demokrati.

Aksel Larsen: Jeg har set mig nødsaget til at finde den trykte Dagsorden for Folketingets Møde frem og se efter, hvilket Punkt paa Dagsordenen det er vi behandler. I Henhold til den trykte Dagsorden er det en Forespørgsel til Udenrigsministeren om, hvilke Meddelelser Udenrigsministeren kan give Tinget om den udenrigspolitiske Situation. Jeg har været nødsaget til at forvise mig om dette, efter at jeg har hørt de Taler, der blev oplæst af de fire foregaaende ærede Ordførere, og som de paagældende Ordførere synes at have skrevet længe før de hørte Udenrigsministerens Redegørelse her i Tinget, og som de altsaa maa have skrevet uden nogen som helst Relation til det, man behandler. Jeg havde faaet det Indtryk af disse Taler, at det, vi behandlede, ikke var den udenrigspolitiske Situation, men Spørgsmaalet om, hvorvidt Danmark burde foretage sig noget for at faa genoplivet den Antikominternpagt, som daværende Udenrigsminister Scavenius paa Samarbejdspartiernes og Samarbejdsregeringens Vegne satte sit Navn under i Berlin i Efteraaret 1941. Det viser sig altsaa, at det er Udenrigspolitik, vi skal behandle. Jeg skal holde mig til det saa meget som muligt, men det er begrænset, hvor meget jeg kan holde mig til det efter de fire Ordførertaler, vi har hørt her, og som jeg ogsaa maa sige noget til.

Jeg haaber, jeg kan glæde det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft. Han gav paa hele Tingets Vegne Tilslutning til Udenrigsministerens Udtalelser om Grønland. Der har det ærede Medlem begaaet en alvorlig Fejl, det er i hvert Fald ikke paa vore Vegne. Det ærede Medlem maa undtage den kommunistiske Del af Tinget; vi kan nemlig

kommunistpartiets
formand

[Aksel Larsen.]

ikke godkende de Udtalelser, Udenrigsministeren har fremsat om Grønland, hvori han erklærer, at der ingen Ko er paa Isen, den er i Orden, efter at Amerika har forsikret os, at Rio-Konferencens Beslutning om, at Grønland hører til den vestlige Halvkugles Forsvar, intet betyder. Jeg tror, den Kendsgerning, at Amerika ikke har rømmet Grønland endnu, til Trods for at det er omtrent 3 Aar siden Betingelserne for Amerikas militære Anlæg paa Grønland blev ophævet gennem Tysklands Kapitulation, og den Omstændighed, at der ikke er kommet noget Resultat ud af de Forhandlinger, der er ført i mere end et Aar med Amerika om denne Sag, vil veje temmelig tungt. Jeg tror ogsaa, det vil veje temmelig tungt, at Rio-Konferencen udtrykkelig erklærede, at Grønland hører til Amerikas Forsvar, og jeg synes heller ikke, at man, selv om man er Udenrigsminister og Diplomat, helt kan se bort fra den tungtvejende Kendsgerning, at medens Danmark fredsommeligt har ført langsommelige Forhandlinger med Amerika om, hvorvidt de vil overholde Traktaten og fjerne sig fra Grønland, saa har Amerika uden saa meget som at bede Danmark om Tilladelse dertil eller underrette os derom anlagt nye Militærbaser paa Grønland. Jeg føler mig derfor aldeles ikke beroliget ved de Oplysninger, den højtærede Udenrigsminister gav om Grønland.

Hvad Udenrigsministerens Redegørelse vedrørende Sydslesvig angaar, har jeg kun en Bemærkning. Jeg har læst i et konservativt Blad — det var „Berlingske Tidende“ for den 7. Marts i Aar — en Artikel fra Flensborg udsendt af Sydslesvigsk Presse-tjeneste, hvoraf det fremgaar, at tidligere nazistiske Dommere fremdeles i vid Udstrækning beklæder Domstolene i Landet Slesvig-Holsten. I Artiklen gives der en hel Række konkrete Eksempler. Der siges rent ud, at det synes, som om Englænderne ligefrem bestræber sig for at sætte de værste Dommere til at være Nazister i Slesvig-Holsten . . . Ja, der bliver leet. Jeg erkender, at jeg ved ikke, hvad man ler af, men hvis jeg har sagt noget forkert, skal jeg gentage, hvad jeg vilde sige. Der siges rent ud i Artiklen, at det synes, som om Englænderne ligefrem bestræber sig for at sætte de værste Nazister til at være Dommere i Slesvig-Holsten, og jeg synes, at hvis dette er rigtigt — og Udenrigsministeren maa jo være i Stand til at undersøge det —, saa skulde han og Regeringen interessere sig lidt for denne Sag, og saa skulde man i Stedet for at yde mere eller mindre direkte eller indirekte

Støtte til Grænseflyttarbejdet — for det sker jo stadig væk — foreholde Englænderne, at en af de Ting, vi sloges for, var at faa Nazismen udryddet, og at de har Pligt til at udrydde Nazismen ogsaa blandt Dommere i Sydslesvig, og man skulde sige til dem, at dette ligger os særligt paa Hjerte, fordi Sydslesvig grænser op til Danmark.

Men disse to Emner, jeg her har omtalt, belyser aldeles udmærket den verdenspolitiske Situation, vi befinder os i, dels dette, at der findes visse Sejrsmagter, som ikke synes at være særlig ivrige efter at faa afnazificeret Tyskland, dels dette, at der findes i hvert Fald en Sejrsmagt, som aldeles ikke tænker paa at holde indgaaede Traktater, og som ganske aabenlyst forbereder sig til en ny Krig. Der kunde være Grund til for den danske Rigsdag virkelig at tage Stilling til og beskæftige sig med dette, men det har de foregaaende ærede Ordførere aldeles ikke følt Trang til. Det er rigtigt, at Verden, som vi nu ser den, er delt eller er ved at blive delt i to Lejre, som dog endnu ikke er blevet til to Blokke, men deraf skal man ikke lade sig forlede til at tro, at Krigen er umiddelbart forestaaende, og man skal heller ikke lade sig forlede til at tro det, selv om Aviserne bruger nok saa store Sensationsoverskrifter, selv om der holdes nok saa fantastiske krigsophidsende Taler af amerikanske Statsmænd.

Udenrigsministerens Redegørelse her var meget kortfattet, og det forekom mig, at den i visse Henseender var mere kortfattet end den Redegørelse, han gav i Radioen for nogen Tid siden, jeg tror det var den 21. Februar. Jeg vil derfor tillade mig i de Bemærkninger, jeg fremsætter, ikke alene at henvise til den Tale, jeg har hørt her, men ogsaa til den Tale, Ministeren har holdt i Radioen, og som jeg har læst i ordret Referat i praktisk talt alle Blade her i Landet — naar jeg siger „praktisk talt“, saa er det fordi „Politiken“ tillod sig en elegant Forfalskning af denne samme Tale.

Den højtærede Udenrigsminister taler patetisk til os om Marshall-Hjælpen og fortæller, at uden den vil det økonomiske Liv gaa i Staa i Europa, og det ærede Medlem Hr. Alsing Andersen forstærkede denne Argumentation og siger, at der bliver Sult og Nød og Elendighed, og kommende Generationer vil uddø, hvis vi ikke faar denne Marshall-Hjælp, for de europæiske Lande kan ikke klare sig selv. Jeg kan ikke indse, hvorfor de europæiske Lande ikke skulde være i Stand til at klare sig selv. Vi kan se, hvordan det ligger med Danmark. Ja, vi har hørt begrædelige Taler om, hvor elendig

[Aksel Larsen.]

Danmarks økonomiske Situation er, hvorfor vi absolut maa have denne amerikanske Saltvandsindsprøjtning, men man har vel ikke glemt, at i meget høj Grad er vore økonomiske Vanskeligheder selvforskyldt, for saa vidt som den foregaaende Regering gjorde, hvad den paa alle mulige Omraader kunde, for at handle Danmark fattig, gøre os fattigere paa Valuta og dermed gøre det vanskeligere for os at faa Forsyninger og holde Produktionslivet i Gang. Jeg beklager, at jeg ikke kan give den nuværende Regering den Kompliment, at den paa afgørende Maade har brudt med den foregaaende Regerings Udenrigshandelspolitik, men det har den ikke. Naar vi imidlertid i høj Grad selv paa den Maade, jeg her har omtalt, er Skyld i vore økonomiske Vanskeligheder, saa følger deraf, at med en anden Politik kan vi, hvis alle Kræfter sættes ind, ogsaa selv klare os ud af disse økonomiske Vanskeligheder, og jeg ser ikke, hvad det skal nytte til, at man nu forsøger at bilde det danske Folk ind, at vi er saa elendigt stillet, saa uanset hvor meget der arbejdes i dette Land, kan vi ikke klare os, uden at den rige Onkel Sam skal komme og af sit gode Hjerte laane os saa og saa mange Millioner eller Milliarder.

Regeringen beklager gennem Udenrigsministerens Mund, at ikke alle europæiske Lande vil være med, og det blev sagt af en af de tidligere Ordførere, at Rusland kunde godt være kommet med, det var indbudt, men vilde ikke.

Jeg synes, man skal forsøge at give en rigtig Fremstilling af, hvad der er sket. Det, der skete, var, at Udenrigsminister Marshall holdt en Tale ved et amerikansk Universitet, en Tale, med Hensyn til hvilken der intet forelaa om, at den var Udtryk for konkrete Planer fra den amerikanske Regerings Side. Men Englands og Frankrigs Udenrigsministre erklærede øjeblikkelig: Nu har vi faaet et konkret Tilbud om Dollarhjælp, altsaa maa vi øjeblikkelig have en europæisk Konference for at fordele alle de mange rare Dollars. Man indkaldte først en Forkonference af de europæiske Stormagter, og dér foreslog den russiske Udenrigsminister, at man først, før man udarbejdede Planer, spurgte Amerika, om det overhovedet havde nogen Plan, om der var noget om Marshall-Plan og Marshall-Hjælp. Det forkastede man, man ønskede ikke at spørge, om der overhovedet var noget at forhandle om. Saa kan man efter min Mening ikke fortænke Sovjetunionens Udenrigsminister i, at han

sagde: Saa er det hele jo latterligt! Hvad i Verden skal vi lave alt det Postyr for?

Senere kom Pariserkonferencen, og senere tog man i Amerika fat paa at udarbejde noget, der skal forestille en Marshall-Plan, og det er man ikke færdig med endnu, men vi kan i hvert Fald se Konturerne. Det siges, at den vil være til Velsignelse for de nødstedte europæiske Lande, og der vil ikke være knyttet nogen Betingelser til den. Den højtærede Udenrigsminister sagde i sin Radiotale om de Formodninger, der var fremsat om, at den amerikanske Hjælp vilde blive gjort afhængig af Betingelser af politisk Natur eller af militærpolitiske Krav om Baser o. lign., følgende — jeg anmoder om Tilladelse til at citere og beder samtidig om Tilladelse til nogle andre korte Citater —:

„Jeg er sikker paa, at disse Formodninger vil vise sig at være grundløse. Der foreligger mig bekendt intet, som kunde støtte en saadan Antagelse.“

Den gammeldags Opfattelse af Diplomatier er den, at det er verdensfjerne Væsen med Skyklapper for Øjne og Ører, for at de hverken skal kunne se eller høre, hvad der foregaar. Jeg tror imidlertid, denne Opfattelse er forældet i hvert Fald for den højtærede Udenrigsministers Vedkommende, jeg tror, at den højtærede Udenrigsminister både ser og hører, hvad der foregaar. Saa meget mere forbausende er jeg over, at han kan fremsætte en saadan Udtalelse som, at han ikke kender noget til, at der skulde være knyttet nogen Betingelser til Marshall-Planen.

Hvad mener den højtærede Udenrigsminister om en i Amerika meget kendt og anset Journalist med gode diplomatiske Forbindelser, der hedder Arthur Krock. Han skriver i „New York Times“ den 5. Oktober 1947 om Marshall-Planen:

„U. S. A.s Regering maa have Magt til at standse finansiell Hjælp i Forbindelse med Marshall-Planen, hvis den politiske Investering skulde vise sig usund.“

Mon han ikke er Talsmand for, at man skal stille Betingelser vedrørende Landenes politiske indre Styreform, før man yder Marshall-Hjælpen?

Om Handelsminister Claytons Indgreb i Paris-Konferencen — han forlangte, at dens Rapport skulde omarbejdes — skriver samme Journalist i „New York Times“:

„Der synes ikke at være nogen Tvivl om, at Mr. Claytons Aktion har tilintetgjort, hvilke Illusioner der maatte have været om, at U. S. A. var sindet at yde store Kreditter til nogen nu eksisterende

[Aksel Larsen.]

europæisk Regering, som skulde anvendes saadan, som disse Regeringer i deres Visdom eller Dumbhed maatte beslutte.“

Han siger rent ud, at det er klart, at Amerika skal bestemme, hvordan Marshall-Hjælpen skal anvendes, og hvordan den ikke maa anvendes.

Udenrigsministeren vil maaske hertil sige, at det kun er Avisudtalelser, Udenrigsministeren interesserer sig maaske mere for Udtalelser fra amerikanske Statsmænd. Hvad mener Udenrigsministeren da om følgende Udtalelse af Bernhard Baruch, som ikke er ham ubekendt:

„Marshall-Planen bør føre til en politisk, økonomisk og militær Union af de 16 Lande.“

Hvad mener den højtærede Udenrigsminister om det amerikanske Kongresudvalgs Rapport om Marshall-Planen, hvori det fastslaas, at hvis der kommer Kommuner i Regeringen i et hjulpet Land, standser Hjælpen øjeblikkelig?

Man kommer her og fortæller, at Marshall-Hjælpen ikke vil blive forbundet med noget Indgreb i Landenes indre Forhold, men det siges udtrykkeligt fra det amerikanske Kongresudvalg, at Marshall-Hjælpen skal forbindes med Betingelser for, hvem der maa sidde i Regeringen, og hvem der ikke maa sidde i Regeringen i de forskellige Lande. Vi ved jo i øvrigt, at dette praktiseres allerede i Forbindelse med amerikanske Laan. Vi ved, hvorledes et amerikansk Laan blev ydet til Frankrig paa Betingelse af, at Landets største Parti blev udelukket fra Regeringen — det er det, man kalder vestligt Demokrati —, og hvordan noget lignende var Tilfældet for Italiens Vedkommende med den Forskel, at ikke blot Landets største Parti, Kommunisterne, men ogsaa Socialdemokratiet blev udelukket fra Regeringen i Italien.

Hvad mener den højtærede Udenrigsminister om Harriman-Rapporten, som indeholdt Motiveringen for Lovforslaget om Marshall-Planen. Der siges heri:

„U. S. A.s Interesse i Europa er ikke bare økonomisk. Den er ogsaa strategisk og politisk.“

Hvad mener den højtærede Udenrigsminister om en Udtalelse af den amerikanske Forsvarsminister Forrestal — jeg citerer Udtalelsen fra Regeringsbladet „Social-Demokraten“; jeg haaber, at det i dette Tilfælde har været nogenlunde korrekt. Ifølge „Social-Demokraten“ har den amerikanske Forsvarsminister erklæret, at han som Følge af Marshall-Planen haabede, at

det amerikanske Forsvarsministerium vilde faa overdraget Opgaven med at organisere de væbnede Styrker for de 16 Lande, der deltog i Marshall-Planen.

Jeg er forberedt paa, at nogen vil staa op og sige: ja, men Marshall har dementeret Forrestals Udtalelser. Det ved jeg godt, men derfor har Forrestal alligevel fremsat dem, saa det er tydeligt, at der er en amerikansk Statsmand, der nærer saadanne Tanker om, hvad Marshall-Planen kan bruges til. Dernæst — den højtærede Finansminister behøver ikke at ryste alvidende paa Hovedet — dementerede Marshall kun den Del af Forrestals Udtalelser, hvori der blev sagt, at man ønskede militære Baser som Gengæld for Laanet, men Marshall har ikke dementeret Forsvarsminister Forrestals Krav om, at de 16 europæiske Marshall-Landes Forsvar skal organiseres af Amerika.

Jeg ved ikke, om den højtærede Udenrigsminister, suppleret af sin Væbner, det ærede Medlem Hr. Alsing Andersen og andre, fortsat vil hævde, at der ikke nogen Sinde har været Tale om, og at der ingen Grund er til at formode, at der bliver Tale om Betingelser i Forbindelse med Marshall-Hjælpen. Det er ganske tydeligt, at det bliver der. Det er ganske tydeligt, at samtidig med at Marshall-Planen skal hjælpe Amerika til at faa Afsætning for sin Overskudsproduktion — og det vil hjælpe Amerika til at imødegaa den økonomiske Krise, der er under Opsejling —, skal Marshall-Planen bruges til at varetage Amerikas økonomiske og strategiske Interesser i Europa og i Europas enkelte Lande.

Det ærede Medlem Hr. Alsing Andersen kunde ikke finde Ord for sin Glæde over Marshall-Hjælpen og var navnlig glad over, at Tyskland vilde blive omfattet af den. Jeg skal skænke det ærede Medlem hans Glæde. Det tragiske ved det er i Virkeligheden, at en meget væsentlig Del af Marshalls Milliarder, hvis de kommer til Udbetaling, vil blive forbeholdt den industrielle Genopbygning af Vesttyskland, og at man agter at skære Hjælpen til de andre Lande ned for at kunne investere flere Penge i Tyskland.

Det ærede Medlem Hr. Alsing Andersen sagde, at han gik ud fra, at der ikke vilde blive Tale om Genopbygning af Tysklands Rustningsindustri. Det ærede Medlem taler her mod bedre Vidende. Han ved, at de amerikanske Planer netop først og fremmest gaar ud paa Genopbygning af Ruhromraadet med dets uhyre vigtige Krigsindustri. Det er der, Amerikanerne først og fremmest vil investere deres Milliarder. Jeg er fuld-

[Aksel Larsen.]

stændig klar over Tysklands Betydning for Europas Økonomi og Velfærd, men jeg er af den Opfattelse, at det vil være yderst forkasteligt ved udenlandsk Hjælp at genopbygge Tyskland, før de Lande, Tyskland har ødelagt, er blevet genopbygget, og det vil være forkasteligt at genopbygge Tyskland hurtigere, end Genopbygningen er i Stand til at foregaa i de Lande, Tyskland har ødelagt. Ganske vist, den Forkærlighed for Tysklands ogsaa industrielle Genopbygning, som lysere ud af mangfoldige amerikanske Udtalelser, er i Virkeligheden typisk for den nuværende verdenspolitiske Situation.

Det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft holdt her en Tale, som jeg ikke ved om han selv mener er passende for den danske Rigsdag — men det mener han formodentlig, ellers havde han vel ikke holdt den —, men i denne Tale beskæftigede han sig med noget, han har opdaget, og som han kaldte russisk Aggressivitet, det at Rusland trænger længere og længere frem — og saa nævnte det ærede Medlem en hel Bunke Aarstal. Hvis han havde gravet længere tilbage, vilde han have vidst, at Russerne — eller Slaverne — har været længere fremme tidligere end den Verdenshistorie, det ærede Medlem kender og docerede herfra. Men det ærede Medlem var yderst forfærdet over, at Russerne staar i Berlin. Jeg havde engang den Opfattelse, at det ærede Medlem var glad over, at det var Russerne og ikke Hitler, der herskede i Berlin, men hans Glæde har altsaa mærkværdigvis hurtigt fortaget sig. Han fandt, at den russiske Aggression, som han kaldte det, var en Trusel mod Verdensfreden i Almindelighed og mod Danmark i Særdeleshed. Det er ikke mig bekendt, at Sovjetunionen har truet med Krig. Det er mig derimod bekendt, at man fra andet Hold, nemlig fra amerikansk Side, har truet og stadig væk truer med Krig; det bliver gjort i den amerikanske Presse, og det bliver gjort af ansvarlige amerikanske Politikere.

Hvad mener det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft om følgende Udtalelse af Charles Eaton, Formand for Udenrigsudvalget i Repræsentanternes Hus i Washington:

„Vi er stadig i Stand til at bremse Rusland psykologisk; hvis dette mislykkes for os, maa vi knuse Rusland med Vaabenmagt.“

Det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft vil forgæves lede efter Udtalelser, der blot minder om dette, fra russisk eller østeuropæisk Side.

Hvad mener det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft om en Udtalelse fremsat af Minister Earle, tidligere U.S.A.s Ambassadør i Ungarn og Bulgarien. Han har offentligt erklæret:

„U.S.A. skal øjeblikkelig bruge Atom-bomber mod de Lande, der nægter at underkaste sig U.S.A.s Forslag om Inspektionssystem.“

Da Sovjetunionens Repræsentant Visjinski fremdrog denne Udtalelse i UN og kaldte Earle en Krigsophidser, svarede denne:

„Hvis Hr. Visjinski dermed mener, at jeg er Tilhænger af at smide Atombomber over Rusland med det samme, har han ganske Ret.“

Eller hvad mener det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft om Minister Byrnes' Bog, der herhjemme er udkommet under den misvisende Titel: „Jeg siger Sandheden“. I denne Bog slumper Byrnes naturligvis til adskillige Gange at sige Sandheden om, hvad han personlig mener der bør gøres, selv om han forholder sig lidt letsindigt til Sandheden, naar han skal beskæftige sig med Kendsgerninger og den historiske Udvikling. Han siger som sin Opfattelse af Verdenssituationen bl. a.:

„Man bør slutte Fred med Vesttyskland. Hvis Sovjettropperne ikke trækker sig tilbage fra Østzonen, saa skal det benyttes som en „Trusel mod Freden“, og U.S.A. skal „opfylde sine militære Forpligtelser“.“

Det er en ganske utilsløret Krigstrusel. Det er derfra, Krigstruselen kommer, saa hvis det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft er saa forfærdelig bange for, at en Krig er under Optræk, skal han være bange for, at den kommer fra Vest. Fra Øst findes der ingen Tegn paa, at man har i Sinde at begynde en Krig.

Den højtærede Udenrigsminister lægger for med at udtale sin kolossale Sympati for Finland og faar naturligvis Følgeskab af de fire Partiers Ordførere. Ja, jeg har ikke noget imod, at man udtaler Sympati og Velvilje for det finske Folk; det har jeg selv gjort adskillige Gange. Men jeg ser ikke rigtig, hvorfor man netop vil benytte denne Lejlighed, de Forhandlinger, Finlands Regering har besluttet at optage med Sovjetunionen om en Pagt, til saa demonstrative Bekendtgørelser her fra Tingets Talerstol. Vi har ganske vist hørt den Slags Bekendtgørelser før. Det var i 1939—40, da man havde travlt med her at bekendtgøre sin Sympati for den daværende Regering i Finland og dens Krig imod Sovjetunionen. Det manglede heller ikke paa Røster i 1941—42, som udtalte

[Aksel Larsen.]

Sympati for Finland i Anledning af, at det deltog i Hitlers Korstog mod Sovjetunionen. Men det var dengang. Nu skulde jeg tro, at visse Folk var blevet klogere. Der forhandles eller skal forhandles om en Pagt i Moskva, og det lader man, som om man er opskræmt over. Men den højtærede Udenrigsminister glemte at være diplomatisk korrekt. Ministeren glemte samtidig at udtale sin Sympati for de arme, stakkels, smaa Benelux-Lande, der netop har maattet indgaa paa en Pagt med England og Frankrig. Hvorfor skal det være mere vederstyggeligt at indgaa paa en Pagt med den ene Stormagt end med den anden?

Den højtærede Udenrigsminister og hans Medløbere her i Tinget taler patetisk om den vestlige Kultur, som vi føler os saa forbundet med, og i sin Radiotale har Udenrigsministeren defineret den vestlige Kultur som en engelsk og en fransk Kultur. Ministeren har med Forsigtighed undgaaet at tale om den amerikanske Kultur; og det kan jeg godt forstaa. Og Ministeren har med stor diplomatisk Diskretion undgaaet at tale om Paavirkningen af den tyske Kultur. Den hører ellers ogsaa med til den vesteuropæiske Kultur; saadan har jeg i hvert Fald hidtil forstaaet det. — Naar man er saa ivrig for at tale om den vestlige Kultur, synes jeg, at man ogsaa skulde tænke lidt paa Gaskamre og Negerlynchninger, og hvad dertil hører; for det hører med til den vestlige Kultur.

Jeg skal lade være med at forsøge i øvrigt at dele Kulturen op i en vestlig og en østlig Kultur, for saa vidt som Kulturen turde være international, og intet Land kan sige sig fri for at være under kulturel Paavirkning af andre Lande. Men naar man paa den Maade taler om vestlig Kultur, er det ogsaa, fordi man i Virkeligheden mener noget andet, som man blot ikke har Mod til at sige. Man vil dermed udtrykke, at man hellere end gerne vil ind i en økonomisk, politisk og militær Vestblok.

Jeg ved, at man dementerer, at man skulde have saadanne Ønsker, og det er ogsaa blevet dementeret af den højtærede Udenrigsminister her, samtidig med at han beklager sig meget over „Land og Folk“s Oplysninger om, at der eksisterer en hemmelig Forstaaelse mellem de skandinaviske Lande paa den ene Side og England og Amerika paa den anden Side om, hvorledes Militærvæsenet skal ordnes. Nu er det blot saa beklageligt, at dels er der en hel Række Udtalelser, der kun kan forstaaes saadan, at de ledende Politikere i dette Ords almindelige borgerlige Forstand, bl. a. i

Danmark, ønsker at komme ind i en Vestblok. Det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Krafts Tale her i Dag var jo ikke til at misforstaa. Og det er ogsaa saadan, at visse Kendsgerninger vedrørende den Maade, hvorpaa Danmarks Oprustning hidtil er bedrevet, viser, at vort Militærvæsen teknisk er blevet tilpasset det anglo-amerikanske.

Man er saa vred over, hvad der har staaet i „Land og Folk“, og man skælder os ud for det værste. Dertil vil jeg have Lov til at sige, at det er vi vant til. Vi blev ogsaa karakteriseret som landsskadelige og danske, og jeg ved ikke hvad, da vi før Krigen skrev om Forholdene i Hitler-Tyskland. Man udøste Vredens Skaaler over os, da vi i „Arbejderbladet“, jeg tror, det var allerede i 1937, afslørede Enkeltheder vedrørende Ritmester Schaeffer, Pflugk-Harttungs og andre tyske Spioners Virksomhed her i Danmark og opfordrede Regeringen til at arrestere disse Slyngler. Nu er de for Retten og nu bliver de dømt. Nu er der ingen, der kommer og beder Kommunisterne undskylde, at man ikke dengang tog Hensyn til disse Advarslar, nej, nu begynder man at skælde os ud for de Afsløringer, vi bringer nu, til Trods for at den Dag kommer, da Historiens, aabenlyse Kendsgerning vil give os Ret.

Men i øvrigt kan man jo blot se paa, hvad der er sagt, dels af danske Ministre, dels af danske fremtrædende Politikere om Spørgsmaalet Vestblok eller ikke Vestblok. Bevares, den højtærede Statsminister har adskillige Gange formelt korrekt erklæret, at vi vilde ikke være med i nogen Blok. Men efter at han og hans svenske Partifælle Undén var blevet korrekset i den engelske Regeringspresse, modificerede de begge deres Afvisning af Tanken om en Vestblok eller en Bevin-Plan ganske betydeligt og sagde, at de vilde saamænd ikke afvise en Bevin-Plan, hvis den kunde forstaaes som en Udbygning af Marshall-Planen. Hvad Marshall-Planen er, og hvad den skal bruges til, har jeg vist allerede talt tilstrækkeligt om.

Vi kan saa se paa, hvad andre ledende Politikere siger. Vi har i Dag hørt det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft. Jeg haaber ikke, at der er nogen, der har misforstaaet hans Tale og vil paastaa, at det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft ikke ønsker Danmark ind i nogen Vestblok. Det ærede Medlem gentog i forstærket Form, hvad han tidligere har sagt kortfattet paa et Møde i Aalborg den 3. Februar.

Det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft

[Aksel Larsen.]

er forhenværende Forsvarsminister, og det er det ærede Medlem Hr. Harald Petersen ogsaa. Han har paa et Møde i Stubbekøbing fremsat nøjagtigt tilsvarende Udtalelser. Han sluttede med at sige, at over for Vesteuropas Kulturarv paa alle Samfundslivets Omraader er ikke alene Danmark, men hele Norden forpligtet. Ja, den Slags Udtalelser kan jo ikke misforstaas.

Men hvis man endnu skulde være i Tvivl, vil jeg have Lov til at erindre om, hvad en af Ministrene, nemlig den højtærede Finansminister, har sagt for ganske kort Tid siden, den 1. Marts i Fredericia. Jeg staar her med Referatet; det er den ansvarlige Ministers Tale, som det er aftrykt i „Social-Demokraten“. Da han ikke har dementeret det, gaar jeg ud fra, at han har godkendt Referatet. Finansministeren taler om Udviklingen i Tjekkoslavakiet og Begivenhederne i Finland og siger til Slut:

„Vi kan ikke udrette synderlig meget, men bør lade Demokratiets og Menneskerettighedernes Røst lyde ude i Verden, der synes fanget ind af Diktaturet. Vi maa i Demokratiets Hundreder levendegøre det Demokrati, som vi sætter saa højt. Vi tror ikke paa Lykke i et Samfund, hvor Mennesker skal leve som Slaver, og derfor vil vi ogsaa være med til at bygge et Forsvar op, der er moderne nok til at vise vor Vilje til at leve som en fri Nation. Forsvarsordningen maa derfor ud af den sædvanlige Tilfældighedernes Bane. Alle Verdens Demokratier maa samle sig, saa nye voldelige Angreb kan forhindres.“

Hvis man ved, hvad den højtærede Minister i øvrigt havde sagt i Talen, og hvis man ved, hvad han forstaar ved Demokrati, er der ingen Tvivl om, at han her direkte som ansvarlig Minister siger, at Danmark maa ind i en Militærvestblok vendt imod Østeuropa og Sovjetunionen. Der kan den højtærede Udenrigsminister spare sig sine Forsøg paa at dementere ved at hævde, at der er da ingen, der vil ind i nogen Vestblok.

Den højtærede Finansminister holdt sin Tale paa Foranledning af det, der er sket i Tjekkoslavakiet. Det er ogsaa et Emne, der har været diskuteret her. Man henviser til, at Tjekkoslavakiet, sikkert under russisk

Kommando, har maattet sige nej til Deltagelse i Marshall-Konferencen efter først at have sagt ja. De, der siger dette, ved, at det ikke er sandt, for naturligvis kender de en Udtalelse fra Tjekkoslavakiets ansvarlige Udenrigsminister Masaryk, som, da Rygterne kom frem, offentligt erklærede, at det var ham, der havde Ansvaret for, at Tjekkoslavakiet havde ændret sit Ja til et Nej, og han motiverede dette med, at det havde vist sig, at Tjekkoslavakiets Ja var blevet benyttet til en Agitation om, at nu havde Tjekkoslavakiet vendt sin Forbundsfaelle Sovjetunionen Ryggen, og dette Spil vilde han ikke være med til. Det var den tjekkoslavakiske Udenrigsminister, der uopfordret fremsatte denne Erklæring, og saa synes jeg, at man skulde holde op med Kandestøberierne om, hvorfor Tjekkoslavakiet ændrede sit Ja til et Nej.

Man er dybt nedbøjet ved Tanken om det, der er sket i Tjekkoslavakiet i den senere Tid, og det kan jeg saamænd saa godt forstaa, men naar man tænker paa, at herhjemme henvises Udrensningen til en parlamentarisk Begravelseskommission, som aldrig bliver færdig, og naar man ser, hvordan de store Værnemagere behandles, eller rettere slet ikke behandles, og hvordan Nazigreverne bor i Fred paa deres Godser, og man ser, at der overhovedet ikke er taget fat paa Nationaliseringen af Storindustrien og de store Pengeinstitutter herhjemme, naar man ser, at vi ikke alene ikke har faaet nogen ny Forfatning, men end ikke er naaet saa langt, at Ungdommen har faaet Valgret, naar man ser, at de gamle Partier befinder sig vel i den Tilstand, der er ensbetydende med et eklatant Brud paa Løfterne i 1945, forstaar man godt, at de samme Partier er rystet over, hvad der sker i det nævnte europæiske Land, der holder Løfterne fra 1945, og fører en Politik i Overensstemmelse med, hvad Folket ønsker. (*Thisted Knudsen*: Hvorfor stemte man ikke?). Jeg begriber ikke, hvad det ærede Medlem Hr. Thisted Knudsen mener med det Spørgsmaal. Dengang vi skiftede Regeringen, stemte vi heller ikke, før Rigsdagen var traadt sammen, saa det maa det ærede Medlem finde sig i.

Man er forbitret ved Tanken om, at tjekkoslavakiske Rigsdagsmænd siges at skulle underskrive en Loyalitetserklæring.

[Aksel Larsen.]

Ja, det kan man godt være forbitret over, det har vi selv maattet underskrive. De ligger paa Bureauet alle sammen, Erklæringer om, at vi vil holde Landets Forfatning. Tjekkoslavakiet har ingen Forfatning, derimod har man et Regeringsprogram, der er aftalt imellem samtlige Partier, og som de har forpligtet sig til at gennemføre. I dette Regeringsprogram indgaar Udarbejdelsen af en ny Forfatning, som man var enig om skulde være udarbejdet, vedtaget og traadt i Kraft, inden der kunde holdes Valg. Det er formodentlig dette positive Program, Rigsdagens Medlemmer underskriver.

Det ærede Medlem Hr. Alsing Andersen var saa forbitret over, at nogle Personer, som han kender godt, var blevet udrenset. Det maa han tale med sit Broderparti i Tjekkoslavakiet og sine tjekkoslavakiske Partifæller om. Det er dem, der har udrenset dem. Det kan jeg ikke gøre for. Det er det ærede Medlems Partifælle, Hr. Lausmann, Formanden for det tjekkoslavakiske Parti, og ikke mig, han maa tale med om dette. Jeg begriber ikke, hvorfor det ærede Medlem i det danske Folketing er vred over, hvad Tjekkoslavakiet har foretaget. (*Finansministeren* [H. C. Hansen]: Hvem har gjort Dem til Forsvarer af det?). Hvem har gjort mig til Forsvarer af det? Jeg er ikke Forsvarer af det, men siger min Mening om det. Den højtærede Finansminister maa undskylde mig, men naar hans Partis Ordfører her i denne Sal har Ret til at fremkomme med et saa uhyrligt Angreb paa Tjekkoslavakiet, har jeg vel Lov til at sige min Mening om det. (*Finansministeren* [H. C. Hansen]: Som Forsvarer?). Som Forsvarer? Nej, jeg fremdrager Kendsgerninger og gør opmærksom paa, at hvis han har noget udestaaende med det tjekkoslavakiske Broderparti, maa han afgøre det med det og ikke med mig. (*Statsministeren* [Hans Hedtoft]: Aktionskomiteerne!). Denne Aktionskomité i det tjekkiske Socialdemokrati er valgt af Socialdemokraterne selv, saa det maa den højtærede Statsminister ogsaa tale med sin tjekkiske Kollega Hr. Lausmann om.

I øvrigt maa man erindre — men det har man svært ved —, at hvad der er sket i Tjekkoslavakiet, er sket paa forfatningsmæssigt Grundlag, og den nye Regering raader over et absolut Flertal i Parlamentet. Jeg ved ikke, hvad mere man vil forlange, navnlig her i dette Land, hvor man synes, det er i sin Orden, at man regerer med Mindretalsregering. (*Ole Bjørn Kraft*: At De

ikke skammer Dem!). Det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft, som ikke har Skam i Livet, skulde være den sidste til at komme med en saadan Bemærkning. Det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft har staaet her og gjort sig til Talsmand for, at vi skal have en Beredskabslov imod Kommunerne. Skal jeg hjælpe det ærede Medlem, saa han ikke faar saa svært ved at udarbejde den? Det ærede Medlem kan tage Loven af 1941, og for at det ærede Medlem ikke skal have saa meget Arbejde med at udforme en Tale til Anbefaling af en saadan Beredskabslov mod Kommunerne, saa skal jeg oplyse ham om, at hvis han tager Folketingstidende fra 1941, den 21. August, Sp. 2475 og følgende Spalter, saa kan han læse en Tale af det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft, hvori det ærede Medlem giver sin varmeste Anbefaling af en Antikommunistlov. Det er en saadan Lov, det ærede Medlem nu staaar og fisker for og ønsker gennemført. Og saa forsøger det ærede Medlem i samme Aandedræt at ville stille sig, der dog tidligere var Mussolinis Lovsynger i Danmark, op som Demokratiets Forkæmper.

Man har travlt med at protestere mod det, der er sket i Tjekkoslavakiet. Jeg skal nævne to af de Protester, der er fremkommet, som typiske og morsomme. Den ene er den seneste af Studenterprotesterne. Man siger: Ganske vist ser det ud til, at de Studenter, der er blevet udrenset, har lavet Valgsvindel, og ganske vist ser det ud til, at en af dem ikke har rene Papirer i national Henseende, men vi protesterer alligevel. Ja, naar Folk protesterer imod, at den Slags Elementer udrenses, er der ikke noget at gøre ved dem.

Vi kan tage en anden typisk Protest. Det er den, der er udformet af det ærede Medlem Hr. Edvard Sørensen. Han talte ved det sjællandsk-bornholmske Venstres Delegeretmøde, og der udtalte han en haard Protest imod, hvad der er sket i Tjekkoslavakiet, og sagde samtidig: vi blander os ikke i andre Landes Styre. Derpaa lod han vedtage en Resolution som Protest mod det, der er sket i Tjekkoslavakiet. (*Edvard Sørensen*: Jeg nævnte overhovedet ikke Tjekkoslavakiet i min Tale!). Og det ærede Medlem tænkte heller ikke paa Tjekkoslavakiet, vel? Man kan ikke se paa hans Taler, at det var det, han tænkte paa? Det ærede Medlem tænkte formodentlig slet ikke.

Man har forvandlet denne Debat, der officielt var bekendtgjort som en Debat om Udenrigspolitik, til en Debat om Kommunismen. Vi har ikke noget imod det. Vi har heller ikke noget imod de talrige Krigser-

[Aksel Larsen.]

klæringer, vi har faaet, og det imponerer os slet ikke, at den højtærede Statsminister for nylig under Lovprisning fra den borgerlige Presse har været fremme med en ny. Jeg kan simpelthen ikke huske et Tilfælde, hvor den højtærede Statsminister offentlig har beskæftiget sig med Kommunisterne, uden at han har erklæret os Krig, men jeg vil blot gøre opmærksom paa, at den højtærede Statsminister i sin sidste antikommunistiske Tale udtrykkeligt erklærede, at det var en god dansk Gerning at isolere og bekæmpe Kommunisterne (*Statsministeren* [Hans Hedtoft]: De kommunistiske Ledere, bl. a. det ærede Medlem!). Jeg synes, den højtærede Statsminister skulde være lidt forsigtig. Den Slags Tale har vi nemlig hørt før. I 1941—42 hørte vi ogsaa Taler af de socialdemokratiske Ledere med Statsminister Stauning i Spidsen om, at det var en god dansk Gerning at isolere, at bekæmpe, at forfølge, at indespærre de kommunistiske Ledere, at det var en god, dansk Gerning. Den højtærede Statsminister ryster paa Hovedet, men han kan vel endnu huske den senere Statsminister Buhls Radiotale.

Vi har før hørt, at det var god, dansk Gerning at bekæmpe Kommunisterne. Vi har set, hvad det førte til, men vi har ogsaa set, at Kommunisterne stod sig i Kampen, og at det var godt for Danmark, at de stod sig i Kampen. Jeg tror, det samme vil vise sig at være Tilfældet i den Udvikling, vi nu er kommet ind i.

Stærke: Tak til den højtærede Udenrigsminister for hans gode og instruktive Redegørelse for Situationen. Situationen er alvorlig, og i en saadan Situation er det meget vigtigt at tænke sig roligt om og ikke træffe overilede Beslutninger. Men naar man har tænkt sig om, er det i en alvorlig Situation vigtigt derefter at træffe en Beslutning og resolut føre den ud i Livet, og hvis de farlige Muligheder, som nu hænger over vore Hoveder, skulde vise sig at blive til Virkelighed, ligger Danmark paa et meget udsat Sted. Danmark er et neutralt Land, og vi ønsker at være et neutralt Land, der ikke truer nogen. Men Bevidstheden herom er ikke tilstrækkelig til at skabe Tryghed, fordi vort Folk, som er et lille Folk, har svært ved at forsvare sig under den moderne Tekniks Udvikling, og fordi Danmark ved selve sin Beliggenhed frembyder en Fristelse for den ene eller den anden Stormagt, maaske ikke saa meget af imperialistisk Begær som dikteret af en Angst for, at en anden skulde komme i For-

købet. Den faktiske Situation er saadan, at der har dannet sig en Østblok ved mere eller mindre frivillig Sammenslutning af alle Stater Øst for Jertæppet, og der nu er ved at danne sig en Vestblok. Midt imellem disse Blokke ligger Danmark og de andre nordiske Lande som Mus mellem Vilddyrpoter.

Den Tillid, som Danmark har vist De Forenede Nationer, den samme Tillid som vi i sin Tid viste Folkeforbundet, er blevet rystet, fordi De Forenede Nationer byggede paa Enighed mellem Stormagterne. De Forenede Nationer er i Dag ikke i Stand til at fylde smaa Nationer med Tryghed, fordi Enigheden er bristet, og fordi der bag De Forenede Nationer ikke staar en effektiv Magt. I sin Tid, da Folkeforbundet var en Realitet, arbejdede den tidligere Premierminister Churchill af karsken Bælg paa at sætte Magt bag ved Folkeforbundet og forbinde Folkeforbundsmagterne i Solidaritet, en for alle og alle for en. Hvis dette var lykkedes, vilde den anden Verdenskrig ikke være kommet.

Det Spørgsmaal, som i Øjeblikket ligger Danmark nærmest inde paa Livet, nemlig det sydslesvigske Spørgsmaal, er et Spørgsmaal, som egentlig fortjener en Debat for sig selv, idet det er for stort til at kunne behandles udtømmende sammen med de andre store og vanskelige Problemer. Men det er vigtigt, som ogsaa tidligere Ordførere har gjort, at understrege, at de positive Resultater, som Danmark har naaet paa Basis af 19. Oktober-Noten særlig over for Flygtningefjernelsen og den administrative Adskillelse, praktisk talt er lig Nul. Derfor mener ogsaa jeg, at det maaske vilde være frugtbart, hvis det sydslesvigske Spørgsmaal senere kunde tages op igen til Diskussion for at se, om et andet Grundlag vilde vise sig at føre til større Resultater.

Paa samme Maade som man ikke har opnaaet meget med Hensyn til Flygtningenes Fjernelse Syd for vor Grænse, paa samme Maade kan man sige, at Flygtningespørgsmaalet Nord for vor Grænse ikke er løst paa en for Danmark tilfredsstillende Maade, selv om det maa erkendes, at Flygtningenes Antal er gaaet ned fra 200 000 til 60 000. Da Danmark i Fjor sendte Brigaden til Tyskland, og den var til Debat her inde, blev det understreget, at det var en moralsk Forudsætning, at naar Danmark sendte Brigaden til Tyskland, skulde Danmark frigøres for Flygtningetrykket, og der blev givet et ikke fuldstændigt juridisk bindende, men moralsk bindende Tilsagn fra engelsk Side derom. Nu efter at der er gaaet 1 Aar,

[Starcke.]

er det berettiget fra dansk Side at minde om dette og at kræve, at nu maa vi af med disse Flygtninge, som paa retsstridig Vis er sendt os paa Halsen.

Jeg vil ogsaa gerne fra vor Side rette en anerkendende Tak til den højtærede Udenrigsminister og til den høje Regering for dens Hjælp og Tilslutning til Sydslesvigernes Henvendelse til Tremagtkonferencen i London.

Det Spørgsmaal, som ligger Danmark mest nær efter Sydslesvig, er Spørgsmaalet om de nordiske Lande og alle de Problemer, der frembyder sig dér med at finde Vej frem til et frugtbart nordisk Samarbejde, som senere skulde sigte paa en Toldunion. Dette Arbejde synes at have gjort nogle Fremskridt. Jeg forstod ikke helt paa den højtærede Udenrigsministers Udtalelser, i hvilken Retning Toldunionen vilde blive præget. Jeg forstod den højtærede Udenrigsminister saaledes, at det skulde være under forholdsvis lave og gunstige Tariffer, at de nordiske Lande skulde samarbejde, og under saadanne Forhold er vi interesseret i det. Men hvis en Toldunion skal skabes efter de højeste Tariffers, de højeste Satsers Princip, vil den maaske kunne gøre mere Skade end Gavn. Selv om der arbejdes for en nordisk Toldunion, indebærer det ikke, at det ikke stadig skulde være muligt for Danmark at gaa i Spidsen, at begynde selv, selv løse Baand op, selv bryde Spærrebomme ned. Vi har gjort det før, og vi kan gøre det igen. Tiden er vidt fremrykket, og det er vigtigt, at det begynder hurtigt.

I Englands og Danmarks indbyrdes Forhold med det traditionelle Handels-sankvem og de historiske Forudsætninger, som hele Forholdet mellem Danmark og England indebærer, hersker der venskabelige Følelser, som dog maaske fra dansk Side vilde kunne være endnu venskabeligere, hvis England havde vist en større Venlighed og Forstaaelse over for Danmark i Flygtningespørgsmaalet og over for Sydslesvig i Flygtninge- og Administrationsspørgsmaalene.

Jeg vil gerne benytte denne Lejlighed til at minde om, at Danmarks Retsforbund den 21. Januar fremsatte et Forslag til Beslutning i dette høje Ting om, at Folketinget skulde have Adgang til at diskutere Englandstraktaten. Der var stillet os i Udsigt, at det skulde komme til Diskussion, hvorvidt det var heldigt eller ikke heldigt at føre en saadan Forhandling her i Tinget, men hidtil har vi intet hørt, og Englandstraktaten er for længst underskrevet. Vi beklager dette, og vi protesterer derimod.

Danmarks Forhold til United States koncentrerer sig i Øjeblikket om Grønland og om Marshall-Planen. Danmarks Standpunkt er klart. Vor Ret til Suveræniteten over Grønland er aabenbar, og vi nærer ingen Mistanke om, at United States nærer nogen Planer om Anneksion eller Underkendelse af Danmarks Suveræniteten. Vi imødeser en klar og bestemt Løsning af dette Problem.

Naar Marshall-Planen diskuteres, er det vigtigt at være klar over, at i og for sig burde Marshall-Planen kunne have været overflødig, hvis de europæiske Stater ikke havde fortsat Krigens Ødelæggelser med de Ødelæggelser, som Fredens Restriktioner efter Krigen har været. Derfor vil det efter vort Skøn være meget vigtigt, hvis Marshall-Planen føres ud i Livet, at der samtidig indledes en bevidst Politik, som fører Udviklingen bort fra de bilaterale Handelsoverenskomster, en Politik, som fører bort fra Restriktionspolitikken. Hvis Marshall-Planen ikke ledsages af en saadan Politik, bliver den kun en stakket Hjælp, som hurtigt vil gøre nye Tilførsler nødvendige. Men det ligger i Europas Haand, og det ligger i Danmarks Haand inden for sit Omraade at gaa i Spidsen, og det ligger i United States's Haand at tilskynde de europæiske Stater dertil; jeg haaber, dette vil ske.

De venskabelige Følelser, som Danmark nærer over for Rusland som Følge af Ruslands Kamp mod det nazistiske Tyskland, bestaar stadig væk, selv om der ikke er Grund til at skjule, at de nordiske Lande føler sig foruroligede over den Ekspansion, som faktisk finder Sted, og som i disse Dage særlig koncentrerer sig om det nordiske Land Finland. De Begivenheder, som for nylig har fundet Sted i Tjekkoslavakiet og i Randstaterne, synes at være en Udvikling efter en planlagt politisk Linie, som er i høj Grad medvirkende til at forurolige andre Stater. Baade Finland og Tjekkoslavakiet er vigtige strategiske Positioner, og man kan forstaa Ruslands Interesse i disse Lande, fordi den finsk-russiske Grænse ligger temmelig nær ved Leningrad, og fordi Tjekkoslavakiet i det europæiske Centrum er saa vigtig en Position, saa vigtig, at Bismarck i sin Tid sagde: Den, der behersker Bøhmen, behersker Europa. Der er Grund til at haabe paa, at Ruslands Indflydelse i Finland og Tjekkoslavakiet er defensivt ment, men efter den ekspansive Politik, som Rusland har ført, foreligger der den Mulighed, at den ikke udelukkende er defensivt ment. Danmark ligger her midt imellem Øst og Vest, og det vil være det lykkeligste for Danmark, hvis

[Starcke.]

vi ikke skal træffe noget Valg. Jeg tror, det er rigtigt, at Danmark ikke erklærer sig hverken for Øst eller Vest, men at vi til Gengæld klart erkender, at vi staar paa den Side, hvor Friheden findes.

Vi vilde have ønsket, at Friheden havde straalet med stærkere Glans i de liberalistiske Stater, men Liberalismen er en Halvhed, fordi den aldrig har gennemført den økonomiske Frihed, og fordi der i Liberalismens Spor er vokset op en Arbejdsløshed, en Bolignød, en Fattigdom og en Proletarisering af store Dele af Befolkningen, som har skabt Grobund for Kommunismen, for Kommunismens Ideologi, som nu hersker i Øst. Paa samme Maade som Liberalismen er en Halvhed, er Kommunismen ogsaa en Halvhed, fordi den ikke anerkender den aandelige Frihed. Det er ejendommeligt nu at se Karl Marx' længst forladte Teorier hundrede Aar efter deres Fremsættelse forurolige en hel Verdensdel, fordi man stadig væk har ladet de Aarsager bestaa, der i sin Tid fremkaldte Kommunismen. Karl Marx var for sin Tid en betydelig Tænker, men han var en tungsindig, indviklet og bagvendt Filosof med Musereder i Haaret. Liberalismens Halvhed, som har tilladt Monopolernes Hjerteleshed, som har fremturet i Planøkonomiens Udvikling, som har tilladt Toldgrænserne at sønderlemme en Verdensdel — Resultatet af alt dette er Vesteuropas Ødelæggelse, som ikke alene skyldes Krigen, men som ogsaa skyldes Fredens bagvendte Politik.

Alt dette maa man holde sig for Øje, naar Regnskabet skal gøres op med Kommunisterne, fordi det taler til Kommunisternes Undskyldning. Jeg hører afgjort til dem, der anser Kommunisterne for at være farlige, men jeg hører ogsaa til dem, der anser de reaktionære Kræfter, som har skabt Forudsætningen for Kommunismen, for at være farlige, og jeg anser de sidste for at være de farligste. I alle de Lande, hvor Monopoler, Udbytning og Konservatisme har været stærkest, der er Kommunismen ogsaa stærkest.

Se, noget af dette har vore egne Kommuniste Øje for, men de har ikke Øje for Midlet derimod. Den oprindelige primitive Vrede over Uretten er veget og har givet Plads for Glæden over en fremmed Magts Fremvækst. De har ikke med tilstrækkelig Kraft rettet Kampen mod Udbytningens Aarsager, Monopolerne, den sociale Uretfærdighed, men har i Stedet for prøvet at føre Politikken i den Retning, at man skulde tage fra dem, der arbejdede, tage fra dem,

der ejede, tage fra dem, der sparede, og dele ud. Det er rigtigt, at Kommunisterne herhjemme deltog i Modstandsbevægelsen, og det er sikkert for mange Kommunistes Vedkommende rigtigt, at de bekæmpede Tyskland. Men for de kommunistiske Ledere herhjemme gælder det, at de først bekæmpede Tyskland den Dag, da Tyskland blev Ruslands Fjende. Jeg skal ikke her forny Diskussionen om Kommunistloven, som det ærede Medlem Hr. Aksel Larsen var inde paa, og hvis formelle Uretfærdighed staar i en vis Forbindelse med Spørgsmaalet om, hvorvidt Kommunisterne kæmpede mod Tyskland eller de kæmpede for en anden Magt. Men vore egne Kommuniste har haft et klart Blik og et aabent Øje for den formelle Uret, som overgik dem selv, uden altid at lægge Mærke til, at den var paatvunget Danmark udefra, at den til Dels var ment at være i Kommunisternes egen Interesse, og at den var med til at redde mange Kommunistes Liv, idet de slap for yderligere 2 Aars Ophold i tyske Koncentrationslejre. Men i Dag, hvor Kommunisterne i andre Lande, som er besat af deres Meningsfæller, ser, at Munden lukkes paa Folk, der taler en anden Tale, at de anderledes tænkende interneres, eller at de forsvinder, hvor de ærede Medlemmer Hr. Aksel Larsen og Fru Alvilda Larsens Ønsker synes at gaa i Opfyldelse, hvor Demokrati, Folkestyre og Ytringsfrihed forsvinder, da hører man ikke længere et eneste Kny til Protest fra Kommunisternes Side. Det ærede Medlem Hr. Aksel Larsen var i Dag saa dristig at nævne Masaryks Navn. Masaryk har mistet sit Liv som Følge af de Begivenheder, der er sket i Tjekkosllovakiet. Hvad mener det ærede Medlem Hr. Aksel Larsen om Petkov? Hvad mener han om Maniu? Kan de ærede Medlemmer Larsen ikke se dette, eller vil de ikke se dette? Har de ikke Øjne i Hovedet? Man er fristet til at formode, at Fuglen sit Øje lukker paa Larsens Plads.

Man hørte imod Sædvane ikke det ærede Medlem Hr. Aksel Larsen kræve Valg. Hvorfor mon det ærede Medlem Hr. Aksel Larsen ikke i Dag kræver Valg? Vil det ikke være frugtbart at faa at se, hvilken Basis den kommunistiske Politik har herhjemme? Medens vi taler om de forskellige Partiers Stilling til Kommunisterne, vil jeg gerne benytte Lejligheden til at anerkende det danske Socialdemokratis Stilling til Kommunisterne. Den har været fast, og den har været klar, men den er ikke stærk nok, fordi Socialdemokratiet endnu i for stor Udstrækning bygger paa samme ideologiske Udgangspunkt som Kommunisterne, og fordi Social-

[Starcke.]

demokratiet i sin hidtidige Udvikling snarest er en afsvækket, let degenereret Form for Kommunisme.

I Tidernes Løb har Danmark været underkastet meget stærke Paavirkninger udefra. Vi har passivt modtaget Paavirkninger af kulturel og anden Art, men en saadan passiv Politik, en Driven med Strømmen, en Venten paa, at noget skal vise sig, kan et levende Folk ikke nøjes med. Vi kræver i Dag en aktiv Politik, og vi kræver et dansk Initiativ. Europa kvæles ved egen Skyld af Restriktioner og Planøkonomi — lad os se ærligt paa, hvad det er, der sker. Derfor bør vi gøre, hvad vi kan for at frigøre Handelen, som er det mest realistiske Baand til at knytte Nationer og Folkeslag sammen. Gensidige reelle Interesser er nok saa stærke som Følelser og Deklamationer. Hvad var det, der i sin Tid skabte Tysklands Styrke? Det var ikke Bismarcks Blut und Eisen, det var den tyske Zollverein, som fik strøget alle disse Myriader af smaa Toldsatser, som de tyske Stater og Fyrstendømmer havde indbyrdes — ja, mange havde oven i Købet deres eget Territorium opdelt i flere Toldafsnit med Toldgrænser mellem Naboomraader. Det var denne Zollverein, der skabte det store samarbejdende Omraade, og som blev en Kraft. En Kraft kan anvendes til det gode, og den kan anvendes til det onde, men en Kraft er en Kraft. Hvad er det, der skaber United States' Styrke? De enkelte Stater i De forenede Stater er ikke særlig veludrustede fra Naturens Haand, men Samarbejdet mellem dem og det, at den amerikanske Konstitution forbyder de enkelte Smaastater at lægge Handelen med de andre forenede Stater Hindringer i Vejen, gør United States til den store økonomiske og erhvervsmæssige Kraft i Verden. Derfor mener jeg, det er vigtigt for Danmark gennem en Frihandelspolitik klart at placere sig paa Frihedens og Demokratiets Side. Vor Interesse ligger i Importen, i at faa de Varer, vi mangler. Vore Planøkonomer og vore Kommuner herhjemme har hidtil været af den Overbevisning, at Danmarks Interesse laa i Eksport, i at blive af med det, som vi havde. En Frigørelse af Importen vil lukke op for Frihandelens vældige Kræfter paa mange andre Omraader.

I et Folks Forhold til sit Fædreland er der et Problem indadtil og et Problem udadtil. Ved Fædreland forstaar man ganske ordret Fædrenes Land, Fædrenes Jord, og dér presser det Spørgsmaal sig paa: Hvem er det egentlig, der ejer det danske Fædre-

land? Det er i Dag pantsat til en anonym Prioritetskaptal. Naar man erindrer den kraftige Beslutsomhed, Frihedsbevægelsen herhjemme viste sig at være i Besiddelse af, kan man tænke sig den Kraft, det danske Folk vil kunne fyldes af den Dag, det var blevet Ejer af sit Fædrelands Jord.

Det er ikke Retsforbundet alene, der har Æren for den Grundskyldskommission, som den høje Regering nu agter at nedsætte, men saa meget tror jeg, vi tør sige, at uden vort Arbejde og vor Agitation og uden den Fremgang, som Vælgerne gav os ved det sidste Valg, var Grundskyldskommissionen ikke kommet. Hvis denne Kommission hurtigt kan tilendebringe sit Arbejde, vil det kunne have den største nationale Betydning, fordi det indadtil vil løse det dybeste og det vigtigste nationale Spørgsmaal i Danmark, Jordspørgsmaalet, og derigennem vil det maaske kunne bidrage til ogsaa at faa internationale Virkninger, fordi det indre hænger sammen med det ydre.

Retfærdighed og Frihed er Kræfter, som ikke altid kan erstatte militære Kræfter. Militær Kraft uden Retfærdighed og Frihed er ikke holdbar i det lange Løb, men hvis Retfærdighed og Frihed knyttes sammen med militær Kraft, supplerer de hinanden paa frugtbar Maade. Det vil efter min Mening være naivt at tro, at en Løsning af vore sociale Problemer indadtil skulde kunne faa saa stærk og saa hurtig en Virkning, at det i væsentlig Grad vilde kunne bidrage til at tage Spændingen af den nuværende Verdenssituation, men alligevel er det saadan, at Danmark er i Stand til at yde dette Bidrag, og det er maaske det eneste, vi kan yde; derfor er det vor Pligt at yde det, ikke bare for vor egen Skyld, men fordi ethvert Bidrag til at fredeliggøre Verden og afspænde Forholdet mellem Nationerne er i Verdens Interesse, i Rettens Interesse og i Frihedens Interesse.

Maaske er Danmark en lille Mus mellem Stormagternes vilde Dyr, men selv en Mus har sin Betydning. Æsop fortæller om en Mus, som en Løve fik fat i; Musen bad ynkeligt for sit Liv, og Løven gav den Lov til at løbe, hvorpaa Musen sagde: maaske kan jeg hjælpe dig en anden Gang. Herover tog Løven sig en hjertelig Latter, men den Dag, da Løven var blevet fanget i et Net og ikke kunde frigøre sig for dettes Masker, og dens Kraft var bundet, da brølede den saa højt, at den lille Mus hørte det; den kom løbende, og med sine smaa skarpe Tænder gnavede den Restriktionernes Net over. Det kan maaske blive Danmarks eller i hvert Fald

[Starcke.]

Danmarks Retsforbunds Opgave at tjene de Magter, som er større end det, men som har udviklet sig selv i Restriktionernes Net.

Vor Politik er meget stærk, den er meget enkel og meget klar. Den er Retfærdighed i alle Ting og Frihed inden for Retfærdighedens Rammer. Spørgsmaalet om Magten i Verden er et vanskeligt Spørgsmaal. Magt er ikke det samme som Ret, men Magt er det samme som Kraft. Sætter man Magt bag ved Uret, faar man det, man kalder Vold, men sætter man Magt bag ved det, der er Ret, saa faar man Retfærdighed. Danmarks Magt er ringe, det maa enhver objektiv Erkendelse vise os. Det er højst et Træsværd, vi kan svinge, vor Kæp er ingen Lanse. Situationen kan udvikle sig saadan, at Danmark og de nordiske Lande kan blive tvunget ind i et Valg, alle vore fromme Ønsker om Neutralitet til Trods. Men udvikler Begivenhederne sig, saa vi tvinges bort fra den traditionelle Neutralitet, skyldes det ikke noget Ønske fra vor Side, men andres Aggressivitet.

Vi kan vælge mellem fem Ting. Vi kan lade være med at foretage os noget som helst, sidde musestille, saa afskrives vi af Stormagterne; maaske driver Uvejret over, og maaske bliver vi alligevel Krigsskueplads, ingen kan sige det. Eller vi kan tilslutte os en Østblok. Dette er næppe gennemførligt, fordi den danske Befolkning sætter for stor Pris paa de demokratiske Rettigheder, og fordi en dansk Tilslutning til en Østblok mangler historiske Forudsætninger. Men det, som er det vigtige, hvis Danmark kobles til en Østblok, det er, at dette vil give en Østblok Adgang til Nordsøen. Eller Danmark kan slutte sig til en Vestblok i et fælles Forsvar for Friheden, og visse historiske Forudsætninger vil gøre noget saadant naturligt under visse Omstændigheder. Men Danmarks Tilslutning til en Vestblok vil østpaa opfattes som et meget aggressivt Skridt, fordi Danmark behersker Indsejlingen til Østersøen, og fordi Danmark ved en saadan Tilslutning vil blive et Glacis for de vestlige Interesser. Det fjerde, vi kan vælge, er et nordisk Samarbejde. Et nordisk Samarbejde indeholder ingen Aggressivitet, selv om det visse Steder opfattes saaledes. De nordiske Stater har hidtil haft mere Evne til at vaage over deres egen Suverænitet end Evne til Samarbejde — visse Ting tyder paa, at det vil blive bedre i Fremtiden.

Den femte Ting, Danmark kan gøre, er at begynde selv, og det er jeg Tilhænger af. Danmarks Brud paa sin traditionelle

Frihandelspolitik har kostet os dyrt. For 300 Aar siden kostede det os Skaane, Halland og Blekinge. Det var ikke klogt af Danmark i sin Tid at have en Toldgrænse mellem det gamle Danmark og Hertugdømmet Slesvig. Endnu i Dag opretholder Danmark en Toldgrænse over for Færøerne. Vi synes ikke, det er forstandigt. Det er risikabelt, hvad Danmark gør, og de moderne Vaabens Udvikling har gjort Verden til en farlig Verden. Vi haaber, der kommer en effektiv Kraft bag ved De Forenede Nationer med Solidaritet: een for alle og alle for een. Men i Øjeblikket er der intet, som tyder sikkert derpaa.

Spørgsmaalet om et dansk Værn og Retsforbundets Forhold dertil er dikteret af Ordet Effektivitet. Da det maaske i visse Kredse har Interesse at være klar over, hvor Retsforbundet staar i dette Spørgsmaal, vil jeg gerne benytte Lejligheden til — med den højtærede Formands Tilladelse — at citere et Par Ord, som Dr. Axel Dam i sin Tid fremsatte her i Tinget. Han udtalte:

„Vi i Retsforbundet er nemlig ikke Pacifister, Fredsvenner, i den Forstand, at vi vil Fred for enhver Pris eller fordømmer Brugen af Vaabenmagt for at forsvare en Ret, der bliver angrebet af Vaabenmagt. Vi er ikke Forsvarsnihilister — i hvert Fald ikke alle —, og de, der muligvis er det, er det i hvert Fald ikke i Medfør af vort Program.“

En af Retsforbundets store Mænd, afdøde Professor Eduard Geismar, skrev i 1921 i „Det frie Blad“:

„Landets Øvrighed skal med Magt afværge Uret; den bærer ikke Sværdet forgæves; og Landets Borgere skal gøre dette muligt, idet de forstaar, at det er en Gudstjeneste med Magt af afværge Uret.“

Og en af Retsforbundets teoretiske Fædre, Dr. Severin Christensen, skrev i sin Bog „Retsstaten“:

„Det vilde stride stik imod selve Ejendomsrettens Begreb, dersom man skulde gaa ind paa det Dogne, at det er Pligt at overgive sin Ejendom, saa snart en Nabo begærede den med en Knippel i Haanden. Til Ejendomsret hører uløseligt Værneret af det ejede Omraade. Og Værn maa altid indrettes efter Angrebets Art.“

En anden af Retsforbundets Fædre, det tidligere ærede Medlem Professor Starcke, skrev i sin Bog om Verdenskrigen:

„Der gives ingen Steder i Verden nogen Ret, som kan faa Livsværdi, naar

[Starcke.]

man ikke er villig til at løfte sin Haand for at forsvare den, hvis den trues“.

Og i selve Retsforbundets Program kræver Retsforbundet,

„at et Retsværn med de for den offentlige Sikkerhed, saavel inden for som ved Landets Grænse, nødvendige Styrker opretholdes.“

Men Retsforbundet kræver ogsaa i sit Program:

„Tvungen Værnepligt afskaffes. Til det Retsværn og Landeværn, som Retsstaten maatte anse for nødvendigt at opretholde, maa der kun hverves frivillige.“ Modstandsbevægelsen har vist, at dette kan give Effektivitet, og i de Retningslinier, som Retsforbundet vedtog i 1943 for sin Politik, udtaltes det:

„Hævdelse af Danmarks Selvstændighed ved dertil egnede Midler, idet et ydre Retsværn bygges paa frivillig Tjeneste og indrettes under Hensyntagen til Bestræbelserne for at skabe en international Retsorden, baseret paa Voldgift i Stedet for Krig.“

Det vil altsaa sige, at Retsforbundet anerkender et Retsværn indadtil og udadtil som berettiget, men med meget vide Rammer, og inden for disse Rammer vil Retsforbundets Stilling blive bestemt af et Skøn over, hvilken Effektivitet der kan ligge i et Værn: det hensigtsmæssige, om det tjener Danmarks Interesser, om det er overkommeligt, eller om det frembyder en større Fare, om det er, hvad det giver sig ud for, om det giver Tryghed, eftersom en falsk Tryghed er farligere end Klarhed over, at et Værn intet er værd.

Danmarks Forpligtelser over for De Forenede Nationer er endnu ikke fastlagt og defineret, og det er ikke sikkert, at de nogen Sinde bliver effektive. Vi er fra vor Side imod planløse Indkøb af militært Beredskab, vi kræver, for at give vor Tilslutning, at der skal foreligge en bestemt Plan og bestemte Indikationer, paa samme Maade som en Kirurg forlanger bestemte Indikationer for en Operation.

Vi anerkender, at det er Statens Opgave at opretholde Retsordenen i Landet og gennem et Værn sikre sig, at de offentlige Funktioner kan foregaa, at sikre dem imod illegale Grupperes Angreb, hvis det skulde være. Vi er ængstelige for Hjemmeværnene, hvis ikke de er under betryggende Ledelse, og hvis de skulde kunne indebære Risiko for at udvikle sig til Bander, selv om vi anerkender den frivillige Basis, de er opbygget paa. Vi er klar over, at et militært

Værn i Dag vil det tage Aar at skabe, og det vil være kostbart. Men vi indrømmer paa den anden Side, at en fjendtlig Besættelse ogsaa er kostbar. Det danske Værn i Dag har ingen Effektivitet. Dertil kommer, at en Oprustningens Politik vil hemme Produktionen og fremme Fattigdommen og derved give forøget Grobund for Kommunismen. Et isoleret Danmark vil kun kunne yde et heroisk Forsvar, men ikke et effektivt Forsvar. Hvis der skal skabes nogen Effektivitet, saa maa den skabes ved en hurtig og resolut Sammenslutning af alle Stater, der erkender sig som staaende forpligtet over for Friheden og Demokratiet; men kun hvis der kan skabes et Samarbejde paa bredt Grundlag, med vid Solidaritet, vil det faa Betydning.

Om den Rolle, Danmark vil faa at spille dør, er det vanskeligt at udtale sig, men ved den udsatte Plads, vi ligger paa, kan man risikere, at det bliver et Thermopylae eller et Salamis. Vi maa ikke glemme, at Englands Kamp mod Hitler paa et vist Tidspunkt var tilsyneladende haabløs, men den blev ført igennem, og den øvrige Verden skylder England uhyre meget for den Kamp, det kæmpede, da det var alene. Men England og de andre Lande maa huske, at lige saa ene som England stod i 1940—41, stod Danmark i 1864; dengang var der ingen, der hjalp os. Se, Magt er et Spørgsmaal om Tid, men Retfærdighed er et Spørgsmaal om Evighed, og skulde det være, at Krigen kommer og farer hen over os, saa vil jeg for mit personlige Vedkommende være med til at væge Friheden.

Jeg vil til Slut minde om, hvilken Betydning det har haft for hele Europas Kultur, at Hellas for halvtredie Aartusinde siden rejste sig mod den asiatiske Magt, der prøvede paa at overskylle Europa, i en tilsyneladende udsigtsløs Kamp, men hvor Friheden blev købt for Europa. Over de faldne i Slaget ved Salamis blev der rejst en Mindesten paa Øen Salamis uden for Athen, og paa den stod der: Hellas' Frihed stod paa en Rageknivs skarpslebne Staalod. Vi har den købt med vort Liv. Derfor ligger vi her.

Funck Jensen: Jeg har bedt om Ordet i denne Debat for at fremsætte nogle almenmenneskelige og samtidig personlige Synspunkter, der efter min Mening har dyb Betydning i Forbindelse med det Emne, der er til Behandling her i Dag.

Debatten, som i Dag føres her i det høje Ting, har sit Udspring i den Usikkerhed og Angst, der er Verdenssituationens mest fremtrædende Træk. Situationen har imid-

Retsforbundet

[Funck Jensen.]

lertid ikke sin Aarsag, som det overfladisk kan synes, i flere i den senere Tid forekomne Hændelser i Udlandet. Disse Hændelser er blot Symptomer, altsaa ganske naturlige Følger af dybere liggende Aarsager, og uden Erkendelse af disse Aarsager er ingen Afspænding af den mellemfolkelige Situation, endsig en virkelig Forbedring, mulig.

Fra visse Hold vil man sige, at det er den kapitalistiske Verdensorden, der skaber Brydningerne. Det er vist et Syn, der endnu deles af saavel kommunistiske som socialdemokratiske Teoretikere. Fra nogle Sider vil man paastaa, at manglende Vilje til militær Magtkoncentration giver de Kræfter alt for let Spil, der vil den herskende Samfundstilstand til Livs.

Andre igen vil hævde, og jeg slutter mig til dem, at en væsentlig Aarsag til Verdensproblemerne er Kampen om erhvervsøkonomiske Særrettigheder og endvidere Kampen mellem paa den ene Side dem, der er i Besiddelse af og krampagtigt holder fast ved disse Særrettigheder, og paa den anden Side dem, der lider under disse Særrettigheders Eksistens. Bag praktisk talt alle Krige har staaet mere eller mindre forklædte Jord-, Erhvervs- og Handelsinteresser.

Men det maa erkendes, at selv disse Særrettigheders Eksistens og Kampen om dem ikke giver den fulde Forklaring paa den spændte Situation og de Problemer, den civiliserede Verden staaer over for.

Disse Problemer er ikke i deres Udspring af ydre Art. Tværtimod er alle de ydre Forhold, hele den erhvervsøkonomiske, den politiske og den mellemfolkelige Kamp, et Udslag af den menneskelige Psyke, af den herskende Mentalitet. Kun hvis vi erkender dette og behandler Aarsagerne til Verdenskrisen efter deres Natur og Udspring, kan vi gøre os begrundet Haab om at afspænde de udenrigspolitiske og ogsaa de indenrigske Forhold. Ærede Medlemmer af det høje Ting vil maaske mene, at den menneskelige Psyke og Mentalhygiejnen ikke hører under det politiske Liv eller Udenrigspolitikken, der alene vedrører det ydre, praktiske og haandgribelige, og de vil maaske ud fra denne Betragtning henvise den menneskelige Psyke til de kirkelige Sjælesørgeres Omsorg og det mentale til Sindssygelæger og Sindssygehospitalet. Men saa let gaar det ikke.

Det indre skaber alle de ydre Ting, og omvendt er alt det ydre med til at forme Menneskets Indre, dets Tanker, Impulser og Handlinger. Hver eneste Lov, der gives, og hver eneste politisk Tale, der holdes, er impuls-vækkende til godt eller mindre godt. Den menneskelige Tanke og Tro former Erhvervs-livet, Videnskaben og Politikken, og alt, hvad disse Grene hver for sig foretager sig, virker ind paa de andre. Aand og Materie, Tanke og Handling, Videnskab og Politik, alt er det en Syntese af Livet selv; hvad det enkelte Led gør eller undlader at gøre, virker ind paa Helhedsbilledet.

Det er en ubestridelig Kendsgerning, at Videnskab og Teknik i vore Dage er saamilevidt foran politisk Tænkning og Handling, at Civilisationen trues paa Livet. Det ligger i Politikernes Haand at forme Loven og Folkenes Tankegang og dermed deres Handlinger, saa denne Trusel kan afværges.

Den dybest liggende Aarsag til den udenrigspolitiske Spænding kan betegnes med et eneste Ord, nemlig Ordet Frygt. Frygten har skabt de to Mennesketyper: Herskeren, der af bare Frygt ikke kan faa nok af materielle Goder og heller ikke nok af Magt over andre Mennesker, og den underlegne, der af bare Frygt lader sig beherske. Vi har set det i Tyskland, i Italien og nu i Rusland.

Op igennem Historien har Hersker-typen utvivlsomt haft sin Mission. Den vovede mest. Den gik, naar den gav sine bedste Udslag, foran, for den var ogsaa forfængelig og ønskede at have Ansigt. Den skabte ved sin Robusthed Forudsætningerne for Menneskehedens fysiske Opretholdelse, dengang Fysik og Materie var mere livsnødvendig for Menneskeheden end Tanke og Aandskvalitet.

Men Typen blev uhyre farlig, da Videnskabens og Teknikkens Epoke for 150 Aar siden begyndte sin paa mere end een Maade eksplosive Udvikling.

De øgede Livsmuligheder, som Videnskab og Teknik skabte, opløste det selvfor-synende Familiesamfund, sugede Befolkningstilvæksten til Byerne, tog bogstaveligt talt Jorden bort under Fødderne paa Millioner af Mennesker og formede Arbejdsdelingssamfundets og Pengeøkonomiens Tidsalder.

Denne Tidsalder gav Herskertypen

[Funck Jensen.]

hidtil uanede Muligheder. Paa Grund af manglende hensigtsmæssig Lovgivning og paa Grund af ligefrem monopolskabende Lovgivning opstod en Række privatøkonomiske Særrettigheder, i Kraft af hvilke Herskertypen kom til at beherske de fra Selvforsyningsens primitive Livsrytme løsrivne Bymennesker. Byerne voksede. Fremskridtet fulgtes af Fattigdom. Fattigdommen gjorde de vege og underlegne endnu mere frygtsomme og desorienterede. Det moderne Proletariat og dets Problemer var skabt.

Den sidste og afgørende Epoke var hermed inde. Den begyndte med dette Aarhundrede. Teknikken skabte Propagandaen, og med den tog Herskertypen et nyt Felt i Besiddelse. Pengesedlen fik en skarp Konkurrent i Stemmesedlen. Med den sidstnævnte som Springbrædt kunde Bonden komme i Kongens Raad, og Bonden og Manden fra Gaden kunde opnaa en Magt-udfoldelse, der i Realiteten ikke overskygges af Fortidens mægtigste Magt.

De privatøkonomiske Særrettigheder fik Lov til at bestaa, ja, Lovgivningen skabte endog flere, som Folkets store Flertal Aar ud og Aar ind maa privat-skatte til. Men de privatøkonomiske Særrettigheder kan dog trods alt kun give en begrænset Magt til at tage Folkets Penge, hvorimod de, der sidder ved Statens Ror, kan tage ubegrænset, baade Pengene og Livet. Og hvad Staten foretager baade af taabeligt og nedrigt, sker alt sammen i Almenvellets Navn. Det er det farlige.

Over hele den civiliserede Verden opstod politiske Partier, der hver tog sig af sin Samfundsgruppes særlige Interesser. Man organiserede Modsætningsforhold mellem Partier, Klasser, Racer og Nationer. Der opstod Levebrød af at organisere Modsætningsforhold. Propagandamidlernes store Orkester spillede op, Mennesket blev Masse-menneske, og Masse-mennesket blev et viljeløst Redskab i Magthavernes Hænder. Og nu staar den civiliserede Verden ved det 20. Aarhundredes Midte foran den store Fallit.

Staten eller rettere Staterne, hvis fornemste Opgave det er at skabe Retssikkerhed og dermed Tryghed for Folkene, er blevet vor Tids største Urovækker, vor Tids største Usikkerhedsmoment, vor Tids største Moralnedbryder. Staterne handler paa afgørende Omraader stik mod al Fornuft, stik mod al Moral. Staterne lægger sig ved deres Penge-, Handel-, Restriktions- og Afspærringspolitik paa tværs af de af Videnskab og Teknik

skabte Forudsætninger, ja, gaar i Spidsen for at anvende de videnskabelige og tekniske Resultater paa en for Samfundet opløsende Maade, der fremskynder Civilisationens Undergang, Menneskenes Selvødelæggelse. Staterne fører an i Frygtpsykosens propagandaskrigende Udbredelse, hvilket, om denne Politik videreføres, uvægerligt gør Menneskeslægten til en Selvmordsrace.

De Afsnit i Menneskehedens Historie, hvori det enkelte Menneske, Familien, Stammen og Nationen kunde leve et isoleret Liv, er for længst forbi. Men den Tid er ogsaa forbi, da en Nations Selvstændighed kan opretholdes ved væbnede Styrker. Dette var muligt, saa længe Menneskene kun bevægede sig paa Land og til Søs, da Vaabnene højst kunde gøre een eller nogle enkelte ukampdygtige ad Gangen, og da Vaabnene stort set kun var anvendelige inden for Synsvidde.

Men i Dag er intet nationalt Forsvar muligt, da Menneskene og deres Teknik bevæger sig med Lydens Hastighed langt over Jorden, da een Mand blot ved at udløse en Bombe med et Haandgreb kan dræbe Hundreetusinder paa een Gang og tilintetgøre Generationers Livsværk paa Minutter.

Fra at være et Middel til at skabe Sikkerhed for den enkelte Nation er den væbnede Magt ved Teknikkens Hjælp blevet vor Tids frygteligste Trusel, ikke alene for en enkelt Nation, men for Menneskeheden. Den, der endnu tror paa national Sikkerhed gennem Rustning, bevæger sig i Fortidens Tankebaner og bliver ikke mindst en Fare for sit eget Folk.

Videnskabens og Teknikkens Resultater peger — fornuftigt og moralsk anvendt — hen imod at sammensmelte Verden til een og gøre de nationale Grænser blot til Administrationsgrænser.

Den Vej maa Udviklingen gaa. Det er blot Spørgsmaalet, om Sammensmeltningen skal ske med Evolutionens fredelige eller Revolutionens voldelige Midler.

I Øst mener man aabenbart det sidste. Hvis Vestens smaa og store Lande accepterer dette — og det gør man, hvis man lader sig provokere til Oprustning —, gør man netop det, man psykologisk for alt i Verden burde undgaa: man giver den store Magt mod Øst et propagandistisk til Dels sandt Grundlag for Paastanden: Se, Kapitalisterne rustner sig imod os.

Over for denne Øst-Paastand hjælper det ikke paa Skoledrengemanér at sige: Løgn, det var I andre, der begyndte. — Denne Diskussion om, hvem der begyndte, er ørkesløs. Det var Frygten og Hersker-

[Funck Jensen.]

mentaliteten, der begyndte, det var den gamle, forkalkede Borgermentalitet, der i Forbindelse med Videnskabens og Teknikkens enorme Resultater fremkaldte de uholdbare sociale Tilstande i Slutningen af forrige Aarhundrede; det var disse Tilstande, der fostrede Socialdemokratiet, og det var dettes oprindelige idémæssige Metoder, Kommunismen tog op. Saadan er Sandheden!

Og een Ting til. Hvis man opruster, sikres blot en kommende Katastrofe, den bliver uafvendelig. Der findes ingen videnskabelige Holdepunkter for, at Verdensfreden kan opretholdes ved, at to store Magtgrupper i gensidig Frygt holder hinanden i Skak. Store Magtgrupper ledes af faa Mænd. Naar Spændingen en Dag gaar paa Nerverne hos en af Parterne, sker Katastrofen. Magtgrupperne er som selve Atombomben: en lille Energiudløsning sætter en enorm, altødelæggende Kædereaktion i Gang. Psykologiens Love er som Kemiens og Fysikkens; disse Love lader sig udforske og følge, men de lader sig ikke ændre. Lader man sig provokere til at stole paa voldelige Midler, besmittes man selv deraf: man bliver et Offer just for de Kræfter, man ønsker at bekæmpe.

Vi kan maaske ikke ændre Stormagtspolitikken. Skønt hvem ved? Den Politik, der hidtil har været ført ude i den store Verden, og hvoraf vor egen har været et Spejlbillede, kan ikke fortsat give Folkene Tro til Mennesket som Politiker. Jeg tror ikke paa det. Jeg tror knap nok paa Politikeren som Menneske. Men jeg tror helt og fuldt paa Mennesket som Menneske. Det, der kan skabe Afspænding i Verden og i vort eget Land, det, der kan fri os fra Tvangskolletivismen og Voldsmetoder, er, at vi fjerner Kommunismens Grobund ved at skabe retfærdige Samfundsforhold og ved, at vi bærer os ad som Mennesker, behandler og respekterer hverandre paa menneskelig Vis, hurtigst afvikler den Form for Tvangsfællesskab, der nu gør Statens Magt ubegrænset og Borgerne til uselvstændige, umyndige Individuer, der er et let Bytte for enhver, der ønsker at sætte sig i Besiddelse af Statsmagten, og endelig, at vi hører op med at tillægge os selv som Politikere en Magt og en Værdighed, som vi i Menneskelighedens Navn ikke kan bære og ikke bør have. Væmper vi os først til at behandle hverandre med menneskelig og demokratisk Respekt, vil Folkets indre Styrke vokse. Vi undgaar ikke derved ydre Farer, men vi undgaar at bære Ved til et civilisationsføtørende Baal, og vi er med til i os selv og

blandt de Nationers Folk, vi kommer i Berøring med, at opbygge de Kræfter, der skal danne Menneskeheden Fremtid.

Dette er maaske nye Tanker. Men saa er det just dem, Einstein taler om, naar han siger — jeg beder om Tilladelse til et kort Citat —:

„En ny Form for Tænkning er afgørende for, om Menneskeheden fortsat skal eksistere og naa til et højere Udviklingstrin.“

Det kan næppe være noget enkelt Partis Opgave at gennemføre den Politik, der skal frigøre Menneskeheden for den truende Fare. Derfor kalder jeg paa Samarbejde med hver enkelt i dette høje Ting, der paa Rettens, Frihedens og Menneskelighedens Grund vil være med til at bygge Danmarks Fremtid i Fordragelighed og i Tillid til Rettens og Sandhedens egen iboende Kraft.

Der er i vore Dage sluppet stærke nedbrydende Kræfter løs i Mennesket og det menneskelige Samfund. Vi er truet paa Livet, og ingen ved, hvornaar han skal miste det. Ingen kan være neutral, og ingen kan holde sig udenfor. Derfor er Valget ganske enkelt dette: vil vi som Nation og enkeltvis sætte Livet ind for det, der kan bære Menneskeheden ind i en ny Dag, eller vil vi fortsat blindt give vor Tro til de Magtmidler, som vil gøre Verden til en rygende Ruin, hvorfra Ligstanken vil brede sig fra Land til Land, fra By til By, fra det lave helt op i de høje Tingsale?

Udenrigsministeren (Gustav Rasmussen): Maa jeg først takke de ærede Ordførere, som paa flere Punkter og i vigtige Spørgsmaal gav Tilslutning til de Udtalelser, jeg fremsatte i Formiddags.

Jeg vil dernæst gerne søge at svare paa nogle af de vigtige Spørgsmaal, som flere af de ærede Ordførere har rejst.

Det ærede Medlem Hr. Knud Kristensen talte om Udsigterne for Gennemførelsen af vore vigtige Ønsker i Sydslesvig, særlig Spørgsmaalet om den administrative Adskillelse fra Holsten og om Muligheden for Flygtningenes Fjernelse. Jeg forstod, at det ærede Medlem mente, at der ikke var opnaaet noget som helst paa disse to Punkter, og naar han mente, at det var noget for optimistisk at regne med gode Udsigter, er jeg ikke uenig med ham. Men hvis jeg forstod det rigtigt, laa det i det ærede Medlems Tanke, at jeg skulde have fremsat en optimistisk Udtalelse derom, og det mindes jeg ikke at have gjort.

Det ærede Medlem rejste Spørgsmaalet, om Danmark ikke burde have søgt Adgang

[Udenrigsministeren.]

til Deltagelse i de Forhandlinger, der for 14 Dage siden begyndte i London om forskellige vesttyske Spørgsmaal, det Møde mellem England, Amerika og Frankrig, hvortil Benelux-Landene søgte og fik Adgang. Det ærede Medlem nævnte, at det kunde være naturligt ogsaa for Danmark som Nabostat til Tyskland og med store økonomiske Interesser knyttet til Vesttyskland at søge Adgang til at deltage i disse Drøftelser. Jeg synes, det er naturligt og rimeligt at rejse et saadant Spørgsmaal. Vi har i Udenrigsministeriet over for os selv rejst det for nogen Tid siden og foretaget en meget grundig Undersøgelse af de økonomiske Spørgsmaal og Interesser, der for vort Vedkommende kunde tænkes at blive berørt af Drøftelserne. Vi er kommet til det Resultat, at det ikke vil være paakrævet for Danmark af den Grund at søge Adgang til Drøftelserne i London. Man maa ikke overse, at disse Drøftelser mellem de vesttyske Magter i overvejende Grad angaar Spørgsmaal, der er fælles for de tre vestlige Zoner; de handler ogsaa om andre Spørgsmaal, der er knyttet dertil, men de angaar næppe økonomiske Problemer, der direkte kunde berøre danske Interesser.

Ud fra en mere politisk Overvejelse kom vi til det samme Resultat, nemlig at hvis der ikke var meget stærke Grunde, som opfordrede os til at søge Deltagelse i Drøftelserne, vil det ikke være naturligt for den danske Regering at søge at komme med i disse Forhandlinger mellem tre af Besættelsesmagterne i Tyskland, Forhandlinger, som man husker den fjerde Besættelsesmagt har rettet den voldsomste Indsigelse og Protest imod, og hvis mulige Resultater den paa Forhaand har frakendt Gyldighed.

Imidlertid er der jo et særligt Spørgsmaal, som kunde gøre det naturligt for Danmark alligevel at søge Adgang, og dette særlige Spørgsmaal er, som det ærede Medlem Hr. Knud Kristensen nævnte, de sydslesvigske Ønsker. Vi støttede, som jeg omtalte, først det sydslesvigske Ønske om Rejsetilladelse for deres Repræsentanter, for at de selv kunde forebringe deres Henvendelse i London, og denne Anmodning blev ikke imødekommet. Men derefter har vi gennem Ambassadøren, som jeg nævnte i Formiddags, overrakt Sydslesvigernes Henvendelse til Konferencens engelske Formand, som har gjort sin amerikanske og franske Kollega bekendt med Henvendelsen. Vi har ikke i Udenrigsministeriet gjort os Illusioner om, at denne slesvigske Henvendelse vilde blive taget op til reel Drøftelse i London ved

denne Lejlighed. Vi har fra bedste Kilde forstaaet, at Problemer vedrørende Sydslesvig, der jo ligger helt inden for den britiske Zone, ikke hørte til de Spørgsmaal, som ved denne Lejlighed vil blive behandlet af alle tre Vestmagter. Yderligere har vor Ambassadør i London i Forgaars faaet en Note, hvori den britiske Udenrigsminister har gjort det klart, at der ikke er nogen Mulighed for, at Sydslesvigernes Andragende kan blive drøftet paa Mødet i London, eftersom det er et Anliggende, der ligger uden for Dagsordenens Rammer.

Det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft rejste det Spørgsmaal, om det var helt tilstrækkeligt med de Møder, der finder Sted mellem nordiske Ministre, mellem Medlemmer af de nordiske Landes Regeringer og Embedsmænd, og om man ikke burde sigte paa at arrangere Møder med Deltagelse af Repræsentanter for Rigsdagene i de nordiske Lande. Det er for mig svært, om ikke umuligt, paa Forhaand at vide, hvorledes et saadant Spørgsmaal vil kunne blive besvaret, idet det jo ikke afhænger af os alene. Jeg vil for mit Vedkommende, saa vidt det staaer til mig, meget gerne medvirke til at undersøge Muligheden for Gennemførelsen af den Tanke, det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft fremsatte.

Dernæst nævnte det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft, at han gik ud fra, at en enkelt Passus af min Tale i Formiddags var fremsat paa Regeringens Vegne. Jeg vil gerne i den Anledning bekræfte, at jeg i Formiddags talte paa Regeringens Vegne. Men da det ærede Medlem nu citerede nogle enkelte Ord af de Udtalelser, som jeg endte min Fremstilling med, vil jeg med den højtærede Formands Tilladelse gerne anføre de sidste Sætninger i Sammenhæng:

„I denne Tid med stærke internationale Brydninger tror vi at gavne Danmark og tjene Fredens Sag ved inden for vor Evne og Mulighed at udbygge vort Værn. Skulde Danmark mod al Ret og paa Trods af alle Pagter og Traktater blive angrebet, da vil vi af al vor Kraft forsvare det højeste Gode, vi har: Danmarks Selvstændighed, vor Frihed og vort Demokrati.“

Jeg vil dernæst gerne gøre nogle enkelte Bemærkninger til det ærede Medlem Hr. Aksel Larsen. Det ærede Medlem kom ind paa de Udtalelser, jeg havde fremsat om Grønland og de dansk-amerikanske Forhandlinger om Grønlandsoverenskomstens Afvikling, og fremsatte i den Sammenhæng en Udtalelse om, at De Forenede Nationer aldeles ikke tænker paa at holde

[Udenrigsministeren.]

indgaaede Traktater. Da jeg var til Stede, da det ærede Medlem fremsatte denne Udtalelse, føler jeg mig opfordret til at tage bestemt Afstand fra den. Det maa heller ikke glemmes, at naar Amerika holder visse, i øvrigt begrænsede Styrker i Grønland, er det i Overensstemmelse med den Overenskomst, vi selv har sluttet, og som Regering og Rigsdag enstemmigt har godkendt.

Det ærede Medlem kunde ikke tiltræde en Bemærkning, jeg havde fremsat i en Radiotale om Marshall-Planen, hvori jeg sagde, at jeg var sikker paa, at der ikke vilde blive knyttet politiske Betingelser eller Krav om Baser til Marshall-Hjælpens Gennemførelse. Det er naturligvis et Spørgsmaal, som man kan have hver sin Mening om. Man kan diskutere det, dog vel næppe til Dommedag, idet i hvert Fald jeg tror, det vil blive afgjort inden for den allernærmeste Fremtid. Jeg ved nok, at enkelte Amerikanere og enkelte Blade derovre har fremsat Udtalelser i forskellig Retning om, hvad de antog Planen tog Sigte paa, hvad de haabede den vilde føre til, og hvad de nu ønskede Amerika skulde opnaa ved den, men jeg maa indrømme, at jeg i et saadant Tilfælde tror, det er mere vejledende, hvad den amerikanske Udenrigsminister erklærer om sin egen og sin Regerings Hensigter, end hvad Enkeltmand udtaler, eller hvad der for nogle Maaneder siden har staaet i en New York-Avis.

Det ærede Medlem Hr. Aksel Larsen citerede en Udtalelse af Tjekkoslovakiets Udenrigsminister, Jan Masaryk. Det ærede Medlem undgik enhver Hentydning til det Budskab, der i Dag, netop i Dag, da den tjekkoslovakiske Ministerpræsident Gottwald vil fremsætte sin Regerings Program, er indløbet om Masaryks tragiske Død. Meddelelsen har jeg netop faaet bekræftet, dels ved en Indberetning fra den danske Gesandt i Prag, dels af den tjekkoslovakiske Republiks Gesandt i København.

Jan Masaryk, som jeg selv har kendt i en Aarrække, repræsenterede ude i Verden ved sin levende Personlighed og sin frodige Aand det bedste i tjekkoslovakisk Demokrati. Han gjorde det allerede i Kraft af det store Navn, han bar efter sin Fader — det største i Tjekkoslovakiets nyere Historie.

Budskabet om hans Død vil i hele Verden gøre et rystende Indtryk paa Grund af det Tidspunkt, det indtræffer paa, og de Omstændigheder, der er knyttet til det.

(Medlemmerne paahørte staaende disse Mindeord).

Hermed sluttede Forespørgselen.

Formanden: I Skrivelse af Dags Dato meddeler Undervisningsministeren, at han i Landstinget har forelagt:

Forslag til Lov om Ændring af Lov Nr. 314 af 4. Juli 1942 om Efterskoler.

I Skrivelse af samme Dato meddeler Indenrigsministeren, at han i Landstinget har forelagt:

Forslag til Lov om Ændringer i Lov Nr. 147 af 30. Marts 1946 om Overførelse af Kredit- og Hypotekforeningslaan til Serier eller Afdelinger med lavere Rentefod.

Det er meddelt mig, at det ærede Medlem Hr. Henry Hansen ønsker at udtræde af Udvalget angaaende Forslag til Lov om international Omnibuskørsel m. v. Hvis ingen gør Indsigelse imod, at Valg af et nyt Medlem til det nævnte Udvalg foregaar i indeværende Møde, betragter jeg Tingets Samtykke hertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Til at indtræde i det nævnte Udvalg i Stedet for Henry Hansen har vedkommende Gruppe udpeget *Laurits Pedersen*. Han er herefter valgt.

Der er ikke mere at foretage i dette Møde.

Folketingets næste Møde afholdes i Morgen, Torsdag den 11. Marts, Kl. 13 med følgende Dagsorden:

1) *Spørgsmaal til Ministrene.*

2) *Tredie Behandling af:*

Forslag til Lov om Anvendelse af en særlig Tidsregning i Aaret 1948.

3) *Tredie Behandling af:*

Forslag til Lov om Tillæg til Lov af 19. Februar 1932 om Efterforskning og Indvinding af Raastoffer i Kongeriget Danmarks Undergrund med Tillæg af 31. Januar 1936, 13. April 1938, 29. Juni 1940, 29. Juni 1945, 28. Juni 1946 og 14. Juni 1947.

4) *Anden Behandling af:*

Forslag til Lov om Tillæg til Lov om uretmæssig Konkurrence og Varebetegnelse.